

Institutul
de
Istorie Ecleziasstica

- prezentare -

Institutul de Istorie Ecleziastică este o structură de cercetare aflată în subordinea Rectoratului Universității Babeș-Bolyai, care promovează și stimulează cercetările de istorie ecleziastică sub aspecte multiple (organizare, viață religioasă, școli confesionale, personalități, relațiile stat-biserică, raporturi interconfesionale, etc.) referitoare la toate confesiunile istorice din România și din Europa Central-Orientală.

În acest sens, în cadrul Institutului sunt cooptați specialiști, cadre didactice, doctoranzi, masteranzi de la Facultățile de Istorie și Filosofie, Teologie Ortodoxă, Teologie Greco-Catolică, Teologie Romano-Catolică, Teologie Reformată din cadrul Universității Babeș-Bolyai. Institutul este deschis și specialiștilor proveniți de la alte facultăți din afara universității clujene și de la diverse Institute de cercetare. Institutul de Istorie Ecleziastică își propune să colaboreze cu instituții de profil din Europa și să stabilească relații concrete de parteneriat cu institute similare, precum Institutul Pontifical Oriental Roma (Italia); Colegiul Pontifical Pio Romeno, Roma (Italia), Institutul pentru cercetarea istoriei Imperiul Habsburgic Viena (Austria); Institutul de studiere a Creștinismului Oriental Nijmegen (Olanda), etc., integrând astfel cercetarea românească în circuitul științific internațional.

Principalele **obiective** operaționale ale Institutului de Istorie Ecleziastică sunt:

Lansarea unor **programe de cercetare** care vor fi concepute sub forma unor teme de analiză și studii repartizate pe grupuri constituite din cadre didactice, doctoranzi, masteranzi, cercetători, pentru care se vor întocmi proiecte în vederea obținerii de finanțări, granturi, sponsorizări interne și internaționale. Toate acestea se vor concretiza în articole, studii parțiale, lucrări, baze de date, necesare unor analize și interpretări menite să reconstituie în manieră comparativă istoria celor mai semnificative confesiuni românești.

Publicarea unei reviste academice, **Studia Ecclesiastica**, publicație anuală, care să reunească studii și cercetări privind istoria ecleziastică în limbile engleză, franceză, italiană și germană. Totodată, revista își propune să publice rezultatele unor programe de cercetare, actele unor conferințe, simpozioane organizate și desfășurate în colaborare cu centre, instituții și organisme academice și profesionale, din țară și străinătate.

Editarea unei colecții de documente reunite sub numele **Documenta Ecclesiastica**, publicată la editura Presa Universitară Clujeană. Colecția își propune să publice volume seriale de documente referitoare la istoria tuturor confesiunilor istorice românești. Fiecare serie documentară va respecta criteriul tematic și cronologic, pentru a răspunde astfel normelor științifice aflate în vigoare, privind editarea și publicarea documentelor istorice.

Organizarea de **Colocvii și Simpozioane naționale și internaționale**. Organizarea anuală, în colaborare cu institutele partenere, a unui colocviu sau a unui simpozion științific cu participare națională și internațională, care să valorifice și să introducă în circuitul științific internațional rezultatele cercetărilor obținute în cadrul acestui colectiv de cercetare.

Organizarea unui **ciclu de conferințe** în care să fie puse în circulația istoriografică cele mai recente rezultate ale cercetărilor efectuate de membrii Institutului.

Crearea unui **Masterat interdisciplinar de Istorie ecleziastică**. Organizat în cadrul catedrei de Istorie Modernă a Facultății de Istorie și Filosofie, acest program de masterat, eşalonat pe durata a doi ani, își propune să reunească profesori de la mai multe facultăți de profil, reprezentând o serie de discipline și metode, care să le ofere masteranzilor o perspectivă cât mai amplă asupra istoriei ecleziastice universale și românești. Se intenționează așadar, recuperarea istoriei ecleziastice din multiple unghiuri și perspective.

Facilitarea schimburilor academice și științifice cu profesori, doctoranzi, cercetători din țară și străinătate (deplasări, stagii de documentare, contacte, achiziții de carte și alte mijloace de cercetare, participări la colocvii și simpozioane internaționale, etc.).

Stabilirea unor **programe de cooperare** cu Institute științifice din țară și străinătate care desfășoară activități similare.

Întocmirea de proiecte în vederea sprijinirii cercetării prin intermediul finanțărilor obținute din burse de cercetare, granturi, sponsorizări și alte mijloace de finanțare în vederea optimizării activității de cercetare.

Membrii Institutului de Istorie Ecleziastică se recrutează dintre cadre didactice universitare, cercetători cu renume și performanțe științifice, doctoranzi, masteranzi, studenți, fără restricții în ceea ce ține de

e privește instituția lor de învățământ sau orașul din care provin, în condițiile prevăzute de Statutul și regulamentul Institutului.

Institutul de Istorie Ecleziastică

Conducerea Institutului de Istorie Ecleziastică este formată din:

Director onorific: prof. dr. Cesare Alzati

Director executiv: prof. dr. Nicolae Bocșan

Directorul executiv răspunde de întreaga activitate a Institutului, de organizarea și funcționarea acestuia, de buna desfășurare a programelor, de recrutarea de noi membri, de stabilirea de contacte naționale și internaționale.

Manager:

- lect. univ. Ana Sima

- pr. cercet. dr. Gabriel-Viorel Gârdan

Managerul asigură încheierea și funcționarea contactelor naționale și internaționale, încheierea contractelor de parteneriat, organizarea de simpozioane naționale și internaționale cu participarea unor renumiți specialiști din țară și străinătate; asigură obținerea de finanțări, sponsorizări, burse interne și internaționale, în vederea desfășurării activităților proiectate în cadrul Institutului; răspunde de respectarea condițiilor și termenilor fixați prin contractele de finanțare.

Secretar: lect. dr. Ion Cârja

Secretarul răspunde de evidența activităților desfășurate de Institut, asigură legătura dintre membrii Institutului, execută sarcinile muncii de secretariat, îndeplinește alte sarcini fixate de consiliul director.

Directorii de programe:

- prof. dr. Nicolae Gudea

- pr. prof. dr. Ioan Chirilă

- prof. dr. Buzogány Dezső

- prof. dr. Marton József

- pr. prof. Ioan-Vasile Leb

- conf. dr. Ovidiu Ghitta

- conf. dr. Maria Teodor

Directorii de programe asigură planificarea concretă și desfășurarea efectivă, în condiții optime, a activităților și programelor respective împreună cu ceilalți membri implicați în respectiva activitate.

Consiliul științific:

prof. dr. Nicolae Bocșan

prof. dr. Nicolae Gudea

pr. prof. dr. Ioan-Vasile Leb

conf. dr. Ovidiu Ghitta

conf. dr. Maria Teodor

lect. dr. Ion Cârja

lect. dr. Lucaks Olga

Consiliul științific este organismul de reprezentare generală, care reunește un număr de 7 persoane alese de către membrii Institutului. El asigură conducerea activităților, pune în aplicare planul de activitate al Institutului. Se întrunește periodic, având următoarele atribuții: elaborarea strategiei generale de cercetare, predare și publicare a Institutului; discutarea problemelor determinate de activitățile și programele Institutului, care nu pot fi rezolvate de către directorii de program; evaluarea programelor și a cercetărilor individuale; aprobarea inițierii sau finalizării unei activități sau a unui program; discutarea și aprobarea cererilor de admitere în cadrul Institutului în calitate de cercetător; întocmirea și utilizarea bugetului; aprobarea schemei personalului angajat; discutarea și aprobarea altor probleme.

Biroul executiv, este alcătuit din directorul executiv, manager, un director de program, secretar, și reprezintă Institutul, rezolvă problemele curente și operative ale Institutului, se ocupă de angajarea și remunerarea membrilor Institutului, propune desfacerea contractelor de muncă, conform legislației în vigoare.

**Activitatea științifică
a membrilor Institutului de Istorie Ecleziastică**

Director onorific

ALZATI, Cesare

Profesor universitar, doctor în istorie, Università Cattolica del Sacro Cuore, Milano

I. Cărți

Terra romana tra Oriente e Occidente. Chiese ed etnie nel tardo '500, Milano 1982, 338 pp.

Ambrosiana Ecclesia. Studi su la Chiesa milanese e l'ecumene cristiana fra tarda antichità e medioevo, Milano 1993 (Archivio Ambrosiano, LXV), 400 p.

Cristianità ed Europa. Miscellanea di studi in onore di Luigi Prosdocimi, cur. C. Alzati, I, 1 e 2, Roma-Freiburg-Wien 1994.

În inima Europei. Studii de istorie religioasă a spațiului românesc, Cluj-Napoca 1998, 254 p. (edizione italiana, con un ulteriore saggio: *Lo spazio romano tra frontiera e integrazione in età medioevale e moderna*, Prefazione di G. Rossetti, Pisa 2002 [Piccola Biblioteca Gisem, XVI], 216 p.).

Cristianità ed Europa. Miscellanea di studi in onore di Luigi Prosdocimi, cur. C. Alzati, II, Roma-Freiburg-Wien 2000.

Ambrosianum mysterium. La Chiesa di Milano e la sua tradizione liturgica, Milano 2000 (Archivio Ambrosiano, LXXXI), 210 p. Trad. ingl.: *Ambrosianum Mysterium: The Church of Milan and its liturgical tradition*, Cambridge 1999-2000.

II. Studii și articole

a. în volume colective

La Chiesa milanese e la sua ambrosianità, [Ambrosius, LVI (1980)] in L. Prosdocimi - C. Alzati, *La Chiesa ambrosiana. Profili di storia istituzionale e liturgica*, Milano 1980, p.29-51.

Spunti di riflessione sul Rito Ambrosiano, in L. Prosdocimi - C. Alzati, *La Chiesa Ambrosiana. Profili di storia istituzionale e liturgica*, Milano 1980, p.53-65.

Carlo Borromeo e la tradizione liturgica della Chiesa milanese, in Accademia di San Carlo, *Inaugurazione del 3° Anno Accademico*, Milano, 8 novembre 1980, pp. 83-99 [ried. in *Carlo Borromeo e l'opera della "grande riforma"*. Cultura, religione e arti del governo nella Milano del pieno Cinquecento, cur. F. Buzzi - D. Zardin, Milano 1997, p.37a-46b].

Identità etnica e integrazione culturale: il popolo romeno tra Slavia, Bisanzio e Roma, in *The Common Christian Roots of the European Nations. An International Colloquium in the Vatican. 3-7 November 1981*, Florence 1982, p.995-1002.

Tradizione bizantina e tradizione latina nella Liturgia Sancti Petri, in *Vita religiosa, morale e sociale ed i Concili di Split (Spalato) dei secc. X-XI. Atti del Symposium Internazionale di Storia Ecclesiastica. Split, 26-30 settembre 1978*, Padova 1982 (Medioevo e Umanesimo, XLIX), p.237-269.

Etnia e universalismo. Note in margine alla continuità del termine romanus tra le genti romene, in *La nozione di "romano" tra cittadinanza e universalità. Il Seminario Internazionale di Studi Storici "Da Roma alla Terza Roma". Campidoglio, 21-23 aprile 1982*, Napoli 1984, p.437-448 [trad. rom. in *În inima Europei*, 1998, p.74-89].

Metropoli e sedi episcopali fra tarda antichità e alto medioevo, in *Chiesa e società. Appunti per una storia delle diocesi lombarde*, Brescia-Gazzada 1986 (Storia religiosa della Lombardia, I), p.47-77.

Cristianità occidentale e Oriente cristiano, in *Chiesa, diritto e ordinamento della 'societas Christiana' nei secoli XI e XII. Atti della IX Settimana Internazionale di Studio. Mendola, 28 agosto - 2 settembre 1983*, Milano 1986, p.499-532 [trad. rom. in *În inima Europei*, 1998, p.9-50].

La Chiesa nell'Impero e l'imperatore nella Chiesa, in *L'Impero romano-cristiano. Problemi politici, religiosi, culturali*, cur. M. Sordi, Roma 1991, p.181-212.

Oriente e Occidente in Giovanni Paolo II: tra ecclesiologia e teologia della storia, in *L'unità multiforme. Oriente e Occidente nella riflessione di Giovanni Paolo II*, cur. C. Alzati - P. Locati, Milano 1991, p.5-53.

L'Anglicanesimo. Dalla Chiesa d'Inghilterra alla Comunione Anglicana, cur. C. Alzati, Genova 1992 [p.13-20: *L'identità anglicana tra continuità e riforma*; p. 21-39: *Il richiamo all'esperienza tardo antica*].

A Magyarok beilleszkedése az Európai Kereszténységbe, in *A katolikus Egyház Magyarországon*, curr. A. Somorjai - I. Zombori, Budapest 1991, pp. 15-24 [ed. it.: *La Cristianità europea e l'inserimento degli Ungari*, in *Storia religiosa dell'Ungheria*, Milano 1992, p.29-44].

Le matrici religiose e culturali dell'identità nazionale romena tra storia e ideologia, in *Itinerari di idee, uomini e cose fra Est ed Ovest europeo. Atti del Convegno Internazionale. Udine, 21-24 Novembre 1990*, Udine 1992, p.105-118 [trad. rom. in *În inima Europei*, 1998, p.187-201].

Un cappadoce in Occidente durante le dispute trinitarie del IV secolo: Ausenzio di Milano, in *Politica, cultura e religione nell'Impero romano (secoli IV-VI) tra Oriente e Occidente. Atti del Secondo Convegno dell'Associazione di Studi Tardoantichi. Milano, 11-13 ottobre 1990*, curr. F. Conca - I. Gualandri - G. Lozza, Napoli 1993, p.59-76 [ried. con completo apparato di note in *Ambrosiana Ecclesia*, 1993, p.45-95].

La fondazione apostolica delle Chiese latine tra canone e agiografia, relazione al IV Seminario del Centro di Studi sulla civiltà del Tardo Medioevo: Fonti per la storia della civiltà italiana tardo medioevale: le fonti agiografiche, San Miniato, 6-14 settembre 1990 [ed. in *Ambrosiana Ecclesia*, 1993, p.131-184].

I motivi ideali della polemica antipatarina. Matrimonio, ministero e comunione ecclesiale secondo la tradizione ambrosiana nella Historia di Landolfo seniore, in *Nobiltà e Chiese nel Medioevo e altri saggi: Scritti in onore di Gerd G. Tellenbach*, cur. C. Violante, Roma 1993, p.199-222 [ried. in *Ambrosiana Ecclesia*, 1993, p.221-247].

A proposito di clero coniugato e uso del matrimonio nella Milano alto medioevale, in *Società, istituzioni, spiritualità. Studi in onore di Cinzio Violante*, I, Spoleto 1994, p.79-92 [e in *Ambrosiana Ecclesia*, 1993, p.207-220].

Clero milanese e officium Ambroxianum tra riforma e continuità (sec. XI-XIII), in *Milano e la Lombardia in età comunale. Secoli XI XIII. Catalogo della Mostra. Milano, Palazzo Reale, 15 aprile - 11 luglio 1993*, cur. C. Paganini, Milano 1993, pp. 76a-81c [ried. in *Ambrosiana Ecclesia*, 1993, p.281-295].

Dalla Slavia all'ecumene. Glagoliti e Ambrosiani nella Praga di Carlo IV, in Umanità e nazioni nel diritto e nella spiritualità da Roma a Costantinopoli a Mosca. XII Seminario Internazionale di Studi Storici "Da Roma alla Terza Roma". Campidoglio 21-23 aprile 1992, Roma 1994, p.73-84 [edizione definitiva del saggio già in Ambrosiana Ecclesia, 1993, p.297-303].

Carlo Bascapè sulle orme del Borromeo. Ministero episcopale e tradizione liturgica, in Carlo Bascapè sulle orme del Borromeo. Coscienza e azione pastorale in un vescovo di fine Cinquecento. Atti dei Convegni di Studio di Novara, Orta e Varallo Sesia, 1993, Novara 1994, p.177-185.

Residenza imperiale e preminenza ecclesiastica in Occidente. La prassi tardo antica e i suoi echi alto medioevali, in Diritto e religione da Roma a Costantinopoli a Mosca. XI Seminario Internazionale di Studi Storici "Da Roma alla Terza Roma". Campidoglio, 21-22 aprile 1991, Roma 1994, p.95-106.

Europa centro-orientale e riflessione ecclesiologica. Appunti per una storia presente e futura, in Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe. Contributions presented at the second edition of the Conference. Cluj, June 1995, Cluj University Press, 1995, p.399-402 [trad. rom. in În inima Europei, 1998, p. 202-207].

La Chiesa ortodossa, in Storia delle Religioni, II, cur. G. Filoramo, Roma-Bari 1995, p.587-639.

Introduzione a G. Sasinini - C. Eid, Alle radici dei cedri. Il dramma libanese, Milano 1995.

In La tunica variegata. Conversazioni sul rito ambrosiano, cur. M. Mauri, Milano 1995: Il mistero e l'ecclesia. Il luogo di culto cristiano nella tradizione ambrosiana, p.13-43; Il salmo e l'incenso. Antiche radici e nuovi sviluppi nell'officiatura ecclesiale, p.47-76; Dalla Parola all'Eucaristia. La celebrazione eucaristica e la sua dinamica mistagogica, p.93-115; Ecco il momento favorevole. Il cammino verso la Pasqua nella tradizione ambrosiana, p.125-150; Solemnitatum omnium honoranda solemnitas. La Chiesa ambrosiana e il Mistero Pasquale, p.151-184.

"Baptizatus et confirmatus". Considerazioni sull'iniziazione cristiana a Milano tra tarda antichità e alto medioevo, in Studi in onore di Mons. Angelo Majo per il suo 70° compleanno, Milano 1996 (Archivio Ambrosiano, LXXII), p.23-37.

L'Ortodossia, in *Storia del Cristianesimo*, III: *L'età moderna*, cur. D. Menozzi, Roma-Bari 1997, p.291-418.

Apostolicità, sinodalità e comunione. L'esperienza della Chiesa indivisa, in La sfida della comunione nella diversità. Atti del Convegno internazionale di studio. Seriate, 6-8 giugno 1997, Milano 1998, p.41-57.

Chiesa romana, Occidente e Ortodossia: per una testimonianza comune nell'Europa contemporanea, in *L'uomo europeo: le origini*, Bergamo 1998, p. 95a-101b.

Influssi candiotto-veneti nella vita religiosa delle terre romene in età postridentina, in *Italia e Romania: due popoli e due storie a confronto (secc. XIV- XVIII)*. Venezia, *Fondazione Giorgio Cini*, marzo 1995, Firenze 1998, p.171-192 [trad. rom. in *În inima Europei*, 1998, p.113-139].

Costantinopoli nella coscienza ecclesiale ambrosiana tra tarda antichità e medioevo, in *Un ponte tra Occidente e Oriente. Atti del Convegno Ecumenico "Ambrogio tra Occidente e Oriente" in occasione della visita di S. S. il Patriarca Ecumenico Bartolomeo nel XVI centenario della morte di sant'Ambrogio*. Milano, 17-18 Maggio 1997, Milano 1998, p.83-124.

Scientia Ambrosiana. Comuniunea Bisericii și pluralitatea tradițiilor în izvoarele milaneze în secolele X și XI (lezione tenuta nell'Università di Cluj il 24 Giugno 1998 in occasione del conferimento del Dottorato honoris causa) [in *În inima Europei*, 1998, p.51-73].

La "Grande Chiesa" nella "Casa dell'Islam", in *Cristiani d'Oriente. Spiritualità, arte e potere nell'Europa post-bizantina. Catalogo della Mostra. Trieste, Scuderie del Castello di Miramare, 27 luglio 1999 - 9 gennaio 2000*, cur. G. Arbore Popescu, Milano 1999, p.33a-45c.

Al treilea Centenar al Unirii Bisericii Române cu Roma. Rațiunile și perspectivele unui Colocviu, in *300 de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei. Actele Colocviului Internațional din 23-25 Noiembrie 2000*, Presa Universitară Clujeană, 2000, p.29-41.

Vescovo di Roma e comunione, tra canoni e principio petrino, in *Il Papato e l'Europa, I: I percorsi del Papato dal mondo mediterraneo all'Europa medievale nelle diversità degli spazi e delle eredità culturali e religiose. Atti del Convegno*. Vicenza, 26-28 maggio 1999, cur. G. De Rosa - G. Cracco, Soveria Mannelli 2001, p.159-175.

Chiese unite e tradizioni religiose dell'Europa, in I due polmoni dell'Europa. Est ed Ovest alla prova dell'integrazione. Atti del V Corso dell'Università d'Estate. San Marino, 14-16 luglio 2000, Rimini 2001, p.21-35.

Presentazione, a P. Carmassi, Libri liturgici e istituzioni ecclesiastiche a Milano in età medioevale. Studio sulla formazione del lezionario ambrosiano, Münster 2001 (Liturgiewissenschaftliche Quellen und Forschungen, LXXXV: Corpus ambrosiano-liturgicum, IV), p.9-16.

L'Ambrosianum mysterium tra sviluppo nella continuità e cesure riformistiche, in Liturgiereformen. Historische Studien zu einem bleibenden Grundzug des christlichen Gottesdienstes, curr. M. Klöckener - B. Kranemann, I: Biblische Modelle und Liturgiereformen von der Frühzeit bis zur Aufklärung, Münster 2002 (Liturgiewissenschaftliche Quellen und Forschungen, LXXXVIII), p.273-294.

Ecclesiologia e storiografia delle Chiese unite, relazione presentata al Convegno internazionale "Il vescovo nella storia delle Chiese. Il ministero episcopale tra ecclesiologia e storiografia in prospettiva ecumenica". Livorno, 30 novembre - 1 dicembre 2001, in Oecumenica Civitas, II (2002), p.165-173.

L'ecumenicità imperiale in un documento ecclesiastico d'ambito longobardo (a. 680), in Imperi universali e società multiethniche da Roma a Costantinopoli a Mosca. Rendiconti del XV Seminario Internazionale di Studi Storici "Da Roma alla Terza Roma". Campidoglio, 21-22 aprile 1995, curr. P. Catalano - P. Siniscalco, Roma 2002 (Da Roma alla Terza Roma. Documenti e Studi: Rendiconti), p.63-72.

Ierusalim, Roma, Bizanț. Translațiile unui ideal, in Tentația Istoriei. În memoria Profesorului Pompiliu Teodor, curr. N. Boțșan - O. Ghitta - D. Radosav, Presa Universitară Clujeană, 2003, p.17-36.

Autorità imperiale ed ecumene. Il 'paradigma romano' e la sua continuità tra i Romeni, in Romania e România. Lingua e cultura romena di fronte all'Occidente. Atti del Convegno Internazionale di Studi. Udine, 11-14 settembre 2002, cur. T. Ferro, Udine 2003, p.203-208.

I voivodati romeni e l'ecumene ortodossa, in L'Ortodossia nella nuova Europa. Dinamiche storiche e prospettive, cur. A. Pacini, Torino 2003, p. 105-117.

La Moldavia crocevia tra Commonwealth bizantino e Cristianità latina / Moldavia: A Crossroad between Byzantine Commonwealth and Latin Christendom, in *Stefano il Grande ponte tra l'Oriente e l'Occidente. Musei Vaticani, Salone Sistino, 1-31 ottobre 2004*, Ministero della Cultura e dei Culti di Romania, Bucarest 2004, p.39-53 (trad. ingl.: p.112-124).

“Roma è tutto il mondo”. Universalismo imperiale e ministero petrino: metamorfosi e simbiosi, in *Mediterraneo, Mezzogiorno, Europa. Studi in onore di Cosimo Damiano Fonseca*, curr. G. Andenna - H. Houben, I, Bari 2004, p.49-56.

Città ecumeniche nella storia, in *Dall'amicizia al dialogo. Saggi in onore di monsignor Alberto Ablondi*, curr. R. Burigana - V. Bertalot - G. Bof - A. Fabris, Roma-Livorno 2004, p.389-394.

Dalle vie romane dell'evangelizzazione agli itinerari di pellegrinaggio della Cristianità europea, in *L'Europa dei pellegrini*, cur. L. Vaccaro, Milano 2004 (Europa ricerche, IX), p.65-81.

La scientia Ambrosiana di fronte alla Chiesa greca nella Cristianità latina del secolo XI, in *Cristianità d'Occidente e Cristianità d'Oriente (secoli VI-XI)*, II, Spoleto 2004 (LI Settimana di Studio della Fondazione Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo: 24-30 aprile 2003), p.1161-1190.

Identità nazionali e lingue di cultura nell'Europa centro-orientale, in *Europa plurilingue. Comunicazione e didattica. Atti del Convegno Internazionale di Studi. Milano, Università Cattolica del Sacro Cuore, 4-5 novembre 2004*, Milano 2005, p.261-272.

La Liturgia come sistema di percezione del Tempo, in *Il tempo dei santi tra Oriente e Occidente. Liturgia e agiografia dal tardo antico al concilio di Trento. Atti del IV Convegno di studio dell'Associazione italiana per lo studio della santità, dei culti e dell'agiografia. Firenze, 26-28 ottobre 2000*, curr. A. Benvenuti - M. Garzaniti, Roma 2005, p.15-29.

“Eredi di Costantino”: la romanità contesa tra Franchi e Bizantini, in *Fedi a confronto: Ebrei, Cristiani e Musulmani fra X e XIII secolo. Atti del Convegno di Studi. San Vivaldo - Montaione, 22-24 settembre 2004*, cur. S. Gensini, Montaione 2006 (Centro Internazionale di Studi “La ‘Gerusalemme’ di San Vivaldo”. La Gerusalemme in Occidente, II), p.249-262.

Constantinopol, cealalta Europă, noua Europă, in Universitate și Cultură. Volumul dedicat Profesorului Andrei Marga cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani, curr. N. Bocșan - W. W. Breckner - L. Gyémánt - I. Szamosközi, Presa Universitară Clujeană 2006, p.31-45.

I processi di diversificazione ecclesiologica tra Latini e Greci e la 'catastrofe dell'universo' nel 1204, in Pensiero e sperimentazioni istituzionali nella 'societas Christiana' (1046-1250). Atti della sedicesima Settimana internazionale di studio. Mendola, 26-31 agosto 2004, cur. G. Andenna, Milano 2007, p.69-97.

L'imperatore tra sacerdotium e ordo laicorum nell'Occidente alto medioevale, in Quel mar che la terra inghirlanda. In ricordo di Marco Tangheroni, curr. F. Cardini - M. L. Ceccarelli Lemut, Pisa 2007, p.85-95.

Autorità nella collegialità e libertà nella comunione. Premesse antiche a realtà ecclesiastiche recenti, in Biserică, Societate, Identitate. In Honorem Nicolae Bocșan, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, p.37-45.

Epiclesi eucaristica e ministero ecclesiastico nella tradizione ambrosiana, in L'Eucaristia nella tradizione orientale e occidentale con speciale riferimento al dialogo ecumenico. Atti del IX Simposio Intercristiano. Istituto Francescano di Spiritualità della Pontificia Università "Antoniano", Roma - Dipartimento di Teologia della Facoltà Teologica dell'Università "Aristotele", Thessaloniki. Assisi, 4-7 Settembre 2005, cur. L. Bianchi, Venezia-Mestre 2007, p.123-148.

L'attività conciliare in ambito ecclesiastico milanese nel contesto dell'Italia Annonaria tra tarda antichità e alto Medioevo, in Albenga città episcopale. Tempi e dinamiche della cristianizzazione tra Liguria di Ponente e Provenza. Atti del Convegno Internazionale. Albenga, 21-23 settembre 2006, cur. M. Mercenaro, Bordighera 2007, p.235-270.

b. în reviste de specialitate

Alcune note in margine alla celebrazione della veglia pasquale ambrosiana, in Ambrosius, LII (1976), p.310-325, 380-402.

Alcune osservazioni sul Lucernario della veglia pasquale ambrosiana, in Ambrosius, LIII (1977), p.168-181.

La proclamazione del Simbolo niceno-costantinopolitano nella celebrazione eucaristica e la tradizione liturgica ambrosiana, in *Ambrosius*, LIV (1978), p. 27-48.

Il Triduo pasquale nei libri liturgici della Chiesa ambrosiana, in *Rivista Liturgica*, LXVI (1979), p.61-83.

Gli studi liturgici di mons. Pietro Borella in "Ambrosius". 50 anni di intensa collaborazione, in *Ambrosius*, LVII (1981), p.183-195.

'Riforma' e riforma cattolica di fronte all'Ortodossia nel secondo Cinquecento romeno, in *Studia Borromaica*, V (1981), p.117-140 [trad. rom. in *În inima Europei*, 1998, p.140-170].

Pietro Borella, presbitero della Chiesa Ambrosiana e liturgista. In memoriam, in *Notitiae*, LVIII (1982), p.873-879.

La Chiesa e l'ecumene. Un'enciclica a 11 secoli dalla missione cirillo-metodiana, in *Vita e Pensiero*, LXVIII (1985), Settembre, p.2-7.

Simbolo apostolico e Simbolo niceno-costantinopolitano nella liturgia. Una nota tra storia e spiritualità, in *Civiltà ambrosiana*, II (1985), p.431-437.

L'immagine nella vita spirituale e nella pratica liturgica, comunicazione alle Giornate di Studio su *Icona e Iconoclastia*, Milano, 17-18 marzo 1987, in *Arte Cristiana*, n. s., LXXVII (1988), fsc. 725, p.165a-167c.

Tradizione e disciplina ecclesiastica nel dibattito tra Ambrosiani e Patarini a Milano nell'età di Gregorio VII, in *La Riforma Gregoriana e l'Europa*. Atti del Congresso Internazionale promosso in occasione del IX Centenario della morte di Gregorio VII (1085-1985). Salerno, 20-25 maggio 1985, II, Roma 1991 (*Studi Gregoriani*, XIV), p.175-194 [ried. in *Ambrosiana Ecclesia*, 1993, p.255-280].

"Pro sancta fide, pro dogma patrum". La tradizione dogmatica delle Chiese italiciane di fronte alla questione dei Tre Capitoli. Caratteri dottrinali e implicazioni ecclesiologiche dello scisma, in *Atti del Convegno Como e Aquileia. Per una storia della società comasca (612-1751)*. Como, 15-17 ottobre 1987, Como 1991 (*Società Storica Comense. Raccolta Storica*, XIX), p.49-82 [ried. in *Ambrosiana Ecclesia*, 1993, p.97-130].

La coscienza etnico-religiosa romena in età umanistica, tra echi di romanità e modelli ecclesiastici bizantino-slavi, in *Byzance après Byzance. 5e Symposion Byzantinon*. Strasbourg, 19-21 Novembre 1987 [Byzantinische Forschungen, XVII (1991)], p.85-104 [trad. rom. in *În inima Europei*, 1998, p.90-112].

Confessioni religiose nel Sud-Est Europeo, in *Vita e Pensiero*, LXXV (1992), p. 411-419.

Chiesa romana e Oriente cristiano tra medioevo ed età moderna. Il problema degli Uniti, in *Nicolaus*, n. s., XX (1993), p.31-53.

Genesi e coscienza di una metropoli ecclesiastica: il caso milanese, in *Historia de la Iglesia y de las Instituciones Eclesiásticas*, cur. M. J. Peláez, Barcelona 1989 (*Trabajos en homenaje a Ferran Valls i Taberner*, X), p.4085-4105 [ried. in *Ambrosiana Ecclesia*, 1993, p.23-43].

Prassi sacramentale e 'Militia Christ', relazione alla XI Settimana Internazionale di Studio 'Militia Christi' e Crociata nei secoli XI XIII. Mendola, 28 agosto - 1 settembre 1989, in *Aevum*, LXVI (1993), p.313-331.

Europa: pluralismo culturale e comune ambito di civiltà, in *Europa e Cristianesimo*, Milano 1994 [La Scuola Cattolica, CXXII (1994)], p.145-158.

Chiesa romana e Ortodossia nell'Oriente europeo: problemi e prospettive, in *La Nuova Europa*, IV (5) (1995), p.5-14 [ed. russa: *Rimskaja Cerkov' i Pravoslavie v Vostočnoj Evrope: problemy i perspektivy*, in *Novaja Evropa*, 1997, 10, p.5-11].

Chiesa "greca" e Chiesa "latina" tra storia e ideologia, in *La Nuova Europa*, V (5) (1996), p.6-14.

Introduzione a Metropolita Nicolae del Banato, Cari fratelli greco-cattolici, in *La Nuova Europa*, VI (3) (1997), p.54-62 [trad. rom. in *În inima Europei*, 1998, p. 208-219].

Ambrogio: un vescovo di fronte al suo tempo e alla storia, in *Kos*, n° 145, 1997, p.20a-23c.

"Trinitatis ostium proposuit". Il martirio quale evidenza della fede trinitaria nelle lettere di Vigilio di Trento sui leviti d'Anaunia, in *Cassiodorus*, III (1997), p.211-220.

Ordinamento liturgico delle letture: continuità ecclesiale e dimensione misterica. La testimonianza ambrosiana, in *Ambrosius*, LXXIV (1998), p.8-21.

Istorie, teologie și istoriografia Unirilor, relazione tenuta al Simpozion "Ioan Inocențiu Micu Klein". Blaj, 16-19 Octombrie 1997, in *Cultura Creștină*, s. n., IV (2000), p.161-170 [e già in *În inima Europei*, 1998, p.171-186].

La Chiesa Romana Unita. Persecuzione e ricostruzione di un'identità, relazione tenuta al Convegno di studi storici promosso dalla Congregazione per le Chiese Orientali su *Le Chiese orientali cattoliche dell'Europa*, Roma, 22-24 Ottobre 1998, in *S.I.C.O. (Servizio Informazioni Chiese Orientali)*, LIII (1998), p.116-124.

Chiesa ambrosiana, mondo cristiano greco e spedizione in Oriente, in *Verso Gerusalemme. Il Convegno Internazionale nel IX Centenario della I Crociata (1099-1999)*. Bari, 11-13 gennaio 1999, [curr. F. Cardini - M. Belloli - B. Vetere, Galatina 1999 (Università degli Studi di Lecce. Dipartimento dei Beni delle Arti e della Storia. Saggi e Testi, I), p.161-177] in *Civiltà Ambrosiana*, XVII (2000), p.30-47.

Autocefalia. Appunti storici per una questione canonica, in *La Nuova Europa*, X (2) (2001), p.29-33.

Unione delle Chiese e Chiese delle Unioni. Considerazioni tra storia e attualità, in *Atti del Convegno "L'esperienza delle Chiese unite e il suo significato"*. Seriate, 27-28 aprile 2001, in *La Nuova Europa*, X (5) (2001), p.87-98.

Chiesa romana e Oriente cristiano tra storia ed ecclesiologia, in *Ricerche di Storia Sociale e Religiosa*, XXX (2002), p.7-35.

Identità romana e tradizioni religiose dell'Europa, relazione presentata al Seminario internazionale di studi "Modernizzazione senza modernità? Religione e società in Romania". Badia di Passignano, 8-9 Settembre 2000, in *Religioni e Società*, XVII (2002), p.107-115.

Presentazione, a G. Verità, *Il Messale di Armio. Edizione e commento*, in *Ricerche Storiche sulla Chiesa Ambrosiana*, XXI, Milano 2003 (Archivio Ambrosiano), p.7-10.

'Greci' e 'Latini' dopo il 1204, in *Transylvanian Review*, XIII (3) (2004), p.3-17.

M. Mauri - C. Alzati, "Legge" e "Profeti" nella Quaresima ambrosiana. Le letture ai Vespri della Feria VI, in *La Scuola Cattolica*, CXXXII (2004), p.123-138.

La storia delle diocesi in ambito romeno. Contributo alla riflessione, in Storia della Chiesa in Europa tra ordinamento politico-amministrativo e strutture ecclesiastiche, cur. L. Vaccaro, Brescia 2005 (Quaderni della Gazzada, XXV), p. 145-151.

La Croce: modello gerosolimitano e liturgia ambrosiana, in *Rivista di Storia e letteratura religiosa*, XLI (2005), p.389-399.

La divisione nella società politica: dall'ecumene cristiana all'Europa secolarizzata, in *Dall'utopia alla ragione. Per una ricostruzione dell'identità cristiana dell'Europa*. Atti del Convegno internazionale. Seriate, 29-30 ottobre 2005, in *La nuova Europa*, XV (1) (2006), p.44-55.

Sancto Ambrosio servientes clerici. Una Chiesa, un presbiterio, l'ecumene, in *La Scuola Cattolica*, CXXXIV (2006), p.19-33.

Patrimonio testuale e coscienza ecclesiologicala nella tradizione patriarchina del tardo Cinquecento, in *Rivista Liturgica*, XCIII (2006), p.957-970.

L'arcivescovo Montini e la pastorale liturgica, in *Celebriamo Gesù Cristo. 57a Settimana Liturgica Nazionale*. Varese 21-25 Agosto 2006, Presentazione del Card. Dionigi Tettamanzi, Roma 2006 (Bibliotheca "Ephemerides Liturgicae". Sectio Pastoralis, XXVII), p.69-84.

Fondamenti religiosi dell'Impero: modello giustiniano ed esiti occidentali, in *Transylvanian Review*, XVI (2) (2007), p.3-10.

Director executiv

BOCȘAN, Nicolae

Profesor, doctor în istorie, rector Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

(coordonator) *Cultură și societate în epoca modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1990, 304 p. (în colaborare cu N. Edroiu, A. Răduțiu).

(coordonator) *Convergențe europene. Istorie și societate în epoca modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1993, 230 p. (în colaborare cu N. Edroiu, V. Vese).

Etnie și confesiune în Transilvania (secolele XIII-XIX), Oradea, Editura Cele Trei Crișuri, 1994, 188 p. (în colaborare cu I. Lumperdean și I. A. Pop).

(coordonator) *Identitate și alteritate. Studii de imagologie*, Editura Banatica, Reșița, 1996, 172 p. (în colaborare cu V. Leu).

Ethnie et confession en Transylvanie (du XIII-e au XIX-e siècle), Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1996, 203 p. (în colaborare cu I. Lumperdean și I. A. Pop).

(coordonator) *Identitate și alteritate. Studii de imagologie II*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998, 383 p. (în colaborare cu S. Mitu, T. Nicoară).

Biserica Română Unită la Conciliul Ecumenic Vatican I, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2001, p. 693 (în colaborare cu Ioan Cârja).

Școală și comunitate în secolul al XIX-lea. Circulare școlare bănățene, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, 498 p.

(coordonator) *Identitate și alteritate. Studii de istorie politică și culturală.*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, (în colaborare cu Sorin Mitu, Toader Nicoară).

La începuturile Episcopiei Lugojului. Studii și documente, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003, 380 p. (în colaborare cu Camelia Vulea).

Ioan Vancea. Pastorale și circulare 1865-1869. Ediție și studiu introductiv, Presa Universitară Clujeană, 2003, 209 p. (în colaborare cu Mirela Andrei).

Andrei Șaguna, Corespondență I/1, Ediție, studiu introductiv și note de : Nicolae Bocșan, Ioan Vasile Leb, Gabriel Gîrdan, Pavel Vesa, Bogdan Ivanov, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2005, 568 p.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Alteritate în relațiile interconfesionale din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea (romano-catolic - greco-catolic), în vol. *Identitate și alteritate, Studii de imagologie*, Editura Banatica, Reșița, 1996, p.96-110.

Identitate și alteritate în Biserica Ortodoxă din Imperiul Habsburgic. Separația ierarhică a Bisericii Române de Biserica Sârbă, în vol. *Identitate și alteritate. Studii de imagologie*, II, Presa Universitară Clujeană, 1998, p.135-146.

The Hierarchical Separation between the Romanian and Serbian Orthodox Churches 1864-1871, în vol. *Church and Society in Central and Eastern Europe*, European Studies Foundation Publishing House, Cluj-Napoca, 1998, p.207-218.

Separația ierarhică a Bisericii ortodoxe Române de Biserica Ortodoxă Sârbă (1864-1868), în vol. *Radovi simpozijuma Banat. Istorijnska i Kulturna proslosti*, vol. II, Novisad-Pancevo, 1998, p.270-280.

Sinodul de la Chișineu Criș, în vol. *Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000, p.359-372.

La solidarieta nazionale e la separazione ecclesiastica nella Transilvania della seconda meta dell'Ottocento, în vol. *Etnia e confessione in Transilvania (secoli XVI-XX)*. Acta. A cura di Francesco Guida, Roma, Lithos editrice, 2000, p.61-73.

Prelați români la Conciliul Ecumenic Vatican I, în vol. *Istoria ca experiență intelectuală*, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2001, p.249-268 (în colaborare cu Ioan Cârja).

Gheorghe Ciuhandu (1875-1947), istoric al Bisericii Ortodoxe Române, în vol. *Logos Arhiepiscopului Bartolomeu al Clujului la împlinirea vârstei de 80 ani*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2001, p.300-306.

Mișcarea pentru restaurarea Mitropoliei Ortodoxe Române din Transilvania 1849-1855, în vol. *Grai maramureșean și mărturie ortodoxă. Prea Sfințitului Episcop Iustinian Chira al Maramureșului și Sătmarului la împlinirea vârstei de 80 de ani*, Baia Mare, Editura Episcopiei Ortodoxe Baia Mare, 2001, p.181-195.

Episcopatul greco-catolic roman și prerogativele Papei la Conciliul Ecumenic Vatican I, în vol. *300 de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2001, p.251-286.

Petru Maior și Moise Nicoară, în vol. Slujitor al bisericii și al neamului. Părintele prof. univ. dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române la împlinirea vârstei de 70 ani, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2002, p.454-465.

Bisericile catolice de rit oriental și Biserica Română Unită la Conciliul Ecumenic Vatican I. Repere ale identității spirituale și ecleziastice, în vol. Identitate și alteritate. Studii de istorie politică și culturală, vol. 3, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, p.85-103 (în colaborare cu Ioan Cârjă).

Participarea episcopatului roman unit și a episcopatului maghiar la conciliul ecumenic Vatican I (1869-1870), în vol. Studii de istorie modernă a Transilvaniei. Tanulmányok Erdély ujkori történelmeről. Omagiu profesorului Magyari Andras. Emlékkönyv, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, p.69-79 (în colaborare cu I. Cârjă).

Corespondența lui Andrei Șaguna cu arhiepiscopii din Moldova și Țara Românească în vol. In memoriam. Mitropolitul Andrei Șaguna 1873-2003, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2003, p.71-96.

Ortodocși și uniți în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în vol. Identitate națională și spirit european. Academicianul Dan Berindei la 80 de ani, Editura Enciclopedică, București, 2003, p.597-613.

Episcopul Alexandru Dobra, în vol. Societate și civilizație în Banatul istoric, Timișoara, Editura Mirton 2003, p.65-80 (în colaborare cu Luminița Wallner Bărbulescu și Camelia Vulea)

Un misionar catolic în Moldova la sfârșitul secolului al XVII-lea: Luigi Bevilacqua, în vol. Studii de istorie medievală și premodernă, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003, p.323-336 (în colaborare cu Valeriu Leu).

Înființarea și organizarea Mitropoliei greco-catolice române, în vol. Biserica Română Unită cu roma - Istorie și spiritualitate. 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma, la Blaj, Editura Bunavestire, Blaj, 2003, coord: Cristian Barta, Zaharie Pinte, p.361-377

La partecipazione del vescovato greco-cattolico romeno al Concilio Ecumenico Vaticano I 1869-1870, în vol. L'Italia e l'Europa Centro-Orientale attraverso i secoli. Miscellanea di studi di storia politico-diplomatica, economica e culturale, a cura di Cristian Luca, Gianluca Masi, Andrea Piccardi, Editura Istros a Muzeului Brăilei, Brăila-Venezia, 2004, p.405-427 (în colaborare cu Ion Cârjă)

Il metropolia Victor Mihály de Apsa e i rapporti tra la Chiesa greco-cattolica romena di Transilvania e l' "Autonomia Cattolica" ungherese, în vol. *I Romeni e la Santa sede. Miscellanea di studi storia ecclesiastica*, a cura di Ion Cârjă, Editura Scriptorium, Bucarest-Roma, 2004, p.162-18.

Andrei Șaguna și Episcopia Aradului în lumina corespundenței (1846-1865), în vol. *Arhid. prof. Constantin Voicu - o viață în slujba bisericii și a școlii românești*, București, Editura Institutului biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2005, p.65-72.

Alocuțiune festivă în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. Istorie și spiritualitate. Școlile greco-catolice ale Blajului-250 de ani de credință și cultură, coordonatori: D. Aldea, W. A. Bleiziffer, M. Ciortea, Blaj, Buna Vestire, 2005, p.17.

Statul austriac și bisericile românești din Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea, în vol. *Österreichisch-Siebenbürgische Kulturbeiträge. Ein Sammelband der Österreich-Bibliotek Cluj- Napoca-Klausenburg-Kolozsvár*. Herausgegeben von Rudolf Gräf, Lenke Varga, Lukas Marcel Nosieky, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2005, p.135-158. (în colaborare cu Ana Sima).

Andrei Șaguna și Iosif Raiacič, în vol. *Radovi simpozijuma Banat. Istorijska i Kultura proslosti*, vol. VII, Novisad-Pancevo, 2006, p.25-38.

Corespondența Josif Raiaciča i Andrei Șaguna, în vol. *Srpsko-rumunske studije*, Novisad, 2006, p.108-122.

b. în reviste de specialitate

Planul lui Grigore Mihali pentru editarea calendarului "băiesc", în *Apulum*, 1978, p.341-354.

Contribuția Preparandiei din Arad la mișcarea națională din părțile vestice 1815-1817, în *Studii și comunicări*, Satu Mare, 4, 1980, p.181-196.

Modelul ilir în mișcarea națională din Transilvania în epoca Supplexului, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia*, 1991, nr. 1-2, p.35-43.

Ilirski model u rumunskom nationalnom pocretu u Transilvanji u epohi Supleksa 1790-1792, în *Knizevni zivot*, XXXV, 1991, nr. 3(87), p.72-80.

The Habsburgs and the Orthodoxy in the Austrian Empire in the XVIII-th Century, în *Transylvanian Review*, 2, nr. 2, 1993, p.16-21.

Alterités dans les relations interconfessionnelles de la Transylvanie, în *Transylvanian Review*, V, 1996, nr. 3, p.84-96.

Imaginea Bisericii Romano-Catolice la românii greco-catolici (Congresul autonomiei Bisericii Catolice în Ungaria), în *Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Historia*, 1996, nr. 1-2, p.44-68.

Separăția ierarhică a Bisericii Ortodoxe Române de Biserica Ortodoxă Sârbă 1864-1868, în *Revista istorică*, VII, 1996, nr. 3-4, p.135-174.

Silviu Dragomir, în „*Transylvanian Review*”, 5, nr. 4, 1996, p.46-51.

The Image of the Catholic Church with the Greek Catholic Romanian (The Congress for the Autonomy of the Hungarian Catholic Church), în *Transylvanian Review*, VI, 1997, nr. 2, p.155-174.

Ierarhisko otcepljenje Rumunske pravoslavne crkve od Srpske pravoslavno crkve (1864-1868), *Balcanica* (Beograd), XXIX, 1998, p.95-116.

Solidaritate națională și separație bisericească în Banat și Transilvania în secolul al XIX-lea, în *Anuar III 1994-1996*”, *Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeş-Bolyai Cluj-Napoca*, 1999, p.135-156.

Imaginea Conciliului ecumenic Vatican I în presa românească din Transilvania (1869-1870), în *Anuarul Institutului de cercetări socio-umane Târgu-Mureş*, 2001, p.290-324 (în colaborare. cu I. Cârjă).

Un izvor istoric neglijat: circularele școlare, în *Revista arhivelor*, nr. 1-2, 2003, p.48-57.

Viața religioasă în Dieceza Gherla reflectată în circularele episcopului Ioan Vancea, în *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Theologia*, XLIX, 1, 2004, p.145-152 (în colaborare cu Mirela Andrei).

Fondation et organisation de la Metropole greco-catholique roumaine, în *Transilvanian review*, XIII, 1, 2004, p.18-33 (în colaborare cu Ana Victoria Sima).

Manager

SIMA, Ana Victoria

Lector, Catedra de Istorie Modernă din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți:

O Episcopie și un Ierarh. Înființarea și organizarea Eparhiei greco-catolice de Gherla în vremea episcopului Ioan Alexi (1853-1863), Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2003, 317 p.

2. *Vizitele nunțiilor apostolici vienezi în Transilvania (1855-1868)*, vol. I; II, Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2003, 332, 521 p.

3. *Biserică, societate, identitate. In honorem Nicolae Bocșan* (coord.), Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, 920 p.

II. Studii și articole:

a. în volume de studii:

Relațiile confesionale româno-rutene. Analiza de discurs, în *Spațiile alterității* II, Cluj-Napoca, 1999.

Un emisar printre români. Vizita nunțului apostolic Antonio de Luca în Transilvania în 1858. Documente inedite, în Gheorghe Gorun, Horea Pop, coordonatori. *300 de ani de la unirea Bisericii românești din Transilvania cu Biserica Romei*. Cluj Napoca, 2000, p.229-242.

Preparativele primului conciliu provincial din provincia ecleziastică de Alba Iulia și Făgăraș, în: Nicolae Bocșan, Toader Nicoară, Sorin Mitu, editori. *Identitate și alteritate. Studii de istorie politică și culturală*, vol. 3, Cluj Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, p.104-113.

Percepția clerului românesc greco-catolic în relatările delegaților apostolici în Transilvania celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, în: Călin-Daniel Pațulea, Anton Rus, Andreea Mârza, coordonatori. *Coordonatele preoției greco-catolice. Istorie și actualitate*", *Acta Blasiensia* I, Buna Vestire, Blaj, 2002, p.251-260.

La Santa Sede e un progetto di modello ecclesiastico per i greco-cattolici dell'Impero Austriaco alla metà dell'Ottocento, în: Ion Cârja, editor. *I Romeni e la Santa Sede. Miscellanea di studi di storia ecclesiastica*, Bucarest-Roma, 2004, p.117-123.

Etnie e confessioni in Transilvania, în *L'Identità Culturale Europea nella tradizione e nella contemporaneità*, Forum Editrice Universitaria Udinese, Udine, 2004; 89-101.

Imaginea unui spațiu periferic. Transilvania în percepția nunțiilor apostolici venezieni în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în: *Centru și Periferie*. Lucrările colocviului național, Bistrița 23-25 aprilie 2004, Cluj-Napoca, 2004, p. 199-205.

Înființarea și organizarea Mitropoliei greco-catolice românești, în *Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică: Istorie și Spiritualitate. 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române unite cu Roma*, Acta Blasiensia II, Blaj, 2003, p. 361-375.

Despre tribunalele matrimoniale și anularea casătoriei în Biserica română unită (a doua jumătate a secolului al XIX-lea), în vol. *Divortialitate și intreruperea casătoriei în transilvania în sec. XVII-XXI*, Arad, 2006-2007, (în curs de publicare).

Între centralizare și autonomie ecleziastică. Sfântul Scaun și Bisericile catolice orientale în secolul al XIX-lea, în vol. *Biserică, Societate, Identitate. In Honorem Nicolae Bocșan*, Cluj-Napoca, 2007, p.111-119.

b. în reviste de specialitate:

Dispute confesionale în regiunea Aradului în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în *Banatica*, 13, nr.2, 1995.

Separția bisericească a românilor din Maramureș de Biserica ruteană, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Historia*, 1-2, 1997, p.75-94.

Tra percezione apostolica e sensibilità romana. La visita apostolica in Transilvania del nunzio viennese Michele Viale Prela (1855), în *Transylvanian Review*, nr. 4, Cluj-Napoca, 2001, p.11-19.

Ordinul bazilitan din Imperiul Austriac la mijlocul secolului al XIX-lea, în *Cultura Creștină*, 6, serie nouă, nr. 5-6, Blaj, 2002, p.104-110.

Preocupările Sfântului Scaun față de greco-catolicii din Imperiul Austriac la mijlocul secolului al XIX-lea, în *Arhiva Someșană*, seria III, nr. 1, 2002, p.97-106.

Percepția unui univers spiritual de frontieră: rutenii, românii uniți și slavii meridionali în anii neo-liberalismului austriac, in *Arhiva Someșană*, seria III, nr. 2, 2003, p.191-204;

Percepția vizitei în Transilvania a Pro-Nunțului Michel Viale Prela la nivelul mentalului colectiv, in *Revista Bistriței*, XVI, 2002, p.259-267.

L'interesse della Santa Sede verso i greco-cattolici dell'Impero Austriaco alla metà dell'Ottocento, in *Quaderni della Casa Romana di Venezia*, 3/2004, Bucarest, 2004, p.331-339.

Le implicazioni del Concordato Austriaco sulla Chiesa Romana Greco-Cattolica. L'Istruzione matrimoniale Rauscher, in *Annuario dell'Istituto Italo-Romano di Studi Storici*, 1/2004, Cluj-Napoca, p.133-140. [in colaborare cu N. Bocșan]

The Perception of a Frontier Spiritual Universe Ruthenians, Uniate Romanians and Southern Slavs During the years of Austrian Neo-Liberalism, in *Colloquia*, vol. X-XI, nr. 1-2, Cluj-Napoca, 2004, p.143-157.

Înființarea și organizarea eparhiei greco-catolice de Gherla (Armenopolis) în vremea episcopului Ioan Alexi, in *Studia Theologia Catholica*, XLIX/1, Cluj-Napoca, 2004, p.103-114.

L'erezione e l'organizzazione della Sede metropolitana greco-cattolica romena, in *Transylv. Rev*, XIII, nr.1/2004, p.18-33. [in colaborare cu N. Bocsan]

Românii din Banat în viziunea nunțiilor apostolici vienezi din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, in *Studia Historia*, Cluj-Napoca, 2004.

Joseph Fessler și proiectul unei idei: consolidarea și extinderea unirii religioase a românilor (1859), in *Arhiva Someșană*, III, Cluj-Napoca, 2004, p.171-183.

Stat și Biserică în Imperiul Austriac la mijlocul secolului al XIX-lea. Cazul Transilvaniei, în *Osterreichisch-Siebenburgische Kulturbeiträge: ein Sammelband der Osterreich-Bibliothek*, Cluj-Napoca, 2005, p.135-157. [in colaborare cu N. Bocsan]

In lumina ecleziologiei postridentine. Biserica Româna Unita la mijlocul secolului al XIX-lea, in *Arhiva Someșană*, nr. 5, 2006, p.87-106.

Joseph Fessler e il progetto di un'idea: la consolidazione e l'espansione dell'unione religiosa dei romeni (1858), in *Annuario dell'Istituto Romeno di Cultura e Ricerca Umanistica di Venezia*, VIII, no. 8, 2006, p.329-340.

The Romanian Greek-Catholic Church, in *Oriente Cattolico*, Roma, (in curs de apariție).

I rapporti della Santa Sede ed i Romeni della Transilvania nella seconda metà dell'ottocento, in *La storia religiosa della Romania*, Gazzada, (in curs de publicare).

Nello spirito dell'autorità. L'Ecclesiologia Unionista e le Chiese orientali nella seconda metà del XIX secolo, in *Annuario dell'Istituto Italo-Romeno di Studi Storici*, Cluj-Napoca, 2007, (in curs de publicare).

Manager

GÂRDAN, Gabriel Viorel

Doctor în teologie, Facultate de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

Andrei Șaguna, *Corespondența*, 1,1, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel Gârdan, Pavel Vesa, Bogdan Ivanov, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005, 570 p.

Episcopia Ortodoxă Română din America - parte a Ortodoxiei americane, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, 569 p.

Andrei Șaguna, *Corespondența*, 1,2, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, Bogdan Ivanov, Vasa Lupulovici, Ioan Herbil, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, 308 p.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Ediții ale Sfintei Scripturi aflate în colecțiile Bibliotecii Academiei Române, filiala Cluj-Napoca, în colaborare cu diac. drd. Bogdan Ivanov, în volumul *Biblie și multiculturalitate; Dinamica granițelor culturale ale Europei determinată de traducerea și circulația textului sacru*, coordonator Ioan Chirilă, Editura Limes & Presa Universitară, Cluj-Napoca, 2004, p.171-196.

Du-te și vezi!, în vol. *Pe urmele unor valori culturale din Sălaj*, Editura Școala noastră, Zalău, 2005, p.6-7

Raporturile dintre religie și știință în viziunea lui John F. Haught, în Religie și societate civilă, coordonatori: Mircea Flonta, Hans-Klaus Keul, Jörn Rüsen, Editura Paralela 45, Pitești, 2005, p.308-321.

Accente eclesiologice la Sfântul Ciprian, episcopul Cartaginei, în Unitatea Bisericii, accente eclesiologice pentru mileniul III, coordonatori: Ioan Vasile Leb și Radu Preda, Editura Limes, 2005, p.98-137.

b. în reviste de specialitate

Slujbele din Săptămâna Patimilor după jurnalul de călătorie al peregrinei Egeria, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul XLV, 2000, nr. 1-2, p.231-242.

Ortodoxia în America, în Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca, IV, 1996-1998, Cluj-Napoca, 2000, p.191-200.

Problema cărților de cult și a învățământului teologic în Episcopia Ortodoxă Română din America, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul XLVI, 2001, nr. 1-2, p.251-164.

Polycarp Morușca, primul episcop al românilor ortodocși din America, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul XLVII, 2002, nr. 1-2, p.229-252.

Personalitatea împăratului Iustinian I (527-565) oglindită în opera lui Procopius de Cesarea, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul XLVII, 2002, special issue, p.157-176.

Începuturile creștinismului pe continentul nord american, în Analele Științifice ale Facultății de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca, tomul VI, 2000-2002, Editura Renașterea, 2002, p.93-112.

Viața și misiunea parohiei în zilele noastre: împliniri, probleme, perspective, în Legea Românească, XVI (serie nouă), nr. 2 /2003, p.40-43.

Arhiepiscopul Valerian D. Trifa, o personalitate controversată a diasporei ortodoxe române din Statele Unite ale Americii, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul XLVIII, 2003, nr. 1-2, p.212-242.

Cercetări privind Episcopia Ortodoxă Română din Statele Unite ale Americii, în Revista Teologică, serie nouă, XIII, nr. 3, iulie-septembrie, 2003, p.40-54.

Icoana, fața iubitoare a lui Dumnezeu întoarsă spre noi, în Legea Românească, XVI (serie nouă), nr. 4 /2003, p.23-25.

Un arhieru în afara memoriei: Policarp Morușca, primul episcop al românilor ortodocși din America, în Renașterea, anul XIV, serie nouă, nr. 3, martie, 2003, p.8.

Ortodoxia în China, istoria și problemele ei, în Renașterea, anul XV, serie nouă, nr. 2, februarie, 2004, p.6.

Ziua care nu se uită: 13 aprilie 1204; 800 de ani de la cucerirea Constantinopolului de către cruciați, în Renașterea, anul XV, serie nouă, nr. 4, aprilie, 2004, p.7.

Ortodoxia în Indonezia, provocarea inculturației sau propovăduirea Evangheliei într-un mediu ostil, în Renașterea, anul XV, serie nouă, nr. 9, septembrie, 2004, p.6.

Un arhieru uitat: Policarp Morușca, primul episcop al românilor ortodocși din America. 45 de ani de la trecerea în veșnicie, în Calea Mântuirii, IV, serie nouă, nr. 44, 26 octombrie 2003 și nr. 45, 2 noiembrie 2003, p.1 și 4.

De ce a fost trecut în rândul sfinților Ștefan cel Mare?, în Graiul Sălajului, XVI, nr. 3124, luni, 26 iulie 2004, p.4

Lupta romanilor-americani pentru unitatea națională, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul XLIX, 2004, nr. 1-2, p.231-238.

Botezul Domnului - revelarea dumnezeirii, în Graiul Sălajului, XVI, nr. 3239, joi, 6 ianuarie 2005, p.1-2

Asceză și har - Chipul Sfântului Ioan Scărarul oglindit în cântările Triodului, în Legea Românească, XVI (serie nouă), nr. 1/2005, p.15-17

De ce ortodocșii și catolicii nu prăznuiesc Paștele împreună ?, în Sălăjeanul, II, nr. 184, sâmbătă, 9 aprilie 2005, p.2

Mănăstirea Stâmba, loc sfânt de îndreptare a sufletului, în Sălăjeanul, II, nr. 291, sâmbătă, 13 august 2005, p.5

Între conflict și unitate -situația actuală a românilor ortodocși din America de Nord, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul L, 2005, nr. 1, p.231-246

Postul Crăciunului - postul faptelor, în Sălăjeanul, II, nr.375, sâmbătă, 19 noiembrie 2005, p.5

Ortodoxia în America. Radiografia unei probleme complexe, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul L, 2005, nr. 2, p.217-240.

Nașterea lui Iisus Hristos - aspecte istorice și exegetice, în Sălăjeanul, II, nr.399, sâmbătă, 17 decembrie 2005, p.4-5.

Nașterea lui Iisus Hristos, observații istorice și exegetice, în Legea Românească, XVI (serie nouă), nr. 4/2005, p.28-30

Mărgăritare din spiritualitatea Triodului (I):Postul Sfințelor Paști - postul pocăinței, în Sălăjeanul, III, nr.469, sâmbătă, 11 martie 2006, p.5.

Mărgăritare din spiritualitatea Triodului (II):Omul și căderea în păcat, în Sălăjeanul, III, nr.475, sâmbătă, 18 martie 2006, p.5.

Mărgăritare din spiritualitatea Triodului (III): Suflete al meu, suflete al meu, pentru ce dormi?, în Sălăjeanul, III, nr.481, sâmbătă, 25 martie 2006, p.5.

Cercetări privind Ortodoxia în America, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul LI, 2006, nr. 1, p.233-239.

Românii Ortodocși din Statele Unite ale Americii (1), în *România Spirituală*, nr. 4, februarie 2007, p.17.

Centru de Studii Ecumenice și Interreligioase la Cluj-Napoca, în *România Spirituală*, nr. 4, februarie 2007, p.31.

Pomenirea unui ierarh: 20 de ani de la trecerea în veșnicie a arhiepiscopului Valerian Trifa, în *România Spirituală*, nr. 5, martie 2007, p.15.

Românii Ortodocși din Statele Unite ale Americii (1), în *România Spirituală*, nr. 5, martie 2007, p.17.

Secretar

CÂRJA, Ion

Lector, doctor în istorie, Catedra de Istorie Modernă din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

Biserica Română Unită la Conciliul Ecumenic Vatican I(1869-1870) (coautor), Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, 695 p.

I Romeni e la Santa Sede. Miscellanea di studi di storia ecclesiastica, (coordonator), Editura Scriptorium, Bucarest-Roma, 2004.

Biserică, societate, identitate. In honorem Nicolae Bocșan (coord.), Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, 920 p.

Biserică și societate în Transilvania în perioada păstoririi mitropolitului Ioan Vancea (1869-1892), Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.

Episcopul Ioan Szabó și Sfântul Scaun. Corespondență (1874-1910), Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007 (coautor).

II. Studii și articole

a. în volume colective

Sacral și profanul în sensibilitatea colectivă românească la 1848 - 1849, în vol. *Revoluția de la 1848 în Europa Centrală. Perspectiva istorică și istoriografică*, coordonatori: Camil Mureșanu, Nicolae Bocșan, Ioan Bolovan, Presa Universitară Clujeană, 2000, p.427-434.

Ierarhi greco-catolici români la Conciliul Ecumenic Vatican I (1869-1870) (co-autor), în vol. *Istoria - ca experiență intelectuală*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2001.

Episcopatul greco-catolic român și infailibilitatea papei la Conciliul Ecumenic Vatican I(1869-1870) (co-autor), în vol. *300 de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei*, coordonatori: Gheorghe Gorun, Ovidiu Horea Pop, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000.

Bisericile catolice de rit oriental și Biserica Română Unită la Conciliul Ecumenic Vatican I (1869-1870). Repere ale identității spirituale și ecleziastice (co-autor), în vol. *Identitate și alteritate 3 - studii de istorie politică și culturală* (co-autor), coordonatori: Nicolae Bocșan, Sorin Mitu, Toader Nicoară, Presa Universitară Clujeană, 2002, p.85-103.

Participarea Episcopatului Român Unit și a Episcopatului Romano-Catolic Maghiar la Conciliul Ecumenic Vatican I (1869-1870) (co-autor), în vol. *Omagiu prof. univ. dr. Magyari András Emlékkönyv*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, p.69-79.

La partecipazione del vescovato greco-cattolico romeno al Concilio Ecumenico Vaticano I° 1869-1870 (co-autor), în *L'Italia e l'Europa Centro-Orientale attraverso i secoli. Miscellanea di studi di storia politico-diplomatica, economica e culturale*, a cura di Cristian Luca, Gianluca Masi, Andrea Piccardi, Editura Istros a Muzeului Brăilei, Brăila-Venezia, 2004, p. 405- 427.

Arhiducele Franz Ferdinand și românii greco-catolici în contextul înființării episcopiei de Hajdudorogh (1912), în vol. *Călători români în Occident (sec. XVII-XX)*, coordonatori: Nicolae Bocșan, Ioan Bolovan, Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2004, p.87-99 (apărut în 2005).

A la recherche de l'identité. L'Église gréco-catholique roumaine au premier Concile de Vatican (1869-1870), in *Nouvelles Études d'Histoire*, XI, publiées à l'occasion du XX-e Congrès International des Sciences Historiques, Sydney 2005, Editura Academiei Române, 2005, p.191-205 (co-autor).

L'immagine dell'imperatore Carlo I (IV) presso i Romeni della Transilvania (1916-1918), în curs de apariție în Atti del convegno: Indivisibiliter ac inseparabiliter? Carlo I (IV) d'Austria-Ungheria, la Grande Guerra e la dissoluzione dell'impero multinazionale, organizat sub patronajul Istituto Storico Austriaco presso il Forum Austriaco di Cultura a Roma și Istituto Storico Fraknoi presso l'Accademia d'Ungheria în Roma, 25-26 noiembrie 2004, Roma.

Biserica Unită, dreptul matrimonial și modernitatea în Transilvania (a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX). Schiță pentru o posibilă analiză de caz: căsătoriile mixte (coautor), în volumul Căsătorii mixte în Transilvania. Secolul al XIX-lea și începutul secolului XX, Arad, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, 2005, coordonatori: Corneliu Pădurean Ioan Bolovan, p.35-54 (în colaborare, apărut în 2006).

Etnia dhe besimi i rumunëve të Danubit të jugut në gjysmën e dytë të '800. Misioni greko-katolik i Vidinit, în Hylli i dritës, Tirana (Albania), XXVI, 2006, nr. 2 (249), p.175-188.

b. în reviste de specialitate

Aspecte privind mentalitatea moșilor la 1848, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia, nr. 1-2, 1995, p.139 - 148.

Avram Iancu și “bunul împărat” în sensibilitatea colectivă românească la 1848, în Buletinul cercurilor științifice studentești, II, coordinator Stelian Obiziu, Alba Iulia, 1996, p.203 - 210.

Moșii și mediul forestier în perioada interbelică, în Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, Cluj-Napoca, 1998, p.323 - 335.

Imaginea Conciliului Ecumenic Vatican I în presa românească din Transilvania (1869-1870) (co-autor), în Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane Târgu- Mureș, 2001, p.290-324.

Elites and Masses in the Collective social Imaginary of the 1848 Revolution from Transylvania, în Transylvanian Review, XI, no. 4, 2002, p.34 - 50.

La Santa Sede e l'identità nazionale romena nel contesto della fondazione del Vescovado di Hajdudorogh (1912), în Anuarul Institutului Italo-Român de Studii Istorice / Annuario dell'Istituto Italo-Romano di Studi Storici, I, Cluj-Napoca, 2004, p.152-161.

La "congrua" del clero nell'Impero austro-ungarico e l'identità confessionale dei romeni greco-cattolici alla fine dell'Ottocento: una testimonianza inedita dagli archivi pontifici, in *Annuario*, anno 5 (2003), editato presso l'Istituto Romeno di Cultura e Ricerca Umanistica di Venezia, a cura di: Șerban Marin, Rudolf Dinu, Ion Bulei, Cristian Luca, p.330-339.

Biserică și Stat în Regatul României la începutul secolului XX. Contribuții documentare, în *Arhiva Istorică a României*, publicație a Centrului de editare a izvoarelor istorice din cadrul Facultății de Istorie a Universității București, serie nouă, vol I (2004), nr. 1, Editura Scriptorium, 2004, p.186-209.

L'Arciduca Francesco Ferdinando e i romeni greco-cattolici nel contesto della creazione della diocesi di Hajdudorogh (1912), în *Quaderni della Casa Romana di Venezia*, no. 3/2004, p.341-352.

Aspecte privind organizarea și funcționarea școlilor confesionale din Arhidieceza Blajului în primii ani de păstorire a mitropolitului Ioan Vancea de Buteasa (1869-1873), în *Arhiva Someșană*, I, seria a III-a, p.271-287.

Românii între Unirea cu Roma și „Autonomia Catolică” din Ungaria. Un memorial al lui Augustin Bunea din anul 1906, în *Arhiva Someșană*, II, 2003, seria a III-a, p.217-230.

Aspecte privind relațiile Bisericii Române Unite cu Autonomia Catolică maghiară la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, în *Arhiva Someșană*, III, 2004, p.227-238 (apărut în 2005).

Ceremonialul și simbolistica puterii în Austro-Ungaria: cazul încoronărilor regale, in *Caiete de Antropologie Istorică*, anul IV, 2005, nr. 1 (7), ianuarie-iunie, p.193-216.

Imaginea împăratului Carol I (IV) al Austro-Ungariei printre românii din Transilvania (1916 - 1918), in curs de apariție la *Transilvanian Review*/ 2006.

La congrua del clero e l'autonomia cattolica d'Ungheria alla fine del XIXo. Contributi documentari, in *Anuarul Institutului Italo-Român de Studii Istorice*, II, Cluj-Napoca, Roma, 2005 (apărut în 2006), p.23-37.

Il vescovato greco-cattolico romeno e l'autonomia cattolica d'Ungheria alla fine del XIX secolo. Contributi documentari, în *Ephemeris Dacoromana. Annuario dell'Accademia di Romania*, serie nuova, XII, 2004 (apărut în 2007), fascicolo II, p.95-119.

Aspecte ale imaginii ortodocșilor la greco-catolicii din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia*, vol. 51, nr. 2, 2006, p.75-96.

Director de program

CHIRILĂ, Ioan

Preot, profesor universitar, doctor în teologie, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai.

I. Cărți

Biblie și multiculturalitate, volum coordonat, editura Limes 206 p.

Exegeze transilvănene-repere bibliografice și Unitatea Bisericii. Accente eclesiologice pentru mileniul III. Editura Limes, 2005, volum coordonat, 406 p.

Școlile teologice confesionale transilvănene - comunicare, dialog ecumenic și configurația confesională a Transilvaniei în epoca lui Ștefan cel Mare volum coordonat.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Etaple dezvoltării studiilor biblice vechitamentare și a studierii Lb. Ebraice în Transilvania în secolele XIX - XX, în vol. *Actele Simpozionului Internațional „Evreii în Istoria României”* - Institutul de istorie „N. Iorga”, București, 1996, p. 25-38.

Etnie și confesiune, evoluția termenilor în cadrul istoric transilvănean în secolele XIII - XIX, în vol. *Teologie și cultură transilvană în contextul spiritualității europene în sec. XVI - XIX*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1999, p.23-37.

Dinamica granițelor culturale ale Europei determinată de traducerea textului sacru, a Sfintei Scripturi, în vol. *Biblie și multiculturalitate*, Ed. Limes, 2004, p. 5-14.

Orthodoxy, sinodality, ecumenism and multiculturalism, a biblical and orthodox approaches, în vol. *The challenges of multiculturalism in Central and Eastern Europe*, ed. PROVOPRESS, Cluj-Napoca, 2005, p.95-100.

b. în reviste de specialitate

Comemorarea Memorandului, prilej de reflexii teologico-istorice, în Renașterea, nr. 5-6/1992.

Omul, profesorul și arhiereul Nicolae Colan, în Renașterea, nr. 7-8/1992.

Festivitatea de deschidere a cursurilor Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, în Renașterea, nr. 9-10/1991 și nr. 9 - 10/1992.

Un act de dreptate făcut poporului român - redeschiderea Institutului Teologic Universitar Ortodox Român din Cluj-Napoca, în Renașterea, nr. 10/1990.

Romanian - Jewish cultural Interferences in the Religious Literature of the 16th and 17th Centuries, în Studia Judaica II, 1993.

Comemorare - Onisie Moraru - octogenar, în Renașterea, nr. 9/1994.

Etnie și confesiune - sinteza lucrărilor Simpozionului internațional din 15 - 17 iunie 1995 - Etnie și Confesiune în Europa Centrală și Orientală, în Renașterea, nr. 7-8/1995.

Școlile de teologie din Transilvania în secolele XVII - XIX și preocupările lor pentru studiul Vechiului Testament și a limbii ebraice, în Studia Universitatis Babes-Bolyai - Theologia Orthodoxa-, nr. 1-2/1996, p.65-77.

Convertirea pasivismului șagunian în activism restaurator istoric, în Renașterea, nr. 2/1996.

Cadrul istoric al relațiilor cultural - bisericești româno-ebraice din Transilvania în secolele XVIII - XIX, în Studia Universitatis Babes-Bolyai - Theologia Orthodoxa-, nr. 1-2/1997, p.109-129.

Reconcilierea - ca descoperire a unității și unicității ființei umane în cadrul slujirii liturgice, în Studia Universitatis Babes-Bolyai - Theologia Catholica Latina - 1/2002, 12p.

Elemente structurale ale identității religioase iudaice, în Studia Hebraica, 2003, p. 23-48.

Reflecții asupra dialogului iudeo-creștin, în Studia Universitatis „Babeș-Bolyai” - Theologia Orthodoxa, 1-2/2004, 12p.

The Bible in the Romanian Culture - Sacra Scripta 1-2/2005, Journal of the Center for Biblical Studies, Cluj-Napoca, 2005, 18p.

Director de program

GUDEA, Nicolae

Profesor, doctor în istorie, Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Universitatea Babeș-Bolyai.

I. Cărți

1. *Din istoria creștinismului la romani. Mărturii arheologice*. Oradea 1988; editio stereotypa Cluj-Napoca 2002; 274 p. XXXIX pl. (în colaborare cu I. Ghiurco)

2. *Religion und Kirchen in Osteuropa: Rumänien, Slovakei, Ukraine*. Ostfildern 2003, 400 p. (în colaborare cu M. Tomka, I. Márton, N. Marincovich, O. Turii, J. Brezak)

II. Studii și articole

a. în volume colective

Kreuzförmigen Zeichen auf Gegenständen des täglichen gebrauch aus vorkonstantinischen Zeit, în: *Akten des XII Internationalen Kongresses für Christliche Archäologie*, Bonn 1991 (1996), p. 833 - 848 (S)

Die Anfänge des Christentums bei den Dako-Römern, in *Christentum zwischen Rom und Konstantinopel*, Wien 1999, p. 64-65 (N)

Das dakisch - römische Christentum 2. Das Kelch von Moigrad. Die Frage der Verbreitung des Christentums auf dem Gebiet auf dem Gebiet der ehemaligen dakischen Provinzen, în A. Rustoiu - A. Ursuțiu (Hrsg.), *Interregionale und kulturelle Beziehungen im Karpatenraum. 2. Jhdt v. Chr. - 1. Jhdt. N. Chr.*, Cluj-Napoca 2002, 151 - 189 (S)

Das Gefäß mit christlicher Inscript aus Moigrad. Beiträge zur Geschichte da Christentuma in ehemaligen Dakien nach Aurelians Anzug, în: *Atti del XIV Congresso Internazionale di Archeologia Cristiana. Vienna 19 -26 settembre 1999*, Roma 2005, p. 877 - 891, pl. 142 - 146 (A)

Reflexii privind relația Stat-Biserică. O abordare din punct de vedere greco-catolic, în M. Noda (ed.), *Theological doctrine on the ideal Church - State relation*, Cluj-Napoca 2000 (2001), p. 45 - 66 (S)

b. în reviste de specialitate

Vasul cu inscripție și simboluri creștine de la Moigrad I. în: *Acta Musei Porolissensis* 3, 1979, p. 515 - 523 (S)

Despre o gemă gnostică cu inscripție din Muzeul de Istorie și Artă din Zalău, în: *Acta Musei Porolissensis* 3, 1979, p. 449 - 450 (N)

Das Gefäss mit chrstlicher Inschrift aus Moigrad. Beiträge zur Geschichte des Christentums in Dakien nach Aurelians Abzug, în: *Dacia* 24, 1980, p. 255 - 260 (S)

În legătură cu o nouă descoperire cu caracter creștin la Porolissum, în: *Acta Musei Porolissensis* 6, 1982, p.155 - 158 (N).

Un opaiț de bronz creștin de la Porolissum, în: *Acta Musei Porolissensis* 10, 1986, p. 209 - 214 (N)

Vasul cu inscripție și simboluri creștine de la Moigrad. II. Contribuții la istoria creștinismului în Dacia după retragerea aureliană. Interpretarea semnelor și textului de pe partea exterioară a vasului. Studiu paleografic, în: *Acta Musei Porolissensis* 17, 1993, p. 151 - 183 (S)

Despre un opaiț bizantin de lut din Muzeul de Istorie din Cluj, în: *Acta Musei Napocensis* 26- 30.1, 1989 - 1993, p.311 - 313 (A).

Semne în formă de cruce de pe vase romane de la Porolissum. Despre semnele în formă de cruce incizate sau zgâriate pe obiecte de uz comun în epoca preconstantiniană, în: *Acta Musei Porolissensis* 18, 1994, p. 95 - 110 (S)

Über ein Tonform von Barboși mit der Darstellung einer eselköpfigen menschlichen Gestalt, în: *Acta Musei Napocensis* 32.1, 1995 p. 149 - 165 (A)

Note epigrafice. IV. Inscriptiile gnostice, în: *Acta Musei Napocensis* 13.1, 1996, p. 179 - 187 (N)

Vasul cu inscripție și simboluri creștine de la Moigrad. Contribuții la istoria creștinismului în Dacia după retragerea aureliană. III. Reinterpretarea simbolului numit „Capacul vieții”, în: *Acta Musei Porolissensis* 20, 1996, p. 115 - 124 (S)

Sull esistenza ai Romeni di medioevo della memoria di un cristianesimo iniziale (antico) di rito romano e lingua latina, în *Collocuia* 1.2, 1994 (1996) p. 5 - 10 (A)

Despre existența la români a conștiinței unui creștinism inițial de rit roman și limbă latină, în: *Studia UBBTC* 1, 1996 (1998), p. 63 - 79 (S)

Crucea relicviar de la Dăbâca. Considerații privind tipologia și cronologia crucilor relicviar bizantine descoperite pe teritoriul României, în Ephemeris Napocensis 8, 1998 (1999), p. 272 - 302 (în colaborare cu C. Cosma) (S)

Creștinismul vechi românesc între mit și realitate. 1. Despre legenda referitoare la predicarea apostolului Filip în Dobrogea, Studia UBBTC 2, 1997 (1999), p. 127 - 132 (S)

Bizantinologia între improvizație și realitate. Note, observații critice și completări la lucrarea „Bizantinologie I” de V.V. Munteanu, în: Studia UBBTC XLIV. 1, 2000, p. 131 - 143 (R)

Das Gefäss mit christlicher Inschrift aus Moigrad. Beiträge zur Geschichte des Christentums in ehemaligen Dakien nach Aurelians Abzug, in Studia UBBTC XLVI. 3, 2001, p. 53 - 64 (S)

Note de arheologie creștină. 1. Despre un vas de la Micăsasa, în : Apulum 29, 2002 (2003), 209 - 230 (N)

Note de arheologie creștină. 2. Vasul de sticlă de la Novae (Svistov, Bulgaria), în Studia UBBTC XLVII. 4, 2002, p. 63 - 76 (N)

Creștinismul daco-roman. 2. Potirul de la Moigrad și problema răspândirii creștinismului pe teritoriul fostelor provincii dacice în secolul IV, în: Studia UBBTC XLVII. 2., 2003, 5 - 62 (S)

Note de arheologie creștină. 4. O clădire din așezarea rurală de la Gornea între locuire rustică și bazilică creștină, în: Banatica 16.1, 2003, p. 262 - 272 (A)

Descoperiri arheologice creștine preconstantiniene în provinciile romane din jurul Daciilor, în: Studia UBBTC 1.1, 2005, p. 9 - 55 + 36 ilustrații (în colaborare cu D. Chiu) (S)

Note de arheologie creștină. 3. Inelul de aur cu inscripție de la Goznitza (Moesia Inferior), în: Studia UBBTC L.1, 2005, p. 3 - 8 (N)

Il cristianesimo daco-romano nella storiografia greco-catolica romana moderna e contemporanea, în Studia UBBTC LI.1, 2006, p. 145 - 159 (S)

Eine mit Inschrift versehener goldener Ring aus Goznitza (Moesia Inferior), în: Archäologischer Korrespondenzblatt 32.2, 2006, p. 255 - 258 (N)

Contribuții la istoria Bisericii Române Unite. 1. O notiță despre Biserica Română Unită în Istoria Armenilor din Transilvania, în: Studia UBBTC XLIII. 1, 1998 (1999), p. 49 - 54 (A)

Ioan Horga, L'Eglise Greco-Catholique (Uniate) de Transylvanie à l'époque de Lumières. L'évêché d'Oradea (1760-1840), Université de Reims f.a.: în *Studia UBB TC XLII. 1, 1997 (1999)*, p. 118 - 121 (R)

Die von Rumänisch Unierte Kirche (Griechisch-Katholischen) in der Zeit nach der Revolution von 1989 gespielten Rolle, în: *Studia UBBTC XLIV 2, 2000*, p. 99 - 114 (în colaborare cu Fl. Crihălmeanu)

Contribuții la istoria Bisericii Române Unite, 2. Episcopul Márton Aron și Biserica Română Unită clandestină, în: *Studia UBBTC XLIV. 2, 2000*, p. 149 - 156 (N)

Reflecții privind relația Stat-Biserică. O abordare din punct de vedere greco-catolic, în: *Studia UBBTC XLVI. 1, 2001*, p. 167 - 205 (S)

Politica ignoranței sau ignoranța ca politică. Note critice în legătură cu un text despre Biserica Română Unită (Greco-Catolică) dintr-un ghid al Bisericilor Orientale, în: *Studia UBBTC XLVI.1, 2001*, p. 207-214 (R)

„Episcopia Română Unită de Oradea, contribuții monografice”, în *Studia UBBTC XLVI 3, 2001*, p. 177 - 180 (R)

Biserica Română Unită (Greco-Catolică) între chemarea endemică spre Occident și dificultățile orientale actuale, în: *Studia UBBTC XLVII.1, 2003*, p.139-144 (S)

Die neuen konkreten Ziele der Rumänischen Unierten Kirche (Griechisch Katholike) nach der Fall der Mauern mit und in weltlichen und kirchlichen Millieu, în: *Studia UBBTC XLVII.1, 2003*, p. 135-164 (în colaborare cu Fl. Crihălmeanu)

„Tempfli Imre, Sárból és napsugárból. Pakocs Károly püspökihelynök élete és kora. 1892 - 1966”, Satu Mare 2003, în *Studia UBBTC XLVII.1, 2003*, 165-167 (R)

Director de program

LEB, Ioan Vasile

Preot, profesor, doctor în teologie, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

Orthodoxie una Altkatholizismus. Eine hundert Jahre ökumenische Zusammenarbeit, Presa Universitară Clujeană, „Babeș-Bolyai“ Universität, Cluj-Napoca, 1995, 262 p.

Ortodoxie si vechi-catholicism sau Ecumenism înainte de Miscarea Ecumenica, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1996, 330 p.

Die Rumänische Orthodoxe Kirche im Wandel der Zeiten, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998, 167 p.

Mohamed Profetul, de G.G. Stanescu,- Ingrijirea editiei, studiu bio-bibliografic si bibliografie supimentara de Pr. Ioan -Vasile Leb, Editura Dacia, Cluj - Napoca, 1998, 193 p.

Studii de Istorie Bisericească Universală si Patristică, de G.G. Stanescu,- Ingrijirea editiei, studiu introductiv, bibliografie suplimentară si indice de nume și locuri de Pr. Ioan -Vasile Leb, în Colectia „Restituiri“, Nr. 1, Editura Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1998, 230 p.

Teologie și istorie. Studii de Patristică și Istorie bisericească, Editura Arhidiecezană Cluj-Napoca, 1999, 270 p.

Biserică și implicare. Studii privind istoria Bisericii Ortodoxe Române, Editura Limes, Cluj, 2000, 194 p.

Teologie și cultură transilvană în contextul spiritualității europene în sec.XVI-XIX editor Ioan Vasile Leb + Studiul: *Ortodoxia transilvană între Reformă și Contrareformă*, sec.XVI-XVII, p.107-152.

Andrei Șaguna, *Corespondența*, I,1, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel Gârdan, Pavel Vesa, Bogdan Ivanov, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005, 570 p.

Andrei Șaguna, *Corespondența*, I,2, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, Bogdan Ivanov, Vasa Lupulovici, Ioan Herbil, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, 308 p.

Dialogul ortodoxo-vechi catolic. Stadiul actual și perspectivele sale, Editura Arhiepiscopiei Cluj-Napoca, (în curs de apariție)

Toleranță și conviețuire în Transilvania sec.XVI-XIX. (în curs de apariție)

Traduceri:

In lumina lui Hristos. Sfântul Simeon Noul Teolog (949-1022). Viata-Spiritualitatea-Invatatura, de Arhiepiscopul Basile Krivocheine. Trad. de Pr. Ioan-Vasile Leb și Ierom. Gheorghe Iordan, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1997, 432 p. (Recenzie în „Renasterea”, din 5 mai 1997, p.10).

Istoria bisericească a Țării Sfinte, de Friedrich Heyer, 287 p. - în curs de apariție la Editura „Limes”, Cluj-Napoca.

Colaborare la volume

Christoph Burchard, Unterweisung in erzählender Form. Joseph und Aseneth, în col“ Judische Schriften aus hellenistisch - römischer Zeit“, Band II, Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, 1983, cf. p.620.

Friedrich Heyer, Die Orientalische Frage im kirchlichen Lebenskreis. Das Einwirken der Kirchen des Auslands auf die Emanzipation der orthodoxen Nationen Südosteuropas 1804-1912, Otto Harrassowitz, Wiesbaden, 1991, cf. p.259-261.

Paul Johnathan Fedwick, Bibliotheca Basiliana Universalis, în „Corpus Christianorum”, Brepols - Turnhout, 1996, cf. p.815-817.

El Spiritu Santo y la Iglesia. XIX Simposio internacional de Teologia, de la Universidad Pamplona-Spania, 1999, (p.309-322).

Die Nation im orthodoxen Christentum, în vol. Confesiune și Societate în Europa Est-Centrală, editat de Fundația Academică „A.D.Xenopol”, Iași, 2000 (în curs de apariție).

II. Studii și articole

a. în volume colective

Der Beitrag der rumänischen orthodoxen Geistlichkeit zur Union von 1859, în vol. *Der deutsche Protestantismus und die Kirchen Südosteuropas im 16. und 19. Jahrhundert. Historische Referate des VII. Theologischen Südosteuropaseminars in Heidelberg* (2.-8.9.1984). Hrsg. von Adolf. M. Ritter, Heidelberg, 1984, p.89-109.

Presa bisericeasca Transilvăneana, în vol. *Contributii transilvănene la telologia ortodoxa*, Sibiu, 1988, p.318 - 332.

Biserica creștină în mileniul al doilea, în vol. *Credința Ortodoxă si viața creștină*, Sibiu, 1992, p.97-130.

Zu der karitativen Arbeit der Rumänischen Orthodoxen Kirche in Geschichte und Gegenwart, în vol. *Horizonte der Christenheit. Festschrift für Friedrich Heyer zu seinem 85. Geburtstag*. Hrsg. Von M. Kohlbacher si M. Lesinski în vol. OIKONOMIA, Band 34, Erlangen 1994, p.327-333.

Zu den kulturellen und kirchlichen Beziehungen zwischen Rumänen und Russen bis zum 17. Jahrhundert, în vol. *Tausend Jahre Taufe Russlands. Russland in Europa. Eine Konferenz der Martin - Luther - Universität Halle - Wittenberg*. Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig, 1994, p.159-171.

Nicolae Colan si românii basarabeni, în vol. *Omagiu mitropolitului Nicolae Colan (1893 - 1993)*, edit. Pr. Prof. Dr. Alexandru Moraru, Cluj - Napoca, 1995, p.115-123.

Die Rolle der orthodoxen Kirche in dem neuen vereinigten Europa, în vol. *Das Europa - Verständnis im orthodoxen Südosteuropa* hrsg.von Harald Heppner si Grigorios Larentzakis în col. *Grazer Theologischen Studien*, Nr.21, Graz, 1996, p. 93-105.

Die Rumänische Orthodoxe Kirche im Wandel der Zeiten, în vol. *Religion und Gesellschaft in Südosteuropa*, Hrsg. von Hans - Dieter Döpmann, în col. *Südosteuropa - Jahrbuch*, Band 28, Südosteuropa - Gesellschaft, München, 1997, p.179 - 199.

Consideratii despre maxima „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas“, în vol. *Teologie si stiinte umaniste*, editat de Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad, 1995, p.209-219.

Biserica si Stat la Sfântul Ambrozie cel Mare (339 - 397), în vol. *Studii istorice. Omagiu Profesorului Camil Muresanu*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998, p.26 - 47.

Vladimir Guettée și românii, în curs de apariție în volum omagial al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.

b. în reviste de specialitate

Zu den konfessionellen Beziehungen zwischen Hermannstadt-Sibiu und Wien im 19. Jahrhundert, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 34, Nr.1-2/1991, p.119-124.

Zu den kulturellen rumänisch - deutschen Beziehungen im XVII.-XIX-ten Jahrhundert, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa*, XXXVIII (1993), Nr.1-2, p.39-46.

Wladimir Guettée (1816 - 1892) und sein Beitrag zu den rumänisch - französischen Beziehungen, în *Transylvanian Review*, Vol.II, No. 2, 1993, p.22-35.

Confession et liberté dans la Transylvanie du XVI-e siècle, în *Colloquia. Journal for Central and European History*, I (1994), Nr.2, p.30-39.

Christliche Spiritualität auf dem rumänischen Boden in dem IV. bis VI. Jahrhundert, în *Anuarul Institutului de Istorie Cluj-Napoca*, XXXIV (1995), p.137-148.

Espiritu Santo, ministerio apostolico y unidad de la Iglesia. Una perspectiva ortodoxa, în vol. *El Espíritu Santo y la Iglesia. XIX Simposio internacional de Teología, de la Universidad Pamplona-España*, 1999, p.309-322.

Die Rumanische Orthodoxe Kirche heute, în *Ost-West Informationsdienst des Katholischen Arbeitskreises für zeitgeschichtlichen Fragen*, Bonn, 1999, nr.202, p.58-69.

Die Einheit der Kirche bei dem heiligen Cyprian von Karthago, în *Anuar III, 1994-1996, al Facultății de Teologie Ortodoxă, Cluj-Napoca*, 1999, p.61-80.

Relatiile husitilor cehi cu Patriarhia Constantinopolului în secolul al XV-lea, în *ST*, XXX (1978),Nr. 3-4, p.254-263.

Mitropolitul Marcu Eugenicul, al Efesului, aparator al Ortodoxiei în conciliul de la Ferrara - Florenta (1438 - 1439), în *GB*, XXXVIII (1979), Nr.5-6. p.535-543.

Relatiile Bisericii Ortodoxe cu bisericile Necalcedoniene în vederea pregătirii dialogului teologic, în *ST*, XXXIV (1982), Nr.5-6, p. 423-438.

Biserica, slujitoare a pacii în lume, în *MB*, XXXIII (1983), Nr.11-12, p.686-698.

A 42-a Conferința Teologică interteologică (colab), în *MA*, XXIX (1984), Nr. 1-2, p.115-123.

A 45-a Conferința Teologică Interconfesională, Sibiu, 5-6 iunie 1985 (colab), în MA, XXX (1985), Nr.7-8, p.507-516.

Biserica Ortodoxă Română din Transilvania și înființarea Patriarhiei Române, în BOR, CIII (1985), Nr. 9-12, p.856-867.

Legăturile românilor cu Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinai, în ST, XXXIX (1987), Nr.4, p.97-106.

Responsabilitatea tineretului în și pentru lumea contemporană după învățătura Bisericii Ortodoxe, în MMS, LXIV(1988), Nr.3, p.27-35.

300 de ani de la începutul domniei lui Constantin Brâncoveanu (1688 - 1714), în MMS, LXIV (1988), Nr.5, p.18-26.

„Asa, ca să înțeleagă toți”. 340 de ani de la tipărirea Noului Testament de la Balgrad, în MA, XXXIII (1988), Nr. 5, p.100-102.

O relatare mai puțin cunoscută despre Adunarea Națională de la Alba Iulia, 1 Decembrie 1918, în BOR,CVI (1988), Nr. 11-12, p. 138-142.

Învățătura Sfinților Părinți despre lucrarea Sfântului Duh în Biserică, în MMB, LXVI (1990), Nr. 1-3, p. 76-86.

Doi memoranduri sibieni: profesorii Daniil Popovici - Barcianu și Dimitrie Comsa, în RT, II, 74), 1992, Nr.3, p.73-78.

Interferențe româno - germane în timpul lui Constantin Brâncoveanu, în BOR, CX (1992), Nr.4-6, p.155-162.

Contribuții la istoria operei caritative și a asistenței sociale în Biserică Ortodoxă Română, în Studia.Theologia Orthodoxa, XXXVII (1992), Nr.1-2, p.33-42.

Telegraful Român împotriva dictaturii de la Viena-martor al acestor tragice evenimente, în RT, III (75), 1993, Nr. 2, p.127-136.

Contribuția Bisericii Ortodoxe la formarea elitelor românești din Transilvania, în Anuarul Institutului de Istorie Cluj-Napoca, XXXI (1993), p.81-92.

Biserica între dictatură și secularizare, în StThO, XXXIX (1994), Nr.1, p.108-114.

Marea Schismă și implicațiile ei asupra relațiilor bisericești dintre Răsărit și Apus până la 1453, în StThO, XXXIX (1994), Nr.2, p.39-50.

Confesiune și libertate în Transilvania în secolul al XVI-lea, în StThO, XL (1995), Nr.1-2, p.73-84.

Episcopul Gherasim Adamovici si lupta de emancipare a românilor din Transilvania în secolul al XVII-lea, în StThO, XLI (1996), Nr.1-2, p.11-21.*

Marturiile unor calatori poloni despre Biserica româneasca (sec. XVI - XIX), în GB, LIII (1997), Nr.5-8, p.48-57.

Sfântul Ambrozie al Milanului si receptarea lui în cultul Bisericii Ortodoxe, în StThO, XLII (1997), Nr.1-2, p.67-78.

Theodor Mommsen si românii, în St.Th.O., Cluj-Napoca, 1998, nr.1-2, p.61-76.

Ortodoxia transilvană între Reformși Contrareformă, sec.XVI-XVII, în vol. Teologie și Cultură transilvană..., Cluj-Napoca, 1999, p.107-152.

Contribuții la istoria dialogului ortodoxo-vechi catolic I, în Anuar I,1990-1992, al Institutului Teologic Universitar Ortodox din Cluj-Napoca, p.185-237.

Contribuții la istoria dialogului ortodoxo-vechi catolic II, în Anuar II,1992-1994, al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, 1994, p.159-194.

Șaguna-Kuzmany. Un episod al relațiilor ortodoxo-evangelice în sec. al XIX-lea, în vol. Toleranță și conviețuire în Transilvania sec.XVI-XIX., (în curs de apariție)

Alle haaber komunismen er udryddet i Rumaenien. Interviu realizat de V. Leb & V.Gordon, în Soddags-Jydske, Logumkloster - Danemarca, Tonder, 10 Juni, 1990,2. Sektion, p. 5.

De democratie in ons land wordt heel langzaam zichtbar. Kerk leeft weer in Roemenie. Interviu realizat de V.Leb & Bert Pol, în Ziarul de Utrecht, Zaterdag, 19 mai 1994, p.15, la rubrica „Geest en Leven“.

Las sectas, problema comun de ortodoxos, catolicos y protestantes, în Redaccion, Pamplona-Spania, Julio de 1998, p. 20, rubrica „En vanguardia de las humanidades“.

Länderbericht: Rumänien, în vol. Versönung der Erinnerungen: Kirchen und kirchliche Kontakte in der Zeit des Kommunismus und heute. Zur rolle der westeuropäischen Kirchen im Ost - West Konflikt. Dokumentation des Zweiten Seminars zur Aufarbeitung der jüngsten Vergangenheit in den Kirchen Ost-und-Westeuropas, 14.-16. mai 1995, Adam Trott - Haus, Berlin - Wannsee. Hrsg. Von A.van Hal, L. Hogebrink und L. Mehlhorn, 1996, p.32-34.

Un îndreptar în viața - Sfântul Nicolae, în Viața Creștină, Offenbach am Main, 4/1978, p.27-34.

Gala Galaction, ctitor de limba si cultura româneasca, în Viața Creștină, 4-6/1979, p. 21-30.

Stefan cel Mare, un chip pururea viu, în Viața Creștină, 7-8/1979, p.37-49.

Burebista. Fila de istorie, în Viața Creștină, 4-6/1980, p.25-31, preluat si în Nadejdea-Hoffnung, Hamburg, 8-9/1980, p.86-92.

Andrei Saguna. Un om si o epoca, în Viața Creștină, 1-3/1981, p.58-75.

Seminar teologic Sud-Est European, în MB, 1-2/1983, p.98-99.

Iisus Hristos - viata lumii, în MB, 5-6/1983, p.360-362.

Alexandru Vlahuta (1859-1919). La 125 de ani de la nasterea sa, în Viața Creștină, 10-12/1983, p.65-69.

Vancouver '83, în MB, 11-12/1983, p.784-787.

Reuniunea Subcomisiei pentru dialogul teologic ortodoxo-vechi catolic (23-28 sept. 1984), în MB, 11-12/1984, p.777-778.

Pomenirea lui Brâncoveanu, în TR, 33-36/1984, p.4.

Slujind Pacea, slujim lui Dumnezeu, în Biserica Românească, Milano, 30/1984, p.11-13, preluat si în Indrumatorul bisericesc, Cluj-Napoca, IX (1986), p.51-53.

Unirea Principatelor Române - 125 de ani de la înfaptuirea ei, în Indrumatorul bisericesc pe anul de la Hristos 1984, Sibiu, 132 (1984), p.42-44.

Constantin A. Rosetti (1816-1885). 100 de ani de la moartea sa, în Viața Creștină, 4-6/1985, p.20-26.

Anul international al Pacii sub egida ONU, în Indrumatorul bisericesc, Edit. de Mitropolia Moldovei si Sucevei, Iasi, 1986.

Alegerea si întronizarea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Parinte Patriarh Teoctist Arapasu, în Indrumătorul Bisericesc, vol. X, Cluj-Napoca, 1987, p.59-61.

Noi marturii despre vechimea creștinismului pe meleagurile noastre si continuitatea poporului român, în Indrumatorul bisericesc pe anul 1987, Sibiu, 1987, p.14-16.

Andrei Saguna si Dieta transilvană din Sibiu, 1863-1864, în Indrumatorul bisericesc, Nr. 11, Cluj, 1988, p.141-145.

Un portret al lui Mihai Viteazul la Halle-R.D.Germana, în TR, 33-34/1988, p.3.

Prima Adunare generala cu despartamintele ASTREI, în TR, mai 1990, p.2.

Conferinta capelanilor universitari, în BOR, 5-6/1990, p.33-34.

Sfintii Trei Ierarhi, în Tribuna, Sibiu, 30 ianuarie 1991, p.1.

Ce este ecumenismul?, în Tribuna, Cluj, Nr.17 din 25 aprilie 1991, p.6-7.

Înălțarea Domnului - Ziua Eroilor, în Renașterea, Cluj, 5-6/1991, p. 1-2.

Sanctitatea Sa Bartolomeios Archontonis, noul Patriarh Ecumenic, în Renașterea, 11-12/1991, p.8.

Stiri din viata Bisericii (colab. cu R. Leb), în StThO, XXXVII (1992), 1-2, p.163-175.

Ce este Unirea florentina din 1438-1439?, în Renașterea,, 5-6/1992, p.6 si 7-8/1991, p.4.

Lucrările celui de al X-lea Seminar Teologic International Sud-Est European, în Renașterea, 9-10/1992, p.3.

Crestinismul american dupa 500 de ani (1492-1992), în Renașterea, 12/1992, p. 4 si 1/1993, p.7.

Pregatirea teologului pentru Sfânta Taina a Hirotoniei, în Logos, Cluj, 1-4/1992-1993, p.15-16.

Bisericile într-o Europa unita, în Renașterea, 8-11/1993, p.3.

1 Decembrie 1918. Ziua învierii neamului românesc, în Renașterea, 12/1993, p.2.

Acordul ortodoxo-necalcedonian, un important pas în vederea realizarii unitatii bisericești, în Renașterea, 1 ian.1994, p.3.

Schisma si schismatici, în Tribuna, Cluj, Nr. 21-24, din 26 mai-15 iunie 1994, p.12.

Câteva cuvinte despre poezia religioasă a lui Octavian Goga, în Itinerarii, Cluj-Napoca, I (1995), Nr.1, p.4.

Fata si reversul, în Itinerarii, I (1995), Nr.3, p.3.

Nicolae Ivan si problema nationala, în Renașterea, VII (1996), Nr.2 (74), p.8.

Biserica si neam în concepția Părintelui Stăniloae, în Renașterea, VII (1996), Nr.1(73), p.8.

Traduceri:

Vladimir Cvetkovski, *Constantin cel Mare si Elena în literatura populara macedoneana*, trad.din lb.engleza, în *MB*, 11 - 12/1984,p. 277 - 278 (din RESEE, 2/1982,p. 807-808.

Fr. Heyer, *Traditia în conceptia ortodoxa si evanghelica*, trad. I.V.Leb si V.Bel, în *StThO*, XXXVIII (1993), Nr.1 -2, p.83-89.

Adolf M. Ritter, *De ce Hristos trebuie sa fie si Dumnezeu: Atanasie, episcopul Alexandriei*, 14 p., în curs de aparitie în *Anuarul Institutului Teologic Universitar Ortodox din Cluj-Napoca*.

Director de program

MARTON, József

Preot, profesor, doctor în teologie, decan Facultatea de Teologie Romano-Catolică, Universitatea Babeș-Bolyai.

I. Cărți

“A keresztény újkor és legújabbkor” (Creștinismul modern și contemporan), Ed. Gloria, Cluj-Napoca, 1991, p. 144. (curs universitar).

“Az erdélyi /gyulafehérvári/ egyházmegye története” (Istoria diecezei de Alba Iulia), Ed. Gloria, Cluj Napoca, , 1993, p. 208. (curs universitar)

“Papnevelés az erdélyi /gyulafehérvári/ egyházmegyében 1753-tól 1918-ig” (Formarea preoților în dieceza de Alba Iulia între anii 1753-1918.), *Studia Theologica Budapestiensis Series Facultatis Theologicae Universitatis Catholicae a Petro Pázmány.*, Vol. 5, Budapest, 1993, p. 242.

“Patrológia” (Patrologie), Ed. Gloria, Cluj Napoca, 1994, p.172. (curs universitar).

(coordonator) *Márton Áron írásai és beszédei I. kötet* (Scrierile și predicile lui Márton Áron, vol. I), Ed “Altip”, Alba Iulia, 1996, p. 162.

(coordonator) *Márton Áron Centenárium* (Centenariul Márton Áron), Ed. Gloria, Cluj Napoca, 1996, p. 71.

(coordonator) *Márton Áron Emlékkönyv* (Volum omagial lui Márton Áron), Ed. Gloria. Cluj Napoca, 1996, p. 248.

(coordonator) *Márton Áron írásai és beszédei* II. kötet (Scrierile și predicile lui Márton Áron, vol. II), Ed "Altip", Alba Iulia, 1996, p.

(coautor) *Az erdélyi katolicizmus századai, (Secolele catolicismului in Transilvania)*, colab. Jakabffy Tamás, Ed. Gloria, Cluj-Napoca, 1999. 1-147. p.

(redactor) *Studia Theologica Transsylvaniensia*, Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2000-

Katolikus egyháztörténet II., (Istoria universală a Bisericii Catolice) Cluj-Napoca, Ed. Stúdia, 2001. p.1-375.

Katolikus egyháztörténet I., (Istoria universală a Bisericii Catolice) Cluj-Napoca, Ed. Stúdia, 2002. p.1-555.

Márton Áron élete (Viața episcopului Márton Áron) (broșură) 2002. Gloria, Kolozsvár-Cluj, 1-40. p. - németül és románul is.

(coordonator) *Seminarium Incarnatae Sapiaentiae Jubileum Emlékkönyv*, Gyulafehérvár 2003, Ed. Studia, Kolozsvár, p.1-240.

Keresztény ókor (Creștinismul vechi) 2004. Mentor, Marosvásárhely-Tg-Mures, p.1-243.

A keresztény középkor (Creștinismul în evul mediu) 2005. Mentor, Marosvásárhely-Tg-Mures, p.1-277.

(redactor) *Márton Áron: Házasság, család*, Ed. Mentor, Marosvásárhely, 2005. p. 1-191.

Fogarasy Mihály erdélyi püspök élete és munkássága (Viața și activitatea episcopului Fogarasy Mihály), 2005. Gyulafehérvár-Alba Iulia, p. 1-201.

A keresztény újkor (Creștinismul în epoca modernă), 2006. Mentor, Marosvásárhely-Tg-Mures, p.1-242.

(redactor) *Márton Áron: Bérmálás*, Ed. Mentor, Marosvásárhely, 2006. p.1-213.

(coautor) *Veacurile catolicismului transilvănean*, colab. Jakabffy Tamás, Ed. Verbum, Cluj-Napoca, 2007. 1-126. p.

(coautor) *Die Jahrhunderte des siebenbürgischen Katholizismus*, colab. Jakabffy Tamás, Ed. Verbum, Cluj-Napoca, 2007. 1-108. p.

(coautor) *Transylvanian Catholicism over the Centuries*, colab. Jakabffy Tamás, Ed. Verbum, Cluj-Napoca, 2007. 1-104. p.

II. Studii și articole

a. în volume colective

A gyulafehérvári egyházmegye rövid történeti áttekintése (Scurtă prezentare istorică a diecezei Alba Iulia) in *A gyulafehérvári Érseki Székesegyház* (Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia), Ed. Gloria, Cluj-Napoca. 1991, p.3-6.

A székesegyház rövid történeti bemutatása (Prezentarea istorică a Catedralei de Alba Iulia), in *A gyulafehérvári Érseki Székesegyház*, Ed. Gloria, Cluj-Napoca. 1991, p.7-12.

Márton Áron egyéniségének fejlődése (Dezvoltarea personalității lui Márton Áron), în *Márton Áron írásai és beszédei* (Scrierile și predicile lui M.Á.) Ed. Gloria, Cluj-Napoca. 1996, p.139-151.

Márton Áron, a szeminarista (M.Á., seminarist) in *Márton Áron Emlékkönyv* (Omagiul M.Á.) Ed. Gloria, Cluj-Napoca. 1996, p.21-25.

Márton Áron korának és életének legfőbb adatai (Cronologia vieții și a epocii în care a trăit Márton Áron), in *Márton Áron Emlékkönyv* (Omagiul M.Á.) Ed. Gloria, Cluj-Napoca. 1996, p.215-246.

Márton Áron életpéldája (Viața exemplară a lui Márton Áron), in *Márton Áron Centenarium*, (În Centenariul Márton Áron), volum redactat de Marton József. Ed. Gloria, Cluj-Napoca, 1996, p.5-31.

Márton Áron és a zene (Márton Áron și muzica) in *Vallomás* (Cantate Domino), Ed. Gloria, Cluj-Napoca. 1996, p.112-113.

Erdélyi egyházmegyei Zsinat, In: *Magyar Katolikus Lexikon III*, red. Diós István, ed. Szent István Társulat, Budapest, 1997, p.172.

Erdélyi püspökség, In: *Magyar Katolikus Lexikon III*, red. Diós István, ed. Szent István Társulat, Budapest, 1997, p.188-201.

Erdélyi Római Katolikus Státus, In: *Magyar Katolikus Lexikon III*, red. Diós István, ed. Szent István Társulat, Budapest, 1997, p.202-204.

(coautor) *Szerzetesrendek a középkori Erdélyben* (Ordine călugăreşti în Transilvania medievală) in *Tuşnad* 1997, ed. Publisher, Sf. Gheorghe, 1998, p. 24-31.

(coautor) *A keresztény szerzetesség szellemisége* (Spiritualitatea monahismului creştin) In *Spiritualitate transilvană și istorie europeană*, Alba Iulia, 1999, p.22-56.

A kereszténység 1000 éve (Istoria bisericii în ultimii 1000 de ani) In: *Vasárnap évkönyv* (szerk. Jakab Gábor) 2000, Kolozsvár-Cluj, Ed. Gloria, p.51-105.

(coautor) *A marosvásárhelyi egyházmegye története* (Eparhia de Târgu-Mureş), in: *Millenniumi megemlékezés*, red. Finna Géza, 2000, p.198-218.

Iskolaügy Erdélyben (Situația școlilor în Ardeal), in: *Magyar Katolikus Lexikon V*, red. Diós István, ed. Szent István Társulat, Budapest, 2000, p.377-379.

(coautor) *Lönhárt Ferenc erdélyi püspök életalakulása* (*Viața și activitatea episcopului Lönhárt Ferenc*) In: *Beszéd a láthatatlanról* (Ed. Jakabffy T.), Kolozsvár-Cluj, 2001. p.101-111.

Raportul dintre Biserica Romano-Catolică și Statul Român între anii 1948-1951, in: *Culte și Statul în România*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003. Ed. Îngrijită Pr. Prof. Dr. Ioan-Vasile Leb și lector Radu Preda, p.91-99.

A gyulafehérvári papnevelde 250 éve, in: *Seminarium Incarnatae Sapientiae Jubileum Emlékkönyv*, Gyulafehérvár 2003, red. Marton József, p.9-23.

A gyulafehérvári papnevelde az 1970-es években, in: *Seminarium Incarnatae Sapientiae Jubileum Emlékkönyv*, Gyulafehérvár 2003, red. Marton József, p. 59-69.

Le rapport entre l'Eglise romano-catholique et l'État roumain entre 1948-1951, in: *L'année canonique*, 45, Paris, 2003, p.67-76.

A gyulafehérvári papnevelde története 1948-ban, in: *Új ég és új föld. Emlékkönyv Peter Jäger 65. születésnapjára.* (szerk. Tempfli Imre-Vencser László), Szent Maximilian Kiadó, Bp. 2004. p.125-142.

Az egységes latin középkori európai kultúra, in: *Mindennemű dolgok változása*, (szerk. Gábor Csilla), Kolozsvár, 2004, p.183-198.

Veszely Károly életpályája in: *Veszely Károly, A baróti plébánia* (hasonmás kiadás), Barót. 2004, XI-XV.

Ökumené Dél-Erdélyben 1940 és 1944 között, in: *Emlékkönyv Gálfy Zoltán 80. születésnapján*, (szerk. Lészai Lehel), Kolozsvár, 2004, p.144-151.

A székelykálai római katolikus egyházközség története in: Székelykál 800 éves történetéből, (szerk. Szabó Miklós), Marosvásárhely, 2005. Mentor Kiadó, p.81-92.

A tízparancsolat az erdélyi katolikus hitvitákban in: Mózes törvénye, Krisztus törvénye. Szegedi nemzetközi biblikus konferencia (szerk. Benyik György). 2007, p.131-139.

b. în reviste de specialitate

Batthyány Ignác (Viața și activitatea episcopului Batthyány Ignác), in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin), an. I. nr.1. 1990, p.7.

Fráter György (Viața și activitatea episcopului Gheorghe Martinuzzi) in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin), an.I. nr.19. 1990, p.6.

Haynald Lajos (Viața și activitatea episcopului Haynald Lajos), in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin), an.I. nr. 29. 1990, p.5.

Kapisztrán Szent János, a prédikátor (Sf. Ioan Capistranul, predicatorul) in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin), an.I. nr. 37. 1990, p.4.

“Biztató kezdet” (Istoria teologiei laice), in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin), an.II. nr. 4. 1991, p.3.

Az erdélyi egyházmegye rövid történeti áttekintése (1) (Scurt istoric al diecezei Alba Iulia), in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin), an.II. nr. 16. 1991, p.4.

Az erdélyi egyházmegye rövid történeti áttekintése (2) (Scurt istoric al diecezei Alba Iulia), in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin), an.II. nr. 21. 1991, p.4.

Az erdélyi egyházmegye rövid történeti áttekintése (3) (Scurt istoric al diecezei Alba Iulia), in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.II. nr. 29. 1991, p.4.

Szepessy Ignác (Viața și activitatea episcopului Szepessy Ignác) in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin), an.III. nr. 10. 1992, p.6-7.

Haynald Lajos, a megtorlás idején cselekvő püspök (Activitatea episcopului Haynald Lajos după revoluția 1848), in *Szécsényi Honismereti Híradó* (Vestitorul de cunoștințe din Szécsény), Szécsény, 1993, p.26-30.

A Szentszék és Románia Konkordátuma 1927-ben (Concordatul încheiat de România cu Sf. Scaun), in *Erdélyi Múzeum*, an.LVII, nr. 1-2, 1995, p.42-50.

A titokzatos Gyulafehérvár (Enigmele Alba Iuliei), in *Vasárnap* (Duminica), an.VI. nr. 41. 1996, p.5.

A gyulafehérvári Székesegyház és Márton Áron (Márton Áron și Catedrala episcopală din Alba Iulia), in *Vasárnap* (Duminica), an.VI. nr. 42. 1996, p.4.

Erdély legrégebb búcsújáró helye (Cel mai vechi loc de pelegrinaj din Transilvania), in *Vasárnap* (Duminica) an.VI. nr. 43. 1996, p.4.

Néhány síremlék (Sarcophagele Catedralei Catolice), in *Vasárnap* (Duminica), an.VI. nr. 44. 1996, p.4.

“Fogoly úr”(Date cu privire la viața și activitatea lui M.Á.) in *Távlatok* (szerk. Szabó Ferenc SJ.) Budapest, 1996. nr. 3-4, p.380-392.

Márton Áron szüleinek háza (Casa părintească a lui Márton Áron), in *Vasárnap* (Duminica), an.VI. nr. 47. 1996, p.4.

Márton Áron püspök beszédei (Discursurile episcopului Márton Áron) in *Vasárnap* (Duminica), an. VII. nr. 15 din 13 aprilie 1997, p.4.

Lönhárt Ferenc püspök (1882-1897) (Episcopul Lönhárt Ferenc 1882-1897.) in *Vasárnap* (Duminica), an.VII. nr. 26, din 29 iunie 1997, p.5.

Férfi szerzetesrendek a középkori Erdélyben (I.) (Ordine călugărești în Transilvania medievală, I.), in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.VIII, nr. 7, iulie 1997, p.12-15.

Férfi szerzetesrendek a középkori Erdélyben (II.) (Ordine călugărești în Transilvania medievală, II.) in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.VIII, nr. 8, august 1997, p.28-32.

Lönhárt Ferenc püspök életralakulása (Viața episcopului Lönhárt Ferenc) in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.VIII, nr. 12 decembrie 1997, p.9-12.

A vívódó Márton Áron (Meditațiile lui Márton Áron) in *Vasárnap* (Duminica), an.VIII, nr. 6, 1998.

Emlékezés egy erdélyi ferencesre - Keresztes Albin OFM élete (Omagiu unui franciscan din Ardeal - viața lui Keresztes Albin OFM) in *Vasárnap* (Duminica), an.VIII, nr. 6, 1998.

Megalkuvók voltak-e 1848 püspökei? (Oare au fost oportuniști episcopii din 1848?) in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin), an.IX. nr. 3, 1998, p.12-13.

Batthyány Ignác in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.IX, nr. 12, decembrie 1998, p.18-21.

Egyháztörténelem tanítása a gyulafehérvári Teológián (Predarea cursului de Istoria Bisericii la Institutul Teologic Romano-Catolic, Alba Iulia) in *Mégis* (Totuși - revistă de teologie) nr. 2, Alba Iulia, 1998.

Batthyány Ignác öröksége kötelez (Moștenirea lui Batthyány Ignác ne obligă) in *Vasárnap* (Duminica), an.VIII, nr. 35, 1998, p.4.

Batthyány Ignác in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.IX, nr. 12, decembrie 1998, p.18-21.

Szerzetesrendek a középkori Erdélyben (Ordine călugărești în Transilvania medievală) in *Tușnad 1997*, ed. Publisher, Sf. Gheorghe, 1998, p.24-31.

A nuncius látogatása Érsekségünkön a pápa látogatását jelenti? in *Vasárnap* (Duminica), an. IX, nr. 4, 1999.

Visszatérő március - és két évszám (Eterna lună martie - și după momente istorice ce indică) in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.X, nr. 3, martie 1999, p.4-7.

“Mit mond nekünk Márton Áron, a fiatal püspök?” (Actualitatea mesajului tânărului episcop Márton Áron) in *Studia Theologica Transylvaniensis* (red. Marton József), Alba Iulia 2000, p.4-46.

A keresztény házasság Márton Áron szellemében (Căsătoria creștină în spiritualitatea Márton Áron) In: *Studia UBB Theologia Catholica Latina* 2, 2001. p.17-27.

Az erdélyi örmény papok a latin egyház szolgálatában (Preoții armeni în slujba bisericii latine) In: *Erdélyi örmény gyökerek*, V. Évf. 57. sz. 2001. (Ed. Issekutz S.), Cluj. p. 0-17.

A római katolikus Teológia helyzetének alakulása 1990 után (Prezentarea istorică a Institutului Teologic Romano-Catolic de Alba Iulia după 1990), In: *Tizenkét év. Összefoglaló tanulmányok az erdélyi magyar tudományos kutatások 1990-2001 közötti eredményeiről*, I. Kt. (szerk. Táncoş V.-Tőkés Gy.), Scientia Kiadó, Kolozsvár, 2001. p.269-282.

Mit mond nekünk Márton Áron a fiatal püspök (Mesajul tânărului episcop Márton Áron), in: *Studia Theologica Transylvaniensis* 1/2000, red. Marton József, p.5-46.

Batthyány Ignác élete és munkássága (Viața și opera episcopului Batthyány Ignác), in: *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Theologia Catholica Latina*, 2000/1, p.145-153.

Márton Áron a kultúra szolgálatában (Episcopul Márton Áron în slujba culturii) In: *Studia Theologica Transylvaniensis* 2, Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2001, p.118-156.

A Gyulafehérvári egyházmegye intézményei a két világháború között (*Instituțiile episcopiei romano-catolice de Alba Iulia în timpul interbelică*) In: Korunk (Ed. Cseke Péter), 2002, p.17-27.

Az erdélyi római katolikus teológia helyzete 1990 után (*Prezentarea istorică a Institutului Teologic Romano-Catolic de Alba Iulia după 1990*): In: Mégis 2002/1, Alba Iulia, 2002. p.19-20.

Márton Áron, a népnevelő (Márton Áron, ca educator) In: *Studia Theologica Transsylvaniensia* 3., Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2002, p.15-68.

Az erdélyi római katolikus egyházmegye intézményei a két világháború között, In: Korunk (szerk. Kántor Lajos), Cluj, 2002. p.17-28.

Catholicismul transilvan și globalizarea poziției Bisericii Romano-Catolice față de globalizare în special cu privire la situația din Transilvania, In: *Studia UBB Theologia Catolica Latina* 1/1, 2002. p.59-65.

A globalizáció és az erdélyi katolikus egyház (*Globalizație și Biserica catolică din Transilvania*) In: *Studia Theologica Transsylvaniensia* 4, Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2003, p.125-135.

Egyháztörténelem-szemlélet (*Conceptție de istorie bisericească*) In: *Studia Theologica Transsylvaniensia* 5, Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2003, p.5-24.

Macalik Győző élete (*Viața lui Macalik Győző*) In: *Studia Theologica Transsylvaniensia* 5, Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2003, p.74-84.

Gajdátzy Árpád Béla élete (*Viața lui Gajdátzy Árpád Béla*) In: *Studia Theologica Transsylvaniensia* 5, Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2003, p.116-128.

A gyulafehérvári vallási unió (1697-1701). Apor István és Baranyi Pál László szerepe az unió létrejöttében (*Unirea religioasă de la Alba Iulia (1697-1701). Rolul lui Apor I. și Baranyi P. În realizarea uniunii*), in: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Catholica Latina*, 2003/1, p.111-120.

Történet, történelem, élet in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.XIV, nr. 2, februarie 2003, p.22-28.

A gyulafehérvári papnevelde 250 éve in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.XIV, nr. 12, decembrie 2003, p.25-26.

250 éves a gyulafehérvári Papnevelde in *Életünk* (München) an. XXXV, nr. 12, decembrie 2003, p.6.

A „katolikus” II. Rákóczi Ferenc vallásossága (Religiositatea a „catolicului” Francisc Rákóczi II.) In: *Studia Theologica Transsylvaniensia* 6., Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2004, p.45-56.

Márton Áron plébánosi beiktatása Kolozsváron (Instalare în funcția de paroh a lui Marton Aron în Cluj) In: *Studia Theologica Transsylvaniensia* 6., Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2004, p.105-113.

A mallersdorfi ferences nővérek szerepe az erdélyi katolikus identitás formálásában (Contribuția surorilor franciscane de la Mallersdorf la formarea identității catolice în Transilvania), in: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Catholica Latina*, 2004/1, p.109-124.

Instituții care au contribuit la realizarea unirii. Contribuția vestierului Ștefan Apor și iezuitul Ladislau Paul Baranyi la realizarea unirii religioase (1697-1701), in: *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica* 9/II. Alba Iulia, 2005. p.31-39.

Márton Áron az Oltáriszentségről (Márton Áron despre Eucharistie) in: *Studia Theologica Transsylvaniensia* 7., Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2005, p.5-47.

Márton Áron, Erdély püspöke (Márton Áron, episcopul Transilvaniei) in: *Egyházfórum* (szerk. Jakab Attila), Pécs, XX. (VI. új) évf. 2005/5. p.3-9.

A gyulafehérvári főegyházmegye története a 20. században in: *Studia Theologica Transsylvaniensia* 8., Alba Iulia - Gyulafehérvár, 2006, p.5-22.

Prezența iezuiților în Transilvania în secolul XVI in: *Vatra* (red. Romulus Guga), 4-2006. nul XXXIII. Nr. 421. Târgu-Mureș, p.29-33.

Formația clerului gerco-catolic în școlile catolice (sec. XVIII.) in: *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica* 10/11. Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, 2006. p.143-147.

A tízparancsolat az erdélyi katolikus hitvitákban in *Keresztény Szó* (Cuvânt creștin) an.XVII, nr. 9, septembrie 2006. p.6-10.

Director de program

TEODOR, Maria

Conferențiar, doctor în istorie, Catedra de Istorie Medievală și Istoriografie din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai”.

I. Cărți

Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe, co-edited with Ovidiu Ghitta (Cluj: University Press, 1995), 402 p.

Protestantism și Ortodoxie în Moldova secolului al XVI-lea (Protestantism and Orthodoxy in sixteenth century Moldavia), (Cluj: Cluj University Press, 1996), 250 p.

Church and Society in Central and Eastern Europe, co-edited with Ovidiu Ghitta (Babeș-Bolyai University of Cluj), (Cluj: EFES Press, 1998), 472 p.

Confessional Identity in east central Europe co-edited with Ovidiu Ghitta and Graeme Murdock (University of Birmingham) in the ‘St Andrews Studies in Reformation History’ (Aldershot: Ashgate, 2002), 207 p.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Implementing Catholic Reform. The Jesuits and Traditional Religion in early modern Transylvania in Anna Ohlidal and Stefan Samerski eds., *Jesuitische Frommigkeits-kulturen. Konfessionelle Interaktion in Ostmitteleuropa 1570-1700* (Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2006), p.37-62.

Rural altarpieces and religious experiences in Transylvania’s Saxon communities in Heinz Schilling ed., *Religion and Cultural Exchange in Europe 1400-1750* (Cambridge: Cambridge University Press, 2006), p.191-217.

Apud Ecclesia: church burial and the development of funerary rooms in Moldavia in Will Coster and Andrew Spicer eds., *Sacred Space in Early Modern Europe* (Cambridge: Cambridge University Press, 2005), p.144-166.

Religious co-habitation in a multi-cultural context: late medieval Moldavia in Almut Bues ed. Zones of Fracture in Modern Europe: the Baltic Countries, the Balkans, and Northern Italy (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2005), p.245-270.

Traditional Practices: Catholic Missionaries and Protestant Religious Practice in Transylvania in Helen Parish and William Naphy eds., *'Religion and Superstition' in Reformation Europe* (Manchester: University Press, 2002), p.75-93.

Eucharistic Devotion in the Iconography of Transylvanian Polyptych Altarpieces in José Paiva ed., *Religious Ceremonials and Images: Power and Social Meaning (1400-1750)* (Lisbon: Palimage Press, 2002), p.191-230.

The Building of a Calvinist Romanian Community in Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta, Graeme Murdock eds., *Confessional Identity in east central Europe* (Aldershot: Ashgate, 2002), p.99-120.

Superstition and Religious Difference in 16th and 17th century Transylvania in István György Tóth, Eszter Andor eds., *Frontiers of Faith: Religious Exchange and the Constitution of Religious Identities 1400-1750* (Budapest: CEU Press ESF, 2001), p.213-231.

The cult of saints in medieval Transylvania with Carmen Florea (PhD student Babeş-Bolyai University of Cluj) in Graham Jones (University of Leicester) ed., *Saints of Europe. Studies towards a survey of cults and culture* (Stamford: Paul Watkins Publishing, 2001), p.39-60.

The Religious Options of Jakobus Heraklides Despotus in Mihály Balázs and Gizella Keserű eds., *György Enyedi and Central European Unitarianism in the 16th and 17th centuries* (Budapest: Balassi Kiadó, 2000), p.43-52.

Protestantism and Orthodoxy in sixteenth century Moldavia in Karin Maag ed., *The Reformation in Eastern and Central Europe* (Aldershot: Scolar Press, 1997), p.126-135.

The use of the vernacular in Catholic propaganda during the last decades of the sixteenth century in Europa, Balcanica, Danubiana, Carpathica, 2A, Annales, Cultura Historia Philologia (Budapest: 1995), p.130-137.

"Moartea cea bună": intercesori și protectori în pragul mării treceri. Între discursul clerical și pietatea populară, in Mihaela Grancea and Ana Dumitran eds., *Discursuri despre moarte în Transilvania secolelor XVI-XX*, (Cluj Napoca, Casa Cărții de Știință, 2006), p.226-269.

Apud Ecclesia: În mormântarea în biserică în Moldova secolelor XV-XVI in Bogdan Petru Maleon, Alexandru Florin Platon eds., *Confesiune și Cultură în Evul Mediu. In Honorem Ion Toderășcu* (Iași: Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza", 2004), p.29-70.

Narativ și iconic. Rolul educativ și devoțional al reprezentărilor referitoare la sfinți din altarele poliptice din sudul Transilvaniei (Narrative and Iconic. The educational and devotional role of representations of saints in polyptychs from southern Transylvania) in Ovidiu Ghitta, Doru Radosav, Nicolae Bocșan eds., *Tentația istoriei. În memoria profesorului Pompiliu Teodor* (Cluj: Presa Universitară Clujeană, 2003), p.37-83.

Iconoclasm și teologie. Întrupare și mântuire în iconografia polipticelor transilvănene in Marius Porumb, Aurel Chiriac, eds. *Sub Zodia Vătășianu. Studii de istoria artei* (Cluj-Napoca: Nereamia, 2002, p.67-80.

Contrareforma și schimbările din viața religioasă transilvăneană a secolului al XVI-lea (The Counter Reformation in Transylvania during the last decades of the sixteenth century) in Iacob Mârza and Ana Dumitran eds., *Spiritualitate transilvăneană și istorie europeană* (Alba Iulia: University Press, 1999), p.57-93.

Structuralism și Comparatism la Gh. I Brătianu (Structuralism and Comparatism in the work of Gh. I Brătianu) in Pompiliu Teodor and Radu Mârza eds., *Incursiuni în opera istorică a lui Gheorghe I. Brătianu; Studii și Interpretări Istorice* (Cluj: Casa Cărții de Stiință, 1999), p.45-58.

Semnificațiile ctitoririi în Moldova. O istorie socială a religiei (The Meanings of Church Founding in Moldavia. A Social History of Religion) in *Național și Universal în istoria românilor* (București: Editura Enciclopedică, 1998), p.137-174.

Burial and Piety in Comparative Perspective: Moldavia during the fifteenth and sixteenth century in Nicolae Edroiu ed., *Studii Istorice. Omagiu profesorului Camil Mureșan* (Cluj: University Press, 1998), p.115-130.

Piety and Individual Options in Moldavian Donation Deeds, 14th to 16th centuries in Maria Crăciun and Ovidiu Ghitta eds., *Church and Society in central and eastern Europe* (Cluj: EFES Press, 1998), p.319-338.

Elemente de viață cotidiană în basmele populare românești (Medieval institutions in Romanian folktales) in Sorin Mitu and Florin Gogâltan eds., *Viață privată, mentalități colective și imaginar social în Transilvania* (Oradea: University Press, 1996), p.120-131.

Biserica uitată. Imaginea bisericii ortodoxe în scrierile călătorilor englezi în secolul al XVI-lea (The forgotten church. The image of the Orthodox Church in the writings of English Protestant travellers during the sixteenth century) in Nicolae Bocșan and Valeriu Leu eds., *Identitate și alteritate. Studii de imagologie* (Reșița: Editura Banatica, 1996), p.7-33.

Marienfrommigkeit und die Ablehnung protestantischer Ideen in der Moldau des 16 Jahrhunderts in Sorin Mitu and Florin Gogâltan eds., *Interetnische und Zivilisation Beziehungen in siebenbürgischen Raum* (Cluj: University Press, 1996), p.115-136.

Orthodox Piety and the Rejection of Protestant ideas in 16th century Moldavia in Maria Crăciun and Ovidiu Ghitta eds., *Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe* (Cluj: University Press, 1995), p.70-91.

Attitudes to Religious Art and the Confessional identity of the Saxon Community. Passion Cycles in the Context of Lenten Observance and Easter Celebrations in Late Medieval and Early Modern Transylvania in *Yearbook of the New Europe College, GE-NEC 2 Program* (forthcoming 2008).

Eucharistic Iconography and the Confessional Identity of the Saxon Community in early Modern Transylvania in László Kontler and Jaroslav Miller eds., *The Missionary of Knowledge*, (Budapest: CEU Press, forthcoming 2007).

The Construction of Sacred Space and the Confessional Identity of the Transylvanian Lutheran Community in Evelin Wetter ed. *Formierung des konfessionellen Raums. Eine vergleichende Sicht auf Siebenbürgen und Ostmitteleuropa* (Stuttgart: Franz Steiner verlag, forthcoming 2007)

Guardians or Avengers? Depictions of Angels in Transylvanian Altarpieces from the Late Medieval Period in Gerhard Jaritz, Gábor Klaniczay eds. *The Supernatural and Its Visual Representation in the Middle Ages* (Budapest: CEU Press, forthcoming 2008).

Marian Imagery and Piety in Late Medieval and Early Modern Transylvanian Churches in Agnieszka Madej Anderson, Maria Deiters eds, *Strategien individueller Aneignung von sakralen Räumen. Kontinuitäten und Umbrüche vom Spätmittelalter zur Frühen Neuzeit* (Stuttgart: Franz Steiner Verlag, forthcoming 2008).

b. în reviste de specialitate

Reforming Church Space. Altarpieces and Their Functions in Early Modern Transylvania in *Church History and Religious Culture*, No. 1 (2007), p.1-28.

Iconoclasm and Theology. Incarnation and Redemption in the Iconography of Transylvanian Polyptychs. The case of Biertan in *Archiv für Reformationsgeschichte/Archive for Reformation History*, 95, 2004, p.62-97.

Zur Reformation in der Moldau in Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde, 1/1992, p.145-156.

Polipticul de la Dupuș în contextual devoțiunii euharistice din Transilvania (sec. XV-XVI) in Ars Transsilvaniae XII-XIII, 2002-2003 (2006), p.139-158.

Tolerance and Persecution. Political Authority and Religious Difference in late medieval Moldavia in Colloquia, X-XI, no., 1-2, 2003-2004, p.5-58.

Donations to the Church and the Development of Moldavian Piety 15th and 16th centuries in Studia, Historia, 1-2/1997, p.17-39.

For they have faithfully served us through their prayers“; the role and status of the clergy in Moldavia as perceived by the elite (15th and 16th centuries) in Colloquia, vol. 3-4, no. 1-2/1996, no. 1-2/1997, p.5-21.

The effects of the Reformation on Catholic communities in Moldavia in Colloquia, vol.1, no.2/1994, p.40-51.

Erezie și orthodoxie în timpul lui Stefan Rareș (1551-1552), (Heresy and Orthodoxy in the time of Stefan Rares) in *Revista istorică*, serie noua, vol. 5, no. 7-8/1994, p.693-701.

The religious policy of Ion Vodă the Armenian 1572-1574 in Colloquia, vol. 1, no. 1/1994, p.49-60.

Noi contribuții la istoriografia Reformei în literatura europeană (New trends in historical writing concerning the Reformation) in *Revista istorică*, serie nouă, vol. 3/1992, p.609-621.

Continuitatea Reformei în Moldova medievală (The Continuity of the Reformation in medieval Moldavia) in *Anuarul Institutului de Istorie A.D. Xenopol* (Iasi: 1992), p.197-209.

Andrei Saguna istoric al Reformei (Andrei Saguna historian of the Reformation) in *Acta Musei Napocensis*, 1992, p.315-323.

P.P. Panaitescu despre influența reformei în cultura românească (P.P. Panaitescu on the influence of the Reformation on Romanian culture) in *Anuarul Institutului de Istorie A.D. Xenopol, Iasi*, XXIV/2, 1987, p.307-314.

Istoriografia iluministă română și Reforma (Romanian Enlightenment Historiography and the Reformation) in *Anuarul Institutului de Istorie A.D. Xenopol, Iasi*, XXI, 1984, p.229-238.

Incursiuni în Istoriografia Reformei (Studies in the Historiography of the Reformation) in *Studia, Historia*, vol. 2, 1981, p.20-26.

Director de program

GHITTA, Ovidiu

Conferențiar, doctor în istorie, Catedra de Istorie Medievală și Istoriografie, din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți:

Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe, Cluj University Press, 1995, 402 p. (în colaborare cu Maria Crăciun).

Church and Society in Central and Eastern Europe, Cluj, 1998, 472 p. (în colaborare cu Maria Crăciun).

Nașterea unei biserici. Biserica greco-catolică din Sătmar în primul ei secol de existență (1667-1761), Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, 411 p.

Confessional Identity in East-Central Europe, Ashgate, 2002, 207 p. (în colaborare cu Maria Crăciun și Graeme Murdock).

Uniri cu Biserica romană în spațiul Europei Centrale, Cluj-Napoca, 2002, 164 p. (curs, manual).

Tentația istoriei. În memoria Profesorului Pompiliu Teodor, Presa Universitară Clujeană, 2003, 672 p. (în colaborare cu Nicolae Bocșan și Doru Radosav).

Istoria Transilvaniei (coordonatori Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, Magyari András), vol. II (de la 1541 până la 1711), Editura Institutului Cultural Român, Cluj-Napoca, 2005, 448 p. (coautor).

Lucian Periș, *Prezențe catolice în Transilvania, Moldova și Țara Românească* (traducere de William Bleiziffer; traducere revizuită, prefață și ediție de Ovidiu Ghitta), Blaj, 2005, 425 p. (ediție).

II. Studii

a. în volume colective

Aspecte ale mentalului colectiv maramureșean la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, în vol. *Comunicări ale cercurilor științifice studentești. Istorie*, II, Cluj Napoca, 1984, p.74-82.

Implicații spirituale ale consolidării dominației habsburgice în Ungaria Superioară și Transilvania (secolul XVII-începutul secolului XVIII), în vol. *Cultură și societate în epoca modernă*, Cluj Napoca, 1990, p.33-45.

Considerații privind unirea rutenilor și românilor cu Biserica Romei (sfîr. sec. XVIII), în vol. Convergențe europene. Istorie și societate în epoca modernă, Cluj Napoca, 1993, p.149-158.

Schiță pentru o istoriografie a unirii religioase în nord-vestul Transilvaniei, în vol. Studii de Istorie a Transilvaniei, Cluj Napoca, 1994, p.88-97.

Les debuts de l'organisation de l'Eglise gréco-catholique roumaine au nord-ouest de la Transylvanie, în vol. Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe, Cluj, 1995, p.165-175.

O veche dispută bisericească și semnificațiile sale, în vol. Viață privată, mentalități colective și imaginar social în Transilvania, Oradea-Cluj, 1995-1996, p.211-224.

La visite pastorale de l'évêque Manuel Olsavszky dans les comitats de Satu Mare et de Maramures (1751), în vol. Church and Society in Central and Eastern Europe, Cluj, 1998, p.238-254.

Un izvor necunoscut despre Biserica greco-catolică din comitatul Satu Mare la 1734, în vol. Studii istorice. Omagiu profesorului Camil Mureșanu, Cluj Napoca, 1998, p.171-183.

“Un popor superstițios, cu adevărat distinct”, în vol. Identitate și alteritate. Studii de imagologie, Cluj Napoca, 1998, p.95-109.

Demetrius Monastelli și începuturile unirii ecleziastice în “părțile ungurești” locuite de români, în vol. Spiritualitate transilvană și istorie europeană, Alba Iulia, 1999, p.294-319.

Dezbateri privind scutirea clerului greco-catolic din Ungaria de sarcinile publice. Cazul Sătmarului (deceniul 3 al veacului XVIII), în vol. Relații româno-ucrainiene, istorie și contemporaneitate, Satu Mare, 1999, p.261-277.

Un hotar între uniti și “latini”: sârbătoarea, în vol. Relații interetnice în zona de contact româno-maghiaro-ucraineană din secolul al XVIII-lea până în prezent, Satu Mare-Tübingen, 1999, p.70-95.

Intrusi in uno spazio esclusivista: i “greci” di Mintiu, în vol. Etnia e Confessione in Transilvania (secoli XVI-XX), a cura di Francesco Guida, Lithos editrice, Roma, 2000, p.29-37.

Biserica Greco-Catolică din nord-estul Ungariei la 1700, în vol. 300 de ani de la unirea Bisericii românești din Transilvania cu Biserica Romei, Presa Universitară Clujeană, 2000, p.109-117.

Religious reform, printed books and confessional identity (în colaborare cu Maria Crăciun și Graeme Murdock), în vol. *Confessional Identity in East-Central Europe* (coordonatori Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta și Graeme Murdock), Ashgate, 2002, p.1-31.

The first Greek Catholic catechisms in Hungary and Transylvania, în vol. *Confessional Identity in East-Central Europe* (coordonatori Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta și Graeme Murdock), Ashgate, 2002, p.153-167.

Formarea și reformarea clerului greco-catolic din comitatul Satu Mare în prima jumătate a secolului XVIII, în vol. *Coordonatele preoției greco-catolice. Istorie și actualitate*, Blaj, 2002, p.149-159.

Unirea Bisericii românești din Transilvania cu Biserica romană (1697-1701): o perspectivă analitică, în vol. *Societate și civilizație. Profesorului universitar dr. Marcel Țirban la împlinirea a șapte decenii de viață* (volum îngrijit de Călin Florea și Ciprian Năprădean), Târgu-Mureș, 2002, p.91-102.

Cum au ajuns românii să-și facă biserică la Baia Mare?, în vol. *Artă, istorie, cultură. Studii în onoarea lui Marius Porumb*, Cluj-Napoca, 2003, p. 303-315.

“Uniți de rit grec” și “schismatici” în Sătmar (în prima jumătate a secolului XVIII), în vol. *Tentația istoriei. În memoria Profesorului Pompiliu Teodor*, Cluj-Napoca, 2003, p.539-557.

Cum au ajuns să se separe de Muncaci primele parohii greco-catolice sătmărene, în vol. *Studii de istorie medievală și premodernă. Omagiu profesorului Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române* (volum îngrijit de Avram Andea), Cluj-Napoca, 2003, p.359-373.

Din antecedentele înființării provinciei mitropolitane greco-catolice românești: crearea vicariatului pentru “valahii” din dieceza de Muncaci (1776), în vol. *Biserica română unită cu Roma, greco-catolică - istorie și spiritualitate*, Blaj, 2003, p.285-295.

La Santa Sede, la Corte imperiale di Vienna e la prima separazione delle parrocchie greco-cattoliche del distretto di Satu Mare dalla diocesi di Mukačevo, în vol. *I Romeni e la Santa Sede Miscellanea di studi di storia ecclesiastica* (a cura di Ion Cârja), Bucarest-Roma, 2004, p.97-105.

La începuturile învățămîntului teologic greco-catolic din Monarhia Habsburgică: Școala de la Muncaci (1744), în vol. *Școlile greco-catolice ale Blajului 250 de ani de credință și cultură*, Blaj, 2005, p.181-191.

Episcopul Manuel Olsavszky și Sinodul de la Sibiu din 15-17 mai 1748, în vol. *Biserică, Societate, Identitate. In Honorem Nicolae Bocșan*, Presa Universitară Clujeană, 2007, p.51-65.

b. în reviste de specialitate

Un colaborator al lui Mihai Viteazul-episcopul Serghie, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj Napoca*, XXVII, 1985-1986, p.375-383.

Din problematica morală la începutul secolului al XVIII-lea (cazuri din Maramureș și Sătmar), în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj Napoca*, XXVIII, 1987-1988, p.467-475.

The Problem of the Region of Maramureș within the Relations between the Bishops of Alba Iulia-Făgăraș and Mukachevo in the Beginning of the 18-th Century, în *Colloquia*, vol. I, nr. 1, 1994, p.95-114.

A Historiographical Outline of the Religious Union in North-West Transylvania, în *Transylvanian Review*, vol. III, no. 2, 1994, p.107-127.

L'Église orthodoxe roumaine du nord-ouest de la Transylvanie a la veille de l'union au catholicisme, în *Transylvanian Review*, vol. VI, no. 1, 1997, p.51-64.

Episcopul Iosif de Camillis și românii din "Părțile ungurești", în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia*, an XLII, 1-2, 1997, p.51-75.

An Unknown Source Concerning the Greek-Catholic Church of Satu Mare County in 1734, în *Historické Studie*, 39, Bratislava, 1998, p.141-149.

Apostazia sau despre calea fără de întoarcere, în *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane "Gheorghe Șincai"*, II, Târgu-Mureș, 1999, p.92-104.

Despre identitatea confesională a greco-catolicilor din Ungaria habsburgică într-o epistolă-pastorală a lui Manuel Olsavszky, în *Cultura creștină*, serie nouă, anul V, nr. 1-2, 2002, p.165-173.

Iosif de Camillis: un vicar apostolic la porțile Transilvaniei, în *Annales Universitatis Apulensis*, 6, II, 2002, p.67-80.

Statul și Biserica greco-catolică din Ungaria habsburgică în prima jumătate a secolului XVIII, în *Anuarul Institutului Italo-Român de Studii Istorice*, I, 2004, Cluj-Napoca, p.62-68.

Baia Mare-locul unde n-a mai ajuns să rezideze un episcop greco-catolic acum 150 de ani, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica*, an XLIX, Cluj-Napoca, 2004, p.89-103.

Membrii

MORARU, Alexandru

Preot, profesor, doctor în teologie, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

Biserica Angliei și ecumenismul. Legăturile ei cu Biserica Ortodoxă Română, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986, 270 p.

(coordonator) *Tâlcuiri din Sfânta Scriptură*, de Arhiepiscop Teofil Herineanu, Editura Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, 1987, 470 p.

La răscruce de vremi o viață de om: Nicolae Colan, episcopul Vadului, Feleacului și Clujului (1936 - 1957). După documente, corespondență, însemnări, relatări, impresii, Editura Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, 1989, 631 p.

(coordonator) *Omagiu Mitropolitului Nicolae Colan (1893 - 1993)*, Editura „Arhidiecezana” Cluj-Napoca, 1995, 225 p.

Învățămintul teologic universitar ortodox român din Cluj (1924 -1952), Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1996, 373 p.

Catedrala Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului, Editura „Arhidiecezana”, Cluj-Napoca, 1998, 254 p.

(editor) *Anuar. Institutul Teologic Universitar Ortodox Cluj - Napoca, I (1990 - 1992)*, Editura „Arhidiecezana”, Cluj-Napoca, 1998, 362 p.

(editor) *Anuar. Universitatea „Babeș - Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă, II (1992 - 1994)*, Editura „Arhidiecezana”, Cluj-Napoca, 1999, 409 p.

(editor) *Anuar. Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă, III (1994-1996)*, Editura „Arhidiecezana”, Cluj-Napoca, 1999, 443 p.

(editor) *Anuar. Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă, IV (1996-1998)*, Editura „Arhidiecezana”, Cluj-Napoca, 2000, 511 p.

(editor) *Anuar. Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă, V (1998-2000)*, Editura „Arhidiecezana”, Cluj-Napoca, 2000, 508 p.

Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Cluj - Napoca (1952 - 1997), Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1997, 480 p.; ed. a II-a: *50 ani de învățământ teologic seminarial în Cluj - Napoca (1952-2002)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, 539 p.

Ierarhii Bisericii Ortodoxe Române, 2005. Bio - bibliografii selectivă, Alba-Iulia, Editura Reîntregirea, 2005, 218 p. + 49 il.

Scurt istoric al Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, Editura „Renașterea”, 2001, 212 p + VIII il.; ed. a II-a, Cluj-Napoca, 2006, 410 p. + 8 il.

Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000, Biserică. Națiune. Cultură, vol. III, tom I, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române - București, 2006, 820 p. + 2 hărți + 1 filă ilustrații.

Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000, Dialog teologic și ecumenic, vol. III, tom II, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române - București, 2006, 464 p. + il.

(coautor) *Crâmpoie din istoria Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania. Eparhia Sibiului către Protopopiatul Solnoc II. Corespondență (1 octombrie 1845 - 20 decembrie 1874)*, vol. I, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006, 495 p.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Biserica autocefală și Diaspora ei. Principii și perspective, în vol. *Autocefalie, Patriarhie, Slujire sfântă*, București, 1995, p.141-159.

Câteva aspecte din influențele isihasmului asupra vieții bisericești din Transilvania până în veacul al XIX-lea, în vol. *Teologie și cultură transilvană în contextul spiritualității europene, în sec. XVI - XIX*, Cluj-Napoca, 1999, p. 37-106.

Contribuții ale Patriarhului Miron Cristea la susținerea culturii și a școlii românești, în vol. *La cumpăna dintre milenii*, Galați, 2000, p.169-180.

Monahismul Ortodox Românesc (sfârșitul secolului XIX-secolul al XX-lea), în vol. *LOGOS Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Bartolomeu al Clujului, la Împlinirea vârstei de 80 de ani!*, Cluj-Napoca, 2001, p.364-372.

Canonizarea Sfinților în Biserica Ortodoxă Română, în vol. *Grai maramureșean și mărturie ortodoxă. Prea Sfințitului Episcop Iustinian Chira al Maramureșului și Sătmăruului, la împlinirea vârstei de 80 de ani,* Baia-Mare, 2001, p.302-321.

Personalități transilvane din sec XVII-XIX, pildă de conviețuire și toleranță. Transylvanian Personalities from the XVII th Century to the XIX th Century, Examples of Life together and Tolerance, în vol. *Toleranță și conviețuire în Transilvania sec. XVII-XIX,* Cluj-Napoca, 2001, p.101-115 și 299-314.

Violența împotriva lui Dumnezeu - Câteva aspecte din perioada 1940-1945, în volumul *Violența în numele lui Dumnezeu - un răspuns creștin,* Alba-Iulia, 2002, p.92-110.

Contribuția românească la Sinodul de la Iași (1642), în vol. *Sinodul de la Iași și Sfântul Petru Movilă,* Iași, 2002, p.72-78.

Un ierarh nedreptățit: Episcopul Policarp Morușca al Americii și Canadei (1935-1939), în vol. *Studia Historica et Theologica. Omagiu profesorului Emilian Popescu,* Iași, Editura Trinitas, 2003, p.757-770.

S-a înfăptuit „Unirea” sub Mitropolitul Teofil? Actele Sinodului din 1697: analiză istorico-teologică, în vol. *Studii de Istorie medievală și premodernă,* Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003, p.337-357.

Dialogul de reconciliere dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, în vol. *Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu Dr. H.C. Universitatea Oradea - O viață în slujba Bisericii și a Școlii Românești,* București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2005, p.207-223.

Autocefalie și Patriarhat în Biserica Ortodoxă Română, în vol. *Biserică și Misiune. Patriarhia Română la ceas aniversar,* București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2005, p.666-683.

Norme și sfaturi de conduită creștinească în „Predicile Mitropolitului Andrei Șaguna”, în vol. *Oameni și idei. Studii de filologie,* Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2005, p.264-284.

Domnitorul Sfânt Ștefan cel Mare și Transilvania, în vol. *Structura etnică și confesională a Transilvaniei medievale (sec. XI-XIV). Sfântul Ștefan cel Mare - 500 ani,* Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2007, p.154-175.

Biserică. Națiune și Cultură în Istoria Ortodoxiei Românești din Transilvania în secolul al XIX-lea - aspecte generale -, în vol. *Biserică, Societate, Identitate. În onorem Nicolae Bocșan*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2007, p.93-109.

b. în reviste de specialitate

Legături bisericești și culturale între Transilvania și Moldova pe timpul lui Ștefan cel Mare (1457 - 1504), în *Mitropolia Ardealului*, XX (1975), nr.11- 12, p.865-874.

Biserica Ortodoxă din Moldova în timpul domniilor lui Alexandru Vodă Lăpușneanu (1552 - 1561; 1564 - 1568), în *Studii Teologice*, XXVIII (1976), nr.7-10, p.657-667.

Din istoria legăturilor Bisericii Ortodoxe din Transilvania cu Țara Românească. Personalități monahale transilvănene din veacul al XIX - lea în viața bisericească a Țării Românești, în *Studii Teologice*, XXIX (1977), nr.1 - 2, p.91-100.

Sinodul de la Ferrara - Florența (1438 - 1439) și urmările lui în Răsărit, reflectate la istoricii bizantini. (Mihail?) Ducas și Georgios Sphrantzes, în *Studii Teologice*, XXXIX (1987), nr.2, p.96-103.

Dialogul teologic anglicano - ortodox - realizări și perspective, în *Ortodoxia*, XLI (1989), nr.3, p.31-41.

Etnie și confesiune în Transilvania veacului al XVI - lea, în *Studia Universitatis Babeș - Bolyai. Theologia Orthodoxa*, XXXVIII (1993), nr.1-2, p.33-38.

Biserică și tradiție în "Descriptio Moldaviae", în *Studia Universitatis Babeș - Bolyai. Theologia Orthodoxa*, XXXIX (1994), nr.2, p.25-38.

The Calvinist Catechism and the Orthodox Transilvanians of the XVII - th Century, în *Colloquia*, tom I (1994), nr.2, p.65-69.

Activitatea istoricului Ioan Lupaș în cadrul Adunării Eparhiale Ortodoxe a Clujului între anii 1921 - 1945, în *Studia Universitatis Babeș - Bolyai. Theologia Orthodoxa*, XLII (1997), nr.1-2, p.55-66.

Isihăști bulgari din secolul al XIV - lea și monahismul românesc, în *Credința Ortodoxă*, III (1998), nr.3-4, p.21-30.

Mănăstirea Râmeț - cetate de rezistență a Ortodoxiei transilvănene, în *Anuar I* (1990 - 1992). *Institutul Teologic Universitar Ortodox Cluj-Napoca (din 1992 - Facultate de Teologie Ortodoxă)*, Cluj-Napoca, 1998, p.173-184.

Mitropolitul Antim Ivireanul despre trăirea creștinilor din vremea sa, în *Glasul Bisericii*, LIV (1998), nr.5-8, p.62-71.

Bulgarian hesychasts în the XIV - th century and Romanian monasticism, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa*, XLIII (1998), nr.1-2, p.53-60.

Romanian Orthodox Church in Dialogue and Cooperation with the Minorities Churches, în *Studia Universitatis Babeș-Bloyai. Theologia Orthodoxa*, XLIV (1999), nr.1-2, p.43-49.

Aspecte din legăturile Patriarhului Miron Cristea cu istoricul Ioan Lupaș, în *Anuar II* (1992 - 1994), *Universitatea "Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca. Facultatea de Teologie Ortodoxă*, Cluj-Napoca, 1999, p.149-158.

Uniți și ortodocși între 1918-1948. reveniri la Ortodoxie înainte de 1948, în *Biserica Ortodoxă Română*, CXVII (1999), nr.1-6, p.265-290.

Biserica românească sub dictatura comunistă, în *Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, XLVI (2001), nr.1-2, p.31-40.

Biserica Ortodoxă Română între 1990-2000 -privire generală-, în *Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, XLVII (2002), nr.1-2, p.35-48.

Sfântul Ioan Casian - apărător al dreptei credințe - aspecte generale - , în *Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, XLVIII (2003), nr.1-2, p. 25-37.

Câteva aspecte din activitatea de asistență socială a Bisericii Ortodoxe Române între anii 1990-2000, în *Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, XLIX (2004), nr.1-2, p.15-27.

Clerici și monahi ortodocși români în primul război mondial, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa*, L (2005), nr.1, p.13-20.

Date statistice privitoare la filiile și credincioșii din Eparhia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului, la 1 septembrie 1940, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa*, LI (2006), nr.2, p.27-37.

Statistici referitoare la parohii, filii, clerici și credincioși din Eparhia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului din prima jumătate a secolului al XX-lea, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa*, LII (2007), nr.1, p.39-49.

BARTA, Cristian

Preot, lector, doctor în istorie, Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți:

Tradiție și Dogmă. Percepția dogmatică a Unirii cu Roma în operele teologilor greco-catolici (secolele XVIII-XIX), Buna Vestire, Blaj, 2003, 285 p.

Floarea adevărului pentru pacea și dragostea de obște. Păstoriceasca poslanie sau Dogmatica învățatură a Bisericii Răsăritului, Argonaut, Cluj-Napoca, Editor: Meda Hotea, Studiul introductiv: Cristian Barta, 2004.

(coordonator) *Miscellanea Patristica*, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2004, 190 p. (în colaborare cu Tat Alin-Sebastian)

Epistemologie teologică, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2005, 230 p.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei la 1700, în concepția lui Augustin Bunea, în vol. *Trei sute de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei*, Dacia Europa Nova, Editor: Marius Schipota, 2001, p. 65-73.

Figura preotului căsătorit în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, în vol. *Coordonatele preoției greco-catolice: istorie și actualitate*, Buna Vestire, Editor: Andreea Marza, Calin Daliel Patulea, Anton Rus, 2002, p. 31-40.

Scurtă încercare despre natura teologiei greco-catolice românești, în vol. *Biserica Română Unită cu Roma: cultură și spiritualitate. 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma*, Buna Vestire, Editor: Cristian Barta, Zaharie Pinte, 2003, p. 68-84.

Alexandru Rusu - publicist la «Cultura Creștină» din Blaj, în vol. *120 de ani de la nașterea Episcopului Dr. Alexandru Rusu*, Scriptorium, Editor: Mircea Manu, 2004, p. 141-161 (în colaborare cu Rus Anton).

Dinamica sensurilor Sfintei Scripturi în teologia patristică, în vol. *Miscellanea Patristica*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, Editor: Cristian Barta, Alin Tat, 2004, p. 176-190.

Principalele linii de dezvoltare ale teologiei învierii morților în gândirea Sfinților Părinți, în vol. *Miscellanea Patristica*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, Editor: Cristian Barta, Alin Tat, 2004, p.9-30.

Despre nașterea teologiei fundamentale în teologia greco-catolică românească: Simeon Micu, «Teologie Dogmatică Fundamentală»(Blaj, 1876), în vol. *Școlile greco-catolice ale Blajului - 250 de ani de credință și cultură*, Buna Vestire, Editor: Bleiziffer William, Marcela Ciorte, 2005, p.105-115.

Conceptul florentin de unire bisericească: relicvă a trecutului sau posibilitate a prezentului, în vol. *Reconstituiri istorice: idei, cuvinte, reprezentări*, Aeternitas, Editor: Laura Stanciu, 2006, p.227-234.

b. în reviste de specialitate

Atributele divine, fundamente ale providenței, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai Theologia Graeco-Catholica Varadiensis*, 2000, p.29-36.

Evanghelizare și prozelitism în relațiile dintre Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică și Biserica Ortodoxă Română, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai Theologia Graeco-Catholica Varadiensis*, 2000, p.49-57.

Mitropolitul Vasile Suciu, ctitor de școli și iubitor de cultură, în *Sargetia*, XXVIII-XXIX/2, 2000, p.391-397.

Hristos, Mântuitorul unic și universal, în *Cultura Creștină*, Blaj, 2000, p.175-191.

Studiu comparativ între cunoașterea lui Dumnezeu la Dionisie Pseudo-Areopagitul și la Sfântul Ioan al Crucii, în *Anuarul Institutului de cercetări socio-umane Gheorghe Șincai*, Targu Mures, 2001, p.29-49.

Aspecte teologico-identitare în evoluția istorică a Bisericii Române Unite: Gherontie Cotore și "Articulușurile ceale de price", în *Apulum. Acta Musei Apulensis*, XXXIX, 2002, p.335-343.

Unirea cu Roma: fundamentarea teologico-dogmatică. Un exemplu: Catehismul lui Iosif de Camillis, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 6/1, 2002, p.75-80.

De la al treilea "loc" în geografia lumii de dincolo, la unirea purificatoare cu Dumnezeu, în *Cultura Creștină*, Blaj, 2002, p.67-80.

Samuil Micu: de la divorț la indisolubilitatea matrimonialului, în *Cultura Creștină*, Blaj, 2002, p.72-101.

Revoluția înainte de revoluție, în Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis, 2/XLVIII, 2003, p.193-199.

Biserica, locus theologiae. Cazul Bisericii Române Unite cu Roma în perioada 1700-1763, în Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis, 2/XLVIII, 2003, p.63-69.

Teologie și viață în gândirea episcopului Ioan Suciu, în Cultura Creștină, Blaj, 2003, p.41-49.

8. *Învierea morților. Repere în documentele magisteriului Bisericii Catolice, în Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis, 2/XLIX, 2004, p.3-12.*

Parusia Domnului: între certitudinea teologică pe planul istoriei mântuirii și incertitudinea cronologiei, în Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis, 2/XLIX, 2004, p.93-102.

Aspecte ecleziologice din gândirea mitropolitului Ioan Vancea, în Studia Universitatis Babes-Bolyai Theologia Catholica, 2/XLIX, 2004, p.5-16.

Blajul, pietas et eruditio, în Studia Universitatis Babes-Bolyai Theologia Catholica, 1/XLIX, 2004, p.3-11.

Caracteristicile Revelației dumnezeiești în Evanghelia după Ioan, în Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis, 1, 2005, p.13-22.

Revelarea trinității lui Dumnezeu în Evanghelia după Ioan, în Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis, 1, 2005, p.125-135.

Dialectica "Unirii celei dintâi" și a "Unirii celei de-a doua" în gândirea teologului Samuil Micu, în Annales Universitatis Apulensis. Series Historica, 9/II, 2005, p.87-94.

De la Taina Împărtășirii la comuniunea Bisericii, în Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis, 1, 2005, p.69-78.

De la „Catehismul” lui Iosif de Camillis (1696) la „Dogmatica învățătură a Bisericii Răsăritului” a lui P. P. Aron: aspecte doctrinare ale discursului identitar, în Annales Universitatis Apulensis. Series Historica, 10/II, 2006, p.49-58.

Escatologie și istorie: polemica Joseph Ratzinger - Rudolf Bultmann, în Cultura Creștină, Blaj, 2006, P.249-269.

MIRON, Greta-Monica

Lector, doctor în istorie, Catedra de Istorie Medievală și Istoriografie din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai.

I. Cărți:

1. "...poruncește, scoale-te, du-te propoveduește". *Biserica greco-catolică din Transilvania. Cler și enoriași (1697-1782)*, Presa Universitară Clujeană, 2004.

2. *Biserica greco-catolică din comitatul Cluj în secolul al XVIII-lea*, Presa Universitară Clujeană, 2007.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Unirea religioasă și mentalul rural transilvănean, în vol. *Viață privată, mentalități colective și imaginar social în Transilvania*, coord. Sorin Mitu, Florin Gogâltan, Oradea-Cluj, 1995-1996, p.164-169.

Le synode de doyenné dans l'église greco-catholique de Transylvanie pendant le XVIII-e siècle, în vol. *Church and Society in Central and Eastern Europe*, Ed. Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta, Cluj-Napoca, 1998, p.55-68.

O vizitație canonică în comitatul Clujului sub episcopul Grigorie Maior, în *Studii istorice. Omagiu profesorului Camil Mureșanu*, Cluj-Napoca, 1998, p.183-197.

Instituția consistoriului în Biserica greco-catolică transilvană în secolul al XVIII-lea, în *Spiritualitate transilvană și istorie europeană*, Ed. Iacob Mârza & Ana Dumitran, Alba-Iulia, 1999, p.319-325.

Formația preoțimii parohiale greco-catolice în secolul al XVIII-lea, în vol. *300 de ani de la unirea Bisericii românești din Transilvania cu Biserica Romei*, Cluj-Napoca, 2000, p.135-148.

Drumul spre hirotonire și sinuozițările sale: două exemple de la mijlocul secolului al XVIII-lea, în vol. *Coordonatele preoției greco-catolice. Istorie și actualitate*, Blaj, 2002, p.159-168.

"Adevărații uniți" sau preoții români din Transilvania secolului al XVIII-lea între unire și ortodoxie, în vol. *Tentația istoriei. În memoria profesorului Pompiliu Teodor*, Presa Universitară Clujeană, 2003, p.563-590.

b. în reviste de specialitate

Unirea religioasă și conștiința de sine a românilor, în Altera, nr. 4, 1996, p.171-185.

Greco-catholicism și ortodoxie în Transilvania celei de-a doua jumătăți a secolului al XVIII-lea. Repere în definirea ideii de toleranță, în Anuarul Institutului de cercetări socio-umane „Gheorghe Șincai”, Târgu-Mureș, 1999, p.104-115.

Quelques remarques sur la formation de l'élite ecclésiastique orthodoxe. Le cas de l'Institut théologique de Sibiu, în Colloquia, Presa Universitară Clujeană, 2000, p.45-64.

Școală și identitate confesională. Instituționalizarea școlară în dieceza de Albalulia- Făgăraș în secolul al XVIII-lea (până la Ioan Bob), în Cultura Creștină, nr. 1-2, 2002, p.173-183.

Puterea exemplului. Preotul unit și enoriașii săi din dieceza de Făgăraș în secolul al XVIII-lea, în Annales Universitatis Apulensis. Series Historica, nr. 6/II, 2002, p.167-182.

Uniți și neuniți din Transilvania secolului al XVIII-lea între dispută și conciliere, în Cultura Creștină, nr.1-2, 2003, p.230-240.

Spre disciplinarea și sporirea turmei păstorite. Vizitații episcopale în dieceza unită din Transilvania secolului al XVIII-lea, în Biserica Română unită cu Roma Greco-Catolică. Istorie și spiritualitate, Blaj, 2003, p.263-284.

The Transylvanian Greek-Catholic Church in the Eighteenth Century. Towards Catholic Reformation. The Marriage Question, în Colloquia. Journal of Central European Studies, vol. X-XI, no. 1-2, 2003-2004, p.120-142.

Ultimul act al unirii românilor din Transilvania cu Biserica Romei. Spre un nou concept de unire, în Annales Universitatis Apulensis. Series Historica, 9/II, Alba-Iulia, 2005, p.47-52.

Acțiune ortodoxă-acțiune catolică. Efectele mișcării lui Visarion Sarai în Hunedoara, Hațeg, Zarand și Alba, în Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”. Historia, vol. 50, nr. 2, 2005, p.1-36.

Condiția materială a preoțimii unite din comitatul Cluj la mijlocul secolului al XVIII-lea, în Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”. Theologia Catholica, anul L, 2005, p.103- 124.

LUKÁCS, Olga

Lector, doctor în istorie, Facultatea de Teologie Reformată, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

Biserica Reformată din Ardeal în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2006, 305. p.

Az Erdélyi Református Egyház és a teológiai oktatás története a 19. század második felében. Presa Universitară Clujeană. Cluj-Napoca, 2007. 210. p.

II. Studii și articole

a. în volume colective:

Die kirchliche Lage und die interkonfessionellen Beziehungen in Siebenbürgen von 1848-2007, p.96-102. In: *Die Geschichte der Christlichen Kirchen Aufarbeiten.* Hsg. Dieter Brandes. p.70-76. Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig-Accent.

II. Rákóczi Ferenc vallásossága és valláspolitikája száműzetése előtt (Politica ecleziastică și educațională a lui Francisc Rakoczi înainte de exil). In: *Tanulmányok Erdély újkori történelméből (Capitole din istoria modernă a Transilvaniei),* Cluj-Napoca, 2002, p.318-323.

II. Rákóczi Ferenc vallásossága a "Vallomások" tükrében (Spiritualitatea lui Francisc Rakoczi al II-lea în oglinda operei lui „Confessio”). In: *A Rákóczi-szabadságharc és Közép-Európa,* Band II. Hgs. Tamás Edit. Sárospatak, 2003, p.253-273.

Die Kirchenpolitik der habsburgischen Monarchie im ersten Jahrzehnt der Besatzung Siebenbürgens (1690-1701). In: *Zeitschrift für Kirchengeschichte.* 115. Band 2004, Heft 1-2. Verlag W. Kohlhammer Stuttgart. p.164-180.

Az Erdélyi Református Egyház az átszervezés folyamatában 1860-1870 között (Procesul de reorganizare a Bisericii Reformate din Ardeal în anii 1860-1870). In: *Emlékkönyv Gálfy Zoltán 80. születésnapjára,* Coord. Leszai Lehel, Cluj-Napoca, 2004, p.103-118.

Die Religionspolitik in Siebenbürgen im ersten Jahrzehnt der habsburgischen Verwaltung, oder die Umstände der Entstehung der rumänischen griechisch-katholischen Kirchen. In: *Studia Caroliensia, A Károli Gáspár Református Egyetem folyóirata*, Budapest, 2004. nr. 3-4, p.271-286.

Csoportmunka-a minőségi oktatás egyik pillére (Munca colectivă, metoda a educației de calitate), in: *Minőségi igények és módszertani követelmények a felsőoktatásban. Válogatás a „Babes-Bolyai” Tudományegyetem magyar tagozatán tartott módszertani konferenciák előadásából (2001-2003)*. Coord. Cseke Péter, Cluj-Napoca, 2004, p.99-106.

II. Rákóczi Ferenc és a grosboisi kamalduliak „Der Fürst Franz Rákóczi II. und seine Kontakten mit der kamaldulen aus Grosbois“, in: *Band der Konferenz „Franz Rákóczi II. Fürst der Siebenbürgen“*. In: *Evfordulós tanácskozások. Szatmárnémeti*, 2005. (Coord. Muzsnay Árpád), p.354-363.

Magic Features in Johann Heinrich Alsted's Apocalypitics- In *The Role of Magic in the Past*. Coord. Blanka Szeghyova, Bratislava, 2005. p.73-85.

Premisele juridice ale căsătoriilor mixte în Biserica Reformată din Ardeal în secolele XVII-XIX. In vol. *Căsătoriile mixte în Transilvania (sec. XVII-XX)*. Coord. Corneliu Pădurean, Ed. Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2005. p.67-86.

The Relationship between Protestant Denominations in the 16-17 centuries. In: *Healing of Memories, Bridge between Churches, Cultures and Religions*. 2006, Studium, Cluj-Napoca. p.67-77.

Relationship between Transylvanian Catholic and Protestant Churches in the 16 and 17 centuries. In: *Healing of Memories, Bridge between Churches, Cultures and Religions*. 2006, Studium, Cluj-Napoca. p.151-159.

Bisericile în perioada Reformei și în timpul Principatului autonom al Transilvaniei (1526-1690). In: *Healing of Memories. Punte între biserici, culturi și religii*. Coord. Dieter Brandes-Lukacs Olga, Accent, Cluj-Napoca 2007. p.43-47.

Healing of Memories in Romania. A Protestant Approach to Church History. In: *Healing of Memories in Europe. A Study of Reconciliation between Churches, Cultures and Religion*. Accent, 2007. p.61-85.

b. în reviste de specialitate

Early Protestant Missionarism in Romania in the Decades Following the Revolution of 1848-1849. In: *Transylvanian Review*, Nr. 2. Cluj-Napoca, p.111-122.

A janzenizmus református szemmel (Jansenismul din prismă reformată). In: *Református Szemle*, Cluj-Napoca, 1995, p.359-365.

A janzenista II. Rákóczi Ferenc (Jansenismul lui Franz Rakoczi al II-lea), I-II. In: *Református Szemle*, Cluj-Napoca, 1995, p.452-459.; 1996, p.294-303.

Két különös évforduló (Două date și personalități însemnate). In: *Református Szemle*, Cluj-Napoca, 1999, p.49-51.

Aki átélte a váltság titkát (Cel care a cunoscut iertarea Domnului). In: *Református Szemle*, Cluj-Napoca, 1999, p.452-454.

Bucer Márton halálának 450. évfordulójára (Aniversarea de 450 de ani de la moartea lui Martin Bucer). In: *Református Szemle*, Cluj-Napoca, 2001, p.158-165.

Zinzendorf munkássága a herrnhuti testvér-gyülekezet vallásos nevelésében (Conceptia pedagogică a lui Ludwig Graf von Zinzendorf). In: *Studia Theologia Reformata Transylvaniensis Universitatis Babes-Bolyai*, Cluj-Napoca, 2001, p.100-107.

Makkai Sándor (1890-1951). In: *Erdélyi Református Naptár*, Cluj-Napoca, 2001, p.168-171.

A Széchenyi-Wesselényi barátság (Prietenia dintre Széchenyi și Wesselényi). In: *Erdélyi Református Naptár*, Cluj-Napoca, 2001, p.139-144.

Johann Heinrich Alstedius "Diatrube de mille annis apocalyptcis" c. művének angliai hatása. (Influența operei lui Johann Heinrich Alsteds Werk în Anglia). In: *Studia Theologia Reformata Transylvaniensis Universitatis Babes-Bolyai*, Cluj-Napoca, 2002, p.117-123.

Habsburg valláspolitikai Erdélyben a XVII-XVIII. század fordulóján (Politica ecleziastică a habsburgilor în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea). In: *Hadtörténelmi Közlemények*, Budapest, 2003, Nr. 3-4. p.803-823.

Az 1849-es oktatási „Entwurf” és az Erdélyi Református Egyház („Der Erziehungsentwurf” de la 1849 și atitudinea Bisericii Rormate din Ardeal). In: *Történelmi Tanulmányok*, XII. Debrecen, 2004. A Debreceni Egyetem Történelmi Intézetének kiadvány, p.87-100.

Apologia et Protestatio. In: *Hadtörténelmi Közlemények*, Budapest, 2004. Nr. 4. p.1259-1272.

Módszer a társas kapcsolatok fejlesztésére (Metode didactice pentru dezvoltarea capacității de socializare). In: *Magiszter*, Csikszereda, 2004, Nr. 4. p.26-33.

Die Religionspolitik in Siebenbürgen im ersten Jahrzehnt der habsburgischen Verwaltung, oder die Umstände der Entstehung der rumänischen griechisch-katholischen Kirchen. In : *Studia Caroliensia*, A Károli Gáspár Református Egyetem folyóirata, Budapest, 2004. nr. 3-4, p.271-286.

Die Geschichte der Reformierten (ungarischen) Kirche in Siebenbürgen im Überblick”, *Dokumentation-Evangelischer Pressedienst*, Nr. 40. Frankfurt am Main, 2005. Nr. 40. p.43-51.

Jurnal bisericesc „Üzenet”:

Az Úr vesz magához... 440 éve hunyt el Genf reformátora (440 de ani de la moartea reformaturului din Genf), *Üzenet*, Cluj-Napoca, 2004, Nr. 21.

Johann Heinrich Alstedius, a nevelő (Educatorul Johann Heinrich Alstedius), In: *Üzenet*, Cluj-Napoca, 2003, Nr. 22.

II. Rákóczi Ferenc vallás- és iskolapolitikája (Politica educațională a lui Francisc Rákóczi al II-lea), I-II. In: *Üzenet*, Cluj-Napoca, 2003, Nr. 17-18.

Emlékezés Árva Bethlen Katára (In memoriam Árva Bethlen Kata), (1700-1759). In: *Üzenet*, Cluj-Napoca, 2000, Nr. 22.

Lórántffy Zsuzsánna. In: *Üzenet*, Cluj-Napoca, 2000, Nr.24.

FLOREA, Carmen

Asistent, Catedra de Istorie Medievală și Istoriografie din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai”.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Shaping Transylvanian Antitrinitarian Identity in an Urban Context, in Confessional Identity in East-Central Europe, edited by Maria Craciun, Ovidiu Ghitta, Graeme Murdock, Ashgate: St Andrews Reformation Studies Institute, 2002, p.64-81.

The Cult of the Saints in Late Medieval Transylvania, in *Saints of Europe*, edited by Graham Jones, Stamford: Paul Watkins Publishing, 2003. (în colaborare cu Maria Crăciun), p.39-60.

Despre tensiunea unei solidarități în evul mediu târziu: exemplul unor orașe transilvănene în Reprezentări ale morții în Transilvania secolelor XVI-XX (coord. Mihaela Grancea), Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2005, p.51-70.

Relics at the Margins of Latin Christendom: The Cult of a Frontier Saint in the Late Middle Ages in Reliques et sainteté dans l'espace médiéval, *PECIA. Resources en médiévisique*, 8/11, 2005, p.471-496.

Instituționalizarea obținerii mântuirii între modelul intercesorial și inițiativa personală în Discursuri despre moarte în Transilvania secolelor XVI-XX, (coord. Mihaela Grancea și Ana Dumitran), Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2006, p.203-226.

LUPESCU MAKÓ, Mária-Magdolna

Asistent universitar, Catedra de Istorie Medievală și Istoriografie din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca

I. Cărți

(coautor) Andrian Andrei Rusu, Nicolae Sabău, Ileana Burnichioiu, Ioan Vasile Leb, Mária Lupescu Makó. *Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*. Cluj-Napoca, Presa Universitară, 2000, pp. 286 + 3 hărți.

(coautor) *Erdélyi okmánytár. Oklevelek, levelek és más írásos emlékek Erdély történetéhez II. (1301-1339)*. Regesztákban jegyzetekkel közzéteszi Jakó Zsigmond. Editura Magyar Országos Levéltár, Budapest, 2004. Coautor împreună cu W. Kovács András al capitolului: “Kimutatások az erdélyi egyházmegye papjai által pápai tized címén befizetett összegekről, 1332-1337” (Prezentarea sumelor plătite de către preoții diecezei transilvane sub forma dijmei papale, 1332-1337), pp. 389-419.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Erdélyi késő középkori nemesi végrendeletek tárgytörténeti tanulságai (Considerații privind istoria obiectelor pe baza analizei făcute testamentelor nobiliare transilvane din evul mediu târziu). In: *Emlékkönyv Kiss András születésének nyolcvanadik évfordulójára* (Volum omagial dedicat lui Kiss András la aniversarea a 80 de ani). Redactori Pál-Antal Sándor, Sipos Gábor, Wolf Rudolf, W. Kovács András. Cluj-Napoca, Editura Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2003, p.317-330.

Egy konfliktus margójára: a világi papság és a domonkosok kapcsolatai a középkori Kolozsváron (Pe marginea unui conflict: relațiile dintre clerul laic și dominicani în Clujul medieval). In: *Orășe și orășeni. Városok és Városlakók*. Coordonatori/Szerkesztők: Ionuț Costea, Carmen Florea, Pál Judit, Rüszt-Fogarasi Enikő. Cluj-Napoca, Argonaut, 2006, p.404-416.

b. în reviste de specialitate

Between the Sacred and Profane: The Trial by Hot Iron Ceremony Based on the Regestrum Varadinense, in *Mediaevalia Transylvanica* 3.1-2 (1999), p.1-23.

Item lego... Gifts for the Soul in Late Medieval Transylvania, in *Annual of Medieval Studies at CEU* 7 (2001), p.161-185.

Considerații privind testamentele nobiliare din Transilvania la sfârșitul evului mediu, în *Acta Musei Napocensis II. Istorie* 39-40 (2002-2003), p.115-138.

Domonkos iskoláztatás a középkori Erdélyben (Instituții de învățământ dominicane în Transilvania medievală). *Református Szemle* XCVI.6 (2003), p.844-853.

Death and Remembrance in Late Medieval Sighișoara (Segesvár, Schässburg) în *Caiete de Antropologie Istorică* III. 1-2 (5-6) (2004), p.93-106.

A Domonkos Rend középkori erdélyi kolostorainak adattára (Repertoriul mănăstirilor Ordinului Dominican în Transilvania medievală). *Történelmi Szemle* XLVI.3-4 (2004), p.339-384.

Reglementarea sărbătorilor în Ungaria medievală, în *Caiete de Antropologie Istorică* IV. 1 (7) (2005), p.29-44.

Az erdélyi domonkos kolostorok a középkor végén és Bartók Márton 1718. évi jelentései (Mănăstirile dominicane din Transilvania la sfârșitul evului mediu și relatările din 1718 ale lui Márton Bartók), în *Erdélyi Múzeum* 67.3-4 (2005), p.138-155.

„*Donum pro salute animae*’ - un alt tip de oblație?, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”* 51.2 (2006), p.167-181.

Cercetători

VESA Pavel

Preot, doctor în istorie

I. Cărți

1. *Biserici de lemn de odinioară*, Editura Gutenberg, Arad, 1997, 134 p. + 17 fotografii (cu Prefață a P. S. dr. Timotei Seviciu, episcopul Aradului).

2. *Din istoria comunei Dieci (jud. Arad). Contribuții monografice*, Editura Știrea, Arad, 1999, 220 p.

3. (co-autor) *Arad - monografia orașului de la începuturi până la 1989*, Editura Nigredo, Arad, 1999, 459 p.

4. *Bisericile de mir arădene între tradiție și modernitate*, Editura Mirador, Arad, 2000, 251 p.

5. *Emilian Micu, pelerinul cultural bănățean*, Editura Universității “Lucian Blaga” - Sibiu, 2000, 251 p., (în colaborare cu Radu Ardelean și Lucian Giura).

6. *Incursiuni în istoriografia ecleziastică arădeană*, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2004, 208 p.

7. (co-editor) *Andrei Șaguna, Corespondență*, vol. I/1 (Ediție, studiu introductiv și note de: Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel Gârdan, Pavel Vesa, Bogdan Ivanov), Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005, 568 p.

8. *Episcopia Aradului. Istorie. Cultură. Mentalități (1706-1918)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006, 740 p.

9. *Episcopii Aradului. 1706-2006*, Editura Gutenberg-Univers, Arad, 2007.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Gheorghe Ciuhandu (1875-1947), istoric al Eparhiei Aradului, în volumul omagial, Slujitor al Bisericii și al Neamului. Părintele Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române, la împlinirea vârstei de 70 ani, Cluj-Napoca, 2002, p.733-748.

Câteva aspecte privind căsătoria în protopopiatele arădene în secolele XVIII și XIX, în vol. Populație și societate. Studii de demografie istorică a Transilvaniei (secolele XVIII-XX), Coordonatori: Ioan Bolovan și Corneliu Pădurean, Cluj-Napoca, 2003, p.17-45.

Atribuțiile preotului în comunitate (sec. XVIII-XIX), în vol. Centru și periferie. Lucrările colocviului național, Bistrița 23-25 aprilie 2004 (coordonatori: Corneliu Gaiu, Horațiu Bodale), Cluj-Napoca, 2004, p.152-161.

Andrei Șaguna și Episcopia Aradului în lumina corespondenței (1846-1865), în vol. Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu Dr. H. C. Universitatea Oradea - o viață în slujba Bisericii și a școlii românești, București, 2005, p.65-72. (în colaborare cu Nicolae Bocșan)

Câteva considerații privind începuturile Episcopiei Aradului, în vol. Biserică și societate în Banat, Timișoara, 2005, p.100-115.

Începuturile Episcopiei Aradului (1706), în vol. Istorie și spiritualitate ortodoxă în Episcopia Aradului, Arad, 2006, p.401-419.

Gheorghe Ciuhandu (1875-1947), istoric al Eparhiei Aradului, în volumul omagial, Slujitor al Bisericii și al Neamului. Părintele Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române, la împlinirea vârstei de 70 ani, Cluj-Napoca, 2002, p.733-748.

b. în reviste de specialitate

Vinčențiu Babeș (1821-1907), personalitate marcantă a luptei de emancipare națională și bisericească a românilor și legăturile sale cu Aradul, în Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic, Arad, 1987, p. 67-72.

Biserici de lemn de odinioară din protopopiatul Lipova, în Mitropolia Banatului, Timișoara, an. XXXVII (1987), nr.1, p.36-45.

Preotul cărturar Nicolae Butariu (1843-1890), în Mitropolia Banatului, Timișoara, an. XXXIX (1989), nr.1, p.87-95.

Biserici de lemn de odinioară din protopopiatul Arad, în Mitropolia Banatului, Timișoara, an. XXXIX (1989), nr.3, p.84-90.

Din corespondența preotului dr. Ștefan Lupșa cu preotul dr. Gheorghe Ciuhandu, în Arca, Arad, anul II, nr.12 (23), 1991, p.13-14.

Trei decenii de la moartea istoricului Ștefan Lupșa (1905-1964), în Relief, Arad, Revistă lunară literar-artistică și cultural științifică, nr.21-23, 1994, p.8-9.

Biblioteca preotului Gheorghe Ciuhandu în lumina corespondenței, în Relief, Arad, nr.24-26, 1994, p.15.

File din istoria vieții bisericești din Țara Zarandului (I), în Biserica și Școala, Arad, an. IV (76), Serie nouă, Arad nr.1-2, 1995, p.3-4.

File din istoria vieții bisericești din Țara Zarandului (II), în Biserica și Școala, Arad, an. IV (76), Serie nouă, nr.3, 1995, p.3-4.

Din istoria vieții bisericești din Țara Zarandului (III), în Biserica și Școala, Arad, an. IV (76), Serie nouă, nr.5, 1995, p.2.

Din istoria vieții bisericești din Țara Zarandului (IV), în Biserica și Școala, Arad, an. IV (76), Serie nouă, nr.8-9, 1995, p.2.

Legăturile lui Aron Densușianu cu Emilian Micu, în Sargeția, Deva, XXVI/2 (1995-1996), p.183-193. (în colaborare cu Radu Ardelean)

Biserici de lemn de odinioară din ținutul Ineului, în Altarul Banatului, Timișoara, an. VII (XLV), Serie nouă, nr.1-3, 1996, p.95-112.

Biserici de lemn de odinioară din protopopiatul Sebiș, în Altarul Banatului, Timișoara, an. VII (XLVI), Serie nouă, nr.7-9, 1996, p.103-114.

Dialog epistolar (I) Roman Ciorogariu - Gheorghe Ciuhandu, în Cele Trei Crișuri, Oradea, Serie nouă, an. VII, nr.11-12 (80-81), noiembrie-decembrie 1996, p.6-7.

Dialog epistolar (II) Roman Ciorogariu - Gheorghe Ciuhandu, în Cele Trei Crișuri, Oradea, Serie nouă, an. VIII, nr.1-3 (82-83-84), ianuarie-martie 1997, p.4.

Din trecutul parohiei Dieci (jud. Arad), în Altarul Banatului, Timișoara, an. VIII (XLVII), Serie nouă, nr.1-3, 1997, p.125-134.

Viața și activitatea episcopului Iosif Ioan Goldiș al Aradului (1836-1902), în Altarul Banatului, Timișoara, an. VIII (XLVII), Serie nouă, nr.4-6, 1997, p.119-126.

Din corespondența lui Roman Ciorogariu cu Gheorghe Ciuhandu, în "Teologia", Arad, anul I, nr.2, 1997, p.108-115.

Contextul istoric, bisericesc și cultural al apariției revistei "Biserica și Școala", în Teologia, Arad, anul I, nr.3-4, 1997, p.25-38.

O scrisoare a lui Emilian Micu către Ghenadie Enăceanu. Preocupări de istorie ecleziastică, în Teologia, Arad, anul I, nr.2, 1997, p.116-125. (în colaborare cu Radu Ardelean)

Din trecutul parohiei Lalașinți (jud. Arad), în Altarul Banatului, Timișoara, an. IX (XLVIII), Serie nouă, nr.1-3, 1998, p.124-130.

Perioada arădeană a episcopului Procopie Ivașcovici (1853-1873), în Arca, Arad, nr.1, 2, 3 (94, 95, 96), 1998, p.81-88.

Biserici de lemn de odinioară din protopopiatul Ineu, în Altarul Banatului, Timișoara, an. IX (XLVIII), Serie nouă, nr.4-6, 1998, p.153-159.

Alterități în relațiile dintre românii și sârbii arădeni la mijlocul veacului al XIX-lea, în Arca, Arad, an. IX, nr.10, 11, 12 (103, 104, 105), 1998, p.113-123.

Atitudine și comportament la clerul arădean în veacul al XVIII-lea, în Aradul cultural, iunie 1998, p.25-38.

Din corespondența preotului dr. Gheorghe Ciuhandu cu Academia Română, în Ziridava, Arad, XXI (1998), p.383-394.

Biblioteca unui preot de sat din secolul al XIX-lea, în Aradul cultural, decembrie 1999, p.72-73.

Istoriografia vieții bisericești arădene din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în Arca, Arad, anul X, nr.1, 2, 3 (106, 107, 108), 1999, p.114-130.

Un istoric la cumpănă de veacuri: Vasile Mangra (1850-1918), în Arca, Arad, anul X, nr.4, 5, 6 (109, 110, 111), 1999, p.107-121.

Un istoric uitat: Ștefan Lupșa (1905-1964), în Arca, Arad, anul X, nr.7, 8, 9 (112, 113, 114), 1999, p.111-129.

Antimise din veacul al XVIII-lea în părțile Aradului, în Aradul cultural, iunie 1999, p.83-86.

Ațiuni premergătoare edificării unei biserici de mir (sec. XVIII-XIX), în Arca, Arad, anul X, nr.10, 11, 12 (115, 116, 117), 1999, p.107-133.

Un document de la mijlocul secolului al XVIII-lea despre viața ecleziastică din părțile Aradului. Conscriptiia episcopului Sinesie Jivanovici, în Aradul cultural”, decembrie, 1999, p.97-100.

Biserica de lemn “Cuvioasa Paraschiva” din Groșeni (jud. Arad), în Aradul cultural, decembrie 1999, p.109-110.

Emilian Micu despre Dimitrie Țichindeal. Adăugiri, în Altarul Banatului, Timișoara, an. XI (L), serie nouă, nr.1-3, 2000, p. 196-213. (în colaborare cu Radu Ardelean)

Înmormântarea între ceremonialul bisericesc și mentalitățile colective, în Aradul cultural, iunie 2000, p.89-93.

Modalități de instituire a clerului de mir în parohii (sec. XVIII-XIX), în Arca, Arad, anul XI, nr.10-11-12 (127-128-129), 2000, p.146-160.

Aspecte ale statutului social al clerului de mir în secolul al XVIII-lea, în Aradul cultural, decembrie 2000, p.99-106.

Clerul - componentă a elitei românești, în Aradul cultural, iunie 2001, p.60-64.

Contribuții la cunoașterea bibliotecilor ecleziastice arădene în secolele XVIII-XX, în Aradul cultural, iunie 2001, p.129-143.

Cronici și monografiile locale, în Teologia, Arad, anul VI, nr.1, 2002, p.125-149,

Sfintele Taine între prescripțiunile religioase și mentalitățile colective, în Facultatea de Teologie ortodoxă la zece ani de existență. Simpozion aniversar (coordonatori Ioan Tulcan și Mihai Săsăujan), Arad, 2001, p.280-308.

Cadrul identității ecleziastice: parohia, Arca, Arad, nr.7-8-9 (148-149-150), 2002, p.187-199;

Corespondența lui Ioan Lupaș cu Gheorghe Ciuhandu, în Aradul cultural, nr.1-2, 2002, p.131-145. (în colaborare cu Radu Ardelean)

Protopopiatele arădene. Istoric și evoluție (1701-1918), în Teologia, an VII, nr. 1, 2002, p.136-162.

Originea socială a unor clerici ortodocși din părțile Aradului, în Arca, Arad, an XIV, nr. 1-2-3 (154-55-156), 2003, p.138-151.

WALLNER BĂRBULESCU, Luminița

Doctor în istorie, directorul Muzeul de istorie Lugoj

I. Cărți

1. (coautor) *Vizitațiuni canonice în Țara Hațegului, 1852-1885*, Presa Universitară Clujeană, 2003. (în colaborare cu Camelia, Elena, Vulea)

Studii și articole

a. în volume colective

Bredicenii, în Liceul teoretic „Coriolan Brediceanu”, istorie și contemporaneitate, coord. prof. Popescu Dan, Lugoj 1994.

Kulturraum mittlere und untere Donau: Tradition und Perspektiven des Zusammenlebens; Spațiul cultural al Dunării mijlocii și inferioare. Tradiții și perspective al conviețuirii; Reșița 1995 (în colaborare cu Milin Miodrag).

Câteva documente inedite privitoare la Episcopia Greco-Catolică a Lugojului în Trei sute de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei, Ed. Dacia Europa-Nova, Lugoj 2001.

Biserica Greco-Catolică din Banat - Începuturile, în Biserică și societate în Banat, Ed. Învierea, 2005.

Considerații privind sistematizarea învățământului confesional în Dieceza Greco-Catolică de Lugoj în perioada Episcopului Victor Mihaly de Apșa, în Biserică și comunitate în Banat și Transilvania, I, Ed. Marieneasa, Timișoara 2007.

Sinodul prim al diecezei greco-catolice de Lugoj, noiembrie 1882, în Identitate și Alteritate, Studii de istorie politică și culturală, Ed. Argonaut, Cluj 2007.

Solidaritate și Alteritate în procesul de constituire a Bisericii greco-catolice în Banat, reflectate într-un manuscris din secolul al XIX-lea în Identitate și Alteritate, Studii de imagologie, vol. II, Presa Universitară Clujeană, 1998.

Episcopul Alexandru Dobra, în Societate și Civilizație în Banatul istoric, Timisoara, 2003 (în colaborare cu Nicolae Bocsan, Camelia Vulea).

b. în reviste de specialitate

Aspecte ale vieții culturale românești în orașul Lugoj în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primele decenii ale secolului al XX-lea, în Studii și Comunicări de Etnografie - Istorie ; III, Caransebeș, 1979.

Activitatea muzeală la Lugoj în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea, în Revista Muzeelor și Monumentelor Istorice, nr. 4. Muzeu, București, 1982 (în colaborare cu Mariana Pop Moroz).

Contribuții privind istoriografia românească din Banat la mijlocul secolului al XIX-lea, (Descrierea Lugojului la anul 1862 - Manuscris de Ștefan Moldovan), în Studii și Comunicări de Etnografie - Istorie, Caransebeș; 1982.

Contribuții privind etapele reorganizării expoziției permanente de istorie a muzeului din Lugoj, în Revista Muzeelor și Monumentelor, nr. 7, București, 1983 (în colaborare Mariana Pop Moroz).

Documente inedite privind existența breslelor din Lugoj în secolul al XIX-lea, în Banatica, nr. 10, Reșița 1990.

Momente din Procesul memorandumului, în Calendarul Românului pe anul comun de la Hristos 1992, Timișoara 1992.

Asociaționismul teatral - Comitetul filial Lugoj al Societății Pentru Fond de Teatru Român, în Analele Banatului, serie nouă arheologie-istorie, V, 1997.

Structura Episcopiei Unite a Lugojului în perioada Episcopului Mihaly de Apșa, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Historia, XLIII, 1-2, 1998.

Considerații asupra evreilor din Districtul Lugoj în secolul al XVIII-lea, Tibiscum, X, 2000.

Istoriografia Episcopiei Unite a Lugojului, in Banatica, 15, Reșița, 2000.

Simion Mangiuca, Un precursor al istoriei mentalităților, în Patrimonium Banaticum, II, 2003 (în colaborare cu Daciana Vuia)

Considerații privind formarea intelectuală a preoțimii greco-catolice din dieceza Lugojului în perioada episcopului Victor Mihaly de Apșa , în Analele Banatului, Serie Nou., Arheologie-Istorie, XVI, 2, 2006.

ANDREI, Mirela

Doctor în istorie, cercetător Academia Română, filiala Cluj, Institutul de Istorie „George Barit”

I. Cărți

(coordonator) *Arhiva Someșană. Revista de Istorie si Cultura*, seria a III-a, vol. I, editura Nereamia Napocae, Cluj-Napoca, 2002.

(coordonator) *Arhiva Someșană. Revista de Istorie si Cultura*, seria a III-a, vol. II, S.C. Tiposir S.R.L., Alba-Iulia, 2003.

(coautor) *Ioan Vancea. Pastorale si circulare 1865-1869*, editie si studiu introductiv de Nicolae Bocsan, Mirela Andrei, editura Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca, 2003, p. 316.

(coordonator) *Arhiva Someșană. Revista de Istorie si Cultura*, seria a III-a, vol. III, editura Mega, Cluj-Napoca, 2004.

(coordonator) *Arhiva Someșană. Revista de Istorie si Cultura*, seria a III-a, vol. IV, editura Mega, Cluj-Napoca, 2005.

La granita Imperiului. Vicariatul greco-catolic al Rodnei in a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2006.

(coordonator) *Arhiva Someșană. Revista de Istorie si Cultura*, seria a III-a, vol. V, editura Mega, Cluj-Napoca, 2006.

(coautor) *Miscarea nationala a românilor din Imperiul habsburgic (1849-1918). Documente*, vol. III, Editura Academiei Române, Bucuresti, 2006.

(coautor) *Miscarea nationala a românilor din Imperiul habsburgic (1849-1918). Documente*, vol. III, Editura Academiei Române, Bucuresti, 2007, sub tipar.

II. Studii si articole

a. în volume colective

Preotimea greco-catolica din vicariatul Rodnei la mijlocul secolului al XIX-lea. Intre public si privat, în Identitate si alteritate. Studii de istorie politica si culturala, vol III, editura Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca, 2002, p.114-122.

Scolile elementare greco-catolice din vicariatul Rodnei la mijlocul secolului al XIX-lea, in Biserica româna unita cu Roma, greco-catolica: istorie si spiritualitate. 150 de ani de la infiintarea mitropoliei române unite cu Roma, greco-catolica la Blaj, editura "Buna Vestire", Blaj, 2003, p.419-431.

La Santa Sede e la nomina dei vescovi nella chiesa greco-cattolica romena di Transilvania. Il caso del vescovo Ioan Vancea di Gherla, in vol. I Romeni e la Santa Sede. Miscellanea di studi di storia ecclesiastica, a cura di Ion Cârja, Bucarest-Roma, 2004, p.131-139.

Locul si rolul vicariatului foraneu in sistemul institutional al bisericii greco-catolice române: centru sau periferie? Vicariatul Rodnei intre 1860-1875, Centru si periferie, Accent, Cluj Napoca, 2004, p.203-217.

Sinodul vicarial al Rodnei in a doua jumătate a secolului al XIX-lea, in vol. Identitate si alteritate, 4, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007, p.19-37.

Politici scolare in monarhia habsburgica si efectele lor asupra invatamântului din granita nasaudeana in secolele XVIII-XIX in vol. colectiv Biserica si comunitate in Banat si Transilvania, I, Timisoara, 2007, sub tipar.

b. în reviste de specialitate

Prefigurarea si nasterea mitului "bunului imparat" la românii din Ardeal. Consideratii teoretice, în revista Cele trei Crisuri, Oradea, partea I in nr. 3-4/1996 pp. 5-6, partea a II-a in nr. 5-6/1996, p.7-8.

Aspecte privind mitul "bunului imparat" in sensibilitatea colectiva româneasca din Ardeal la 1848, în Identitate si alteritate. Studii de imagologie, vol. I, editura Banatica, Resita, 1996, p.79-89.

Românii ardeleni si imparatul austriac. Avatarurile mitului "bunului imparat" de la sfârșitul secolului al XVIII-lea la perioada postpasoptista, în Revista Bistritei, vol. XV, editura Accent, Cluj-Napoca, 2001, p.215-223.

Consideratii istoriografice privind evolutia vicariatului Rodnei in secolul al XIX-lea, in Revista Bistritei, vol. XVI, editura Accent, Cluj-Napoca, 2002, p.225-246.

Clerul parohial si personalul ecleziastic auxiliar greco-catolic din vicariatul Rodnei in deceniul neoabsolutismului, in Arhiva Somesana, seria a III-a, nr. I., editura Nereamia Napocae, Cluj-Napoca, 2002, p.107-145.

Inceputurile invatamântului nasaudean. Scolile triviale, in Arhiva Somesana, seria a III-a, nr. II, S.C. Tiposir S.R.L., Alba-Iulia, 2003, p.31-47.

Invatamântul primar din vicariatele Hategului si Rodnei intre secularizare si autonomie (1850-1860)(L'insegnamento elementare nei vicariati di Hateg e Rodna fra la secolarizzazione e l'autonomia, 1850-1860), in Annuario dell'Istituto Italo-Romeno di studi storici, tomo I, Editrice Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca, 2004, p.85-93.

Le Saint-Siège et l'institution des évêques dans le cadre de l'Église roumaine unie à Rome, in Transylvanian Review, vol. XIII, nr. 1, Editrice Romanian Cultural Institute, The Center for Transylvanian Studies, Cluj-Napoca, 2004, p.42-52.

Impactul legislatiei si politicii scolare maghiare dualiste asupra eparhiei greco-catolice de Gherla 1867-1918, in Revista Bistritei, vol. XVIII, Cluj Napoca, 2004, p.177-187.

Din istoria scolilor populare nasaudene 1830-1866 (fragment), in Anuarul Institutului de Istorie "George Barit", Cluj Napoca, vol. XLIII, Series Historica, 2004, p.499-523.

Autonomia unei bisericii. Memorandul vicariatului foraneu al Rodnei din 1882 adresat episcopului de Gherla, Ioan Szabó, in Arhiva Somesana, vol. III, 2004, p.239-257.

Edificii bisericessti in vicariatul Rodnei in a doua jumatate a secolului al XIX-lea si inceputul secolului XX, in „Arhiva Somesana”, vol. IV, Cluj-Napoca, editura Mega, 2005, p.187-197.

Jurisdictiona si competentele vicarului foraneu. Studiu de caz: vicariatul Rodnei, in Biserica, putere, societate. Studii si Documente, vol. III, editat de Centrul de Istorie a Bisericii, Bucuresti, sub tipar.

Scurt istoric al Vicariatului Rodnei, in Anuarul Profesorilor de Istorie din Bistrita Nasaud, editat de Complexul Muzeal B-N, sub tipar.

Școala confesionala nasaudeana in timpul regimului politic dualist austro-ungar, in Arhiva Someșană, vol. V, Cluj-Napoca, editura Mega, 2006, p.

Politici școlare în monarhia habsburgică și efectele lor asupra învățământului din granița nasaudeană în secolele XVIII-XIX în vol. colectiv *Biserica și comunitate în Banat și Transilvania*, I, Timisoara, Editura Marineasa, 2007, p.31-47.

Scurtă privire asupra bisericilor transilvănene între anii 1740-1848, în vol. *Healing of memories. Punte între biserici, culturi și religii (un proiect de împăcare)*, coord. Dieter Branders și Olga Lukács, Cluj-Napoca, Editura Accent, 2007, p.55-60.

Die Geschichte der Kirchen Siebenbürgens Überblick im Zeitraum 1740-1848, în *Die Geschichte der Christlichen Kirchen Aufarbeiten*, Hsg. Dieter Branders, Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig-Accent, 2007, p.70-76.

Vicariatul foraneu greco-catolic: abordări și perspective, în vol. *Biserică, Societate, Identitate. În onoare lui Nicolae Bocușan*, coord. Constantin Bărbulescu, Ioan Bolovan ș.a., Cluj-Napoca, Editura PUC, 2007, p.141-151.

Între voința comunității și decizia episcopală. Instituirea preoților nășăudeni în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în *Anuarul Institutului de Istorie Cluj* vol. XLVI, *Series Historica*, 2007, sub tipar.

EPPEL, Marius

Doctor în istorie, cercetător Institutul de Istorie Ecleziastică, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

Vasile Mangra (1850 -1918). Contribuții la cunoașterea vieții și activității lui, Editura Mirador, Arad, 2000, 123 pp.

Vasile Mangra. Activitatea politică (1875-1918), Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004, 314 pp.

Un mitropolit și epoca sa. Vasile Mangra (1850-1918), Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006, 540 pp.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Biserici din județul Arad construite după Marea Unire, în volumul *1918-1998 Aradul și Marea Unire*, Arad, 1999, p.267-272.

Scrisorile lui Vasile Mangra din Arhiva Mitropoliei de la Sibiu, în *Aradul Cultural, periodic al Inspectoratului pentru cultură al județului Arad*, Arad, decembrie 2000, p.107-109 .

Activitatea istorică și publicistică a lui Vasile Mangra între 1871-1900, în vol. *Slujitor al Bisericii și al neamului. Părintele prof. univ. dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române, la împlinirea vârstei de 70 de ani*, Cluj-Napoca, 2002, p. 510-518.

Vasile Mangra - istoric al Mitropoliei ortodoxe române din Transilvania, în vol. *In memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna (1873-2003)*, Cluj-Napoca, 2003, p. 348-359.

Vasile Mangra și criza Partidului Național Român între anii 1895-1898, în vol. *Centru și periferie*, Bistrița, 2004, p.169-188.

Rome et l'Église roumaine dans la vision d'un métropolitain orthodoxe, în vol. *I Romeni e la Santa Sede. Miscellanea di studi di storia ecclesiastica* (coord. Ioan Cârja), Bucarest-Roma, 2004, p.199-205.

Culte neoprotestante și sectele în viacriatul Oradiei între 1900-1915, în vol. *Identitate și alteritate*, (coord. Sorin Mitu, Toader Nicoară), Cluj-Napoca, 2005, p.36-43.

b. în reviste de specialitate

O corespondență între doi istorici: Vasile Mangra și Grigorie Musceleanu, în *Arca, revistă de cultură*, Arad, nr.10,11,12 (115,116,117),1999, p.154-158.

Procesul de destituire a profesorului Vasile Mangra de la Institutul Teologic Ortodox din Arad, in *Arca, revistă de cultură*, Arad, nr. 1, 2, 3 (118, 119,120), 2000, p.185-193.

Proceduri anticonstituționale în sinodul eparhial arădean, în *Arca, revistă de cultură*, Arad, nr. 7, 8, 9 (124, 125, 126), 2000, p.114-118.

Noi amănunte privind lupta ierarhilor transilvăneni împotriva politicii de deznaționalizare a Guvernului Tisza, în *Revista Teologică*, serie nouă, anul X (82), nr. 1, ianuarie-martie, 2000, p.87-93.

Polemici uitate - un memoriu al episcopului Iosif Goldiș către mitropolitul Ioan Meșianu, în Arca, Revistă de cultură, Arad, nr. 1-2-3 (130-131-132), 2001, p.119-124.

Alegerea și instalarea lui Vasile Mangra ca mitropolit al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, (partea I) în Altarul Banatului, anul XIII (LII), serie nouă, nr. 10-12, octombrie-decembrie, 2002, p. 57-71; partea a II-a în Idem, an XIV (LIII), serie nouă, nr. 1-3, ianuarie-martie, 2003, p. 89-102.

Activitatea politică a lui Vasile Mangra în Comitetul Comitatens Arad (1884-1886), în Studia Universitatis "Vasile Goldiș" Arad, Seria Științe socio-umane, nr. 12, 2002, p.269-277.

Vasile Mangra și noul activism politic, în Revista Bistriței, XVII/2003, p.241-246.

Vasile Mangra și Clubul național comitatens arădean, în Arhiva Someșană, 2003, p.377-382.

Reconstituirea unui adevăr controversat: ultimele clipe ale vieții mitropolitului Vasile Mangra, în Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, Theologia Orthodoxa, XLVIII, nr. 1-2, 2003, p.274-280.

Vasile Mangra și Congresul Naționalităților din anul 1895, în Altarul Banatului, anul XV (LIV), serie nouă, nr. 1-3, ianuarie-martie 2004, p.111-118.

Stat și Biserică în Transilvania în timpul mitropolitului ortodox Vasile Mangra (1916-1918), în Anuarul Institutului italo-român de studii istorice, vol. I, Cluj-Napoca, 2004, p.128-132.

Vasile Mangra și mișcarea memorandistă, în Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, series Historia, XLIX, nr. 1, 2004, p.79-99.

Activitatea politică a lui Vasile Mangra în primele decenii ale regimului dualist austro-ungar, în Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă, 2000-2004, an VI, Cluj-Napoca, 2004, p.131-138.

Vasile Mangra și Fundația „Emanuil Gojdu” între anii 1872-1918, în Arhiva Someșană, 2004, p.97-102.

Die Voraussetzungen der Zusammenarbeit zwischen Vasile Mangra und den politischen Machträgern aus Budapest, în Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, series Historia, XLIX, nr. 2, 2004, p.93-99.

Publicistica culturală a lui Vasile Mangra, în Arca, Revistă de cultură, (Arad), nr. 1,2,3, 2006, p.98-104.

Alegerile episcopale de la Arad din 1902-1903, în vol. *Biserică și societate*, (coord. Ioan Bolovan, Corneliu Pădurean), Arad, 2005, p.135-154.

Publicistica bisericească a lui Vasile Mangra, în *Teologia*, an X, nr. 3, 2006, p. 56-64.

Activitatea deputaților orădeni în sinodul eparhial din Arad, în *Teologia*, an X, nr.4, 2006, p.70-80.

Ortodoxia în fața mișcării sataniste, în *Biserica și Școala*, serie nouă, an VIII (80), decembrie, nr. 4-6, 1999, p.6.

Lupta pentru episcop român la Arad, în *Telegraful Român*, an 148, 1-15 ianuarie, nr. 1-4, 2000, p.6.

Acțiunile generalului Buccow în Ardeal în lumina unui document inedit, în *Telegraful Român*, an 148, 1-15 martie, nr. 9-12, 2000, p.5-6.

Jurământul unui preot sibian din anul 1824, în *Telegraful Român*, an 148, 15 iunie-1 iulie, nr. 23-24, 2000, p 2-4.

Scurtă biografie a mitropolitului Vasile Mangra (1850-1918) la 150 de ani de la nașterea sa, în *Calea Mântuirii*, Arad, an I, 18 iunie, nr. 8, 2000, p.3.

Redescoperirea înțelesului adevărat al istoriei, în *Calea Mântuirii*, Arad, 23 iulie, nr. 13, 2000, p.3.

150 de ani de la nașterea mitropolitului Vasile Mangra (1850-1918), în *Biserica și Școala*, serie nouă, an IX (81), noiembrie, nr. 6-7, 2000, p.6, 8.

Între istorie și pseudoistorie, în *Calea Mântuirii*, Arad, an II, 21 ianuarie, nr. 4, 2001, p.3.

Episcopul Andrei Magieru la ceas aniversar, în *Adevărul, cotidian independent*, Arad, an. XIII, nr. 3308, sâmbătă, 19 mai 2001, p.8.

ALBU, Alin

Arhid. lector, Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba-Iulia

II. Studii și articole

a. în volume colective

Ortodoxie și românitățe - elemente de etnogeneză, în vol. *Creștinismul - sufletul neamului românesc. Lucrările Simpozionului Național „Sfântul Andrei - Apostolul românilor”*, Făgăraș, Editura Agaton, 2004, p.25-32.

Mitropolia Clujului - dramă mediatică și adaptare pastorală, în vol. *Mitropolia Clujului, Alba Iuliei, Crișanei și Maramureșului - dosar documentar*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2005, p.92-99.

Personalitatea episcopului Bretanion al Tomisului - noi interpretări, în volumul *Omagiu Părintelui academician Dumitru Popescu*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2005, p.402-430.

Aspecte ale vieții religioase din Bălgradul celei de-a doua jumătăți a secolului al XVII-lea. Protopopii albaulieni Toma Topai și Vasiu, în vol. *Îndrumător Pastoral Reîntregirea*, vol. XXI, Alba Iulia, Reîntregirea, 2005, p.65-81.

b. în reviste de specialitate

Răscoala lui Sofronie. Unul din marii apărători ai Ortodoxiei: protopopul Simion Stoica de Alba Iulia, în *Credința Ortodoxă*, revista Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, Anul VIII, nr. 1, ianuarie-iunie, 2003, p.164-176.

Protopopul Nicolae Rațiu, figură remarcabilă a Bălgradului de la sfârșitul secolului al XVIII-lea - în Annales Universitatis Apulensis, Series Theologica, 3/2003, Alba Iulia, 2003, p.131-138.

Cândurile și mecanismele interne ale gândirii la Părinții filocalici, în *Orizonturi teologice*, revista Facultății de Teologie Ortodoxă din Oradea, Anul IV, Nr. 4/2003, p. 86-108.

Viziunea lui Silviu Dragomir asupra unirii religioase din Transilvania (I), în *Altarul Reîntregirii*, revista Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, Serie nouă, Anul IX, Nr. 2, iul.-dec., 2004, p.177-199.

200 de ani de la moartea protopopului Bălgradului Nicolae Rațiu - duhovnicul lui Horea și Cloșca - în Dacoromania, Nr. 21, Alba Iulia, 2005, p.1-2.

30 de ani de la reactivarea scaunului vlădicesc de Alba Iulia, în Annales Universitatis Apulensis, Series Theologica, 5/2005, Alba Iulia, 2005, p.260-271.

Protopopiatul de Bălgrad la începuturi, în Altarul Reîntregirii, Anul X, Nr. 1, ianuarie-iunie, 2005, p.313-327.

Mintea în viziune filocalică, în Altarul Reîntregirii, Anul X, Nr. 1, ianuarie-iunie, 2005, p.328-350 (sub pseudonimul Anton Bălgrădean).

Psihologie ascetică - raționalitate și iraționalitate în concepția Sfinților Părinți, în curs de publicare în Altarul Banatului, revista Mitropoliei Banatului.

Preoți ortodocși din Arhiepiscopia de Alba Iulia, care au suferit detenție în închisorile comuniste, în Revista Teologică, publicație oficială a Mitropoliei Ardealului, Serie nouă, Anul XV (87), Nr. 1, ian.-mart., 2005, p.16-37.

Paza minții la Părinții filocalici, în curs de publicare în Mitropolia Olteniei, Craiova.

Repere ale evoluției Ortodoxiei și Greco-Catolicismului în Transilvania, în Altarul Reîntregirii, Anul X, Nr. 2, iulie-decembrie, 2005, p.219-244.

Mitropolitul Andrei Șaguna și școala transilvăneană. Dimensiunea națională a demersului cultural șagunian, în Teologia, revista Facultății de Teologie din Arad, Anul IX, nr. 3, 2005, p.69-82.

Politica bisericească a Vienei în Transilvania la jumătatea secolului al XVIII-lea între dogmă politică și toleranță confesională, în Altarul Reîntregirii, Anul XI, Nr. 2, mai-august, 2006, p.123-141.

Confesional, social și național în marea mișcare antiunionistă condusă de ieromonahul Sofronie (1759-1761), în Altarul Reîntregirii, Anul XI, Nr. 3, septembrie-decembrie, 2006.

Perspectivă istoriografică asupra protopopiatului ortodox de Alba Iulia - sec. XVII-XX (I. sec. XVII-XVIII), în Altarul Reîntregirii, Anul XII, Nr. 1, 2007.

Protopopul Vasile de Bălgrad și implicarea lui în primele două tentative de revenire la Ortodoxie (1707 și 1711), în curs de publicare în Analele Științifice ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Tom IX, Cluj-Napoca.

Dascălul Ioan al Bălgăradului - o angajare în reafirmarea Ortodoxiei transilvănene și în promovarea școlii românești (secolul al XVIII-lea), în curs de publicare în Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa.

COSMUȚA, Cosmin

Asistent, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

(coordonator) *Crâmpoie din istoria Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania - Eparhia Sibiului către protopopiatul Solnoc II - Corespondență (1 octombrie 1845 - 20 decembrie 1874)*, vol. I, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006, 495 p. (în colaborare cu Dumitru Suciuc, Alexandru Moraru, Flaviu Vida).

II. Studii și articole

a. în reviste de specialitate

Școala confesională a românilor ortodocși din protopopiatul Solnocului al II-lea în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, an LII, 1/ 2007, p. 187-199.

Începuturile și dezvoltarea presei bisericești românești din Transilvania până în 1918, în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă*, Cluj-Napoca - în curs de apariție.

Relația presei bisericești românești din Transilvania cu presa laică, în curs de apariție în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, an LII, 2/ 2007.

Patriarhul Justinian Marina - 30 de ani de la mutarea sa la Domnul, în revista *Renașterea*, an XVIII, nr. 4 (204), aprilie, 2007, p. 6.

Patriarhul Teoctist Arăpașu (1915-2007), în revista *Renașterea*, an XVIII, nr. 9 (209), septembrie 2007, p.3.

SULAREA, Daniel

Doctor în istorie, cercetător Institutul de Istorie Ecleziastică, Universitatea Babeș-Bolyai

II. Studii și articole

a. în volume colective

1. *Administrația școlară confesională în Episcopia greco-catolică de Gherla în perioada dualismului (1867-1918). Școlile elementare, în vol. Biserică, societate, identitate: In honorem Nicolae Bocșan, Cluj-Napoca, 2007, p.159-167.*

BONDA, Ioana Mihaela

Doctorand, Catedra de Istorie Modernă din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai

II. Studii și articole

a. în volume colective

Sfântul Scaun și autonomia Bisericii Greco-Catolice în relatările presei românești din Transilvania (1871-1900), în vol. Arhiva Someșană, seria a III-a, editura Nereamia Napocae, Cluj-Napoca, 2002, p.215-225.

Alexandru Șterca Șuluțiu - istoric și teolog - în vol. Biserica Română Unită cu Roma (Greco-Catolică) - istorie și spiritualitate - 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma, Blaj, editura Buna Vestire, Blaj, 2003, p.389-397.

Aspetti delle relazioni della Santa Sede con le Chiese Ortodosse riflessi nei periodici romeni di Transilvania (1878-1900), în I romeni e la Santa Sede. Miscelanea di studi di storia ecclesiastica, Casa editrice Scriptorium, Bucarest-Roma, 2004, p.156-162.

Centru și periferie în discursul mitropolitului greco-catolic Alexandru Șterca Șuluțiu. Momentul Conferințelor de la Blaj (1858), în Centru și periferie, Cluj-Napoca, 2004, pp.162-167.

Relațiile dintre Alexandru Șterca Șuluțiu și Alexandru Dobra. Aspecte dogmatice surprinse în corespondența dintre cei doi ierarhi, în Arhiva Someșana, seria a III-a, Cluj-Napoca, 2004, p.203-209.

Ioana Mihaela Bonda, *Un mitropolit în fruntea delegației naționale românești de la Viena, (octombrie-noiembrie 1861), în Biserică, societate, identitate. In honorem Nicolae Bocșan*, coord. Sorin Mitu, Rudolf Graf, Ana Sima, Ion Cârja, Cluj-Napoca, 2007, p.151-159.

b. în reviste de specialitate

Alexandre Sterca Sulutiu. *Historien et théologien*, in *Transylvania Review*, XIII, nr.1, Spring, 2004, pp.34-42.

Jubileele diecezei de Gherla, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Teologia Catholica*, XLIX, 3, Cluj-Napoca, 2004, p.69-75.

Aspetti dell'immagine della Santa Sede nei periodici romeni della Transilvania (1871-1900), în *Annuario dell'Istituto Romeno di Cultura e Ricerca Umanistica di Venezia*, VI-VII, no.6-7/ 2004-2005, Casa editrice dell'Istituto Culturale Romeno, Bucarest-Venezia, 2005, p.461-469.

Cronica unei conferințe. Viena 1856, în *Anuarul Școlii Doctorale "Istorie. Civilizație. Cultură"*, I, Cluj-Napoca, 2005, p.345-354.

CÂRJĂ, Cecilia

Doctorand, Catedra de Istorie Modernă din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Studii și articole

a. în volume colective

Biserica Unită, dreptul matrimonial și modernitatea în Transilvania (a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX). Schiță pentru o posibilă analiză de caz: căsătoriile mixte (coautor), în vol. *Căsătorii mixte în Transilvania. Secolul al XIX-lea și începutul secolului XX*, Arad, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, 2005, coordonatori: Corneliu Pădurean Ioan Bolovan, p.35-54 (apărut în 2006).

Instituții ecleziastice la românii din Transilvania în a doua jumătate secolului XIX și la începutul secolului XX. Perspectivă comparată, în Identitate și alteritate, IV. Studii de istorie politică și culturală, editori: Constantin Bărbulescu, Luminița Dumănescu, Sorin Mitu, Vlad Popovici, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007, p.53-78.

Începuturile liturghiei în limba maghiară în Biserica greco-catolică. Cazul parohiei Macău, în vol. *230 de ani de la înființarea Eparhiei Române Unite de Oradea Mare-trecut, prezent și viitor* (în curs de apariție).

Biserica Română Unită și dezbaterile asupra legislației matrimoniale în Austro-Ungaria (a doua jumătate a sec. al XIX-lea), în vol. *Om și societate. Studii de istoria populației României (sec. XVII-XXI)*, p.147-154 (coautor).

Între ecleziastic și național. Românii uniți și autonomia catolică în Ungaria (sfârșitul sec. XIX- începutul sec. XX), în vol. *Biserică, societate, identitate. In honorem Nicolae Bocșan*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007 (coautor).

b. în reviste de specialitate

Problema cărții de cult în limba maghiară la începuturile episcopiei de Hajdudorogh, în *Anuarul Școlii Doctorale „Istorie. Civilizație. Cultură”*, I, editor: Toader Nicoară, Cluj-Napoca, Presa Universitară, 2005, pp. 321-326.

Atitudini și reacții românești față de înființarea Episcopiei de Hajdudorogh, în *Anuarul Școlii doctorale „Istorie. Civilizație. Cultură”* Cluj-Napoca (în curs de apariție).

GHIȘA, Ciprian

Doctorand, Catedra de Istorie Modernă din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

Biserica greco-catolică din Transilvania (1700-1850). Elaborarea discursului identitar, Cluj-Napoca, 2006, 407 p.

II. Studii și articole

a. în volume colective

Considerații privind denominația greco-catolicilor din Transilvania în sec. XVIII - XIX, în Centru și periferie, coord. Corneliu Gaiu, Horațiu Bodale, Ed. Accent, 2004, p. 167-176.

Considerații asupra sistemului de conducere al episcopiei greco-catolice de făgăraș în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni (1832-1850), în vol. Biserică, putere, societate. Studii și documente, coord. O. Bozgan, București, 2006 - sub tipar.

Literatura religioasă ortodoxă cu caracter polemic antiunionist care a circulat în mediul românesc transilvănean (sfârșitul secolului XVII - începutul secolului XIX), în vol. Biserică și societate rurală din Transilvania la mijlocul secolului XVIII, coord. O. Ghitta, Cluj-Napoca, 2007 - sub tipar.

b. în reviste de specialitate

Ritual books from Blaj and the Florence articles in liturgical practice, în Colloquia, vol. VIII-IX, no. 1-2, 2001-2002, p. 41-60.

Discursul identitar al Bisericii române unite cu Roma între credința catolică și tradiția orientală, în Cultura creștină, serie nouă, an VI, nr. 1-2, 2003, p. 192-230.

Cărțile de cult tipărite la Blaj în a doua jumătate a secolului xviii, un mijloc de susținere a luptei de refacere a mitropoliei românești ardelenene?, în Acta blasiensia II - Biserica Română Unită cu Roma Greco-Catolică - Istorie și spiritualitate, Blaj, 2003, p. 255-262.

Pâine dospită și pâine nedospită în tradiția Bisericii unite cu Roma din Ardeal, în Cultura Creștină, an VI, 2003, nr. 3-4, p. 182-192.

Simbolul atanasian în tradiția Bisericii române unite cu Roma, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, series Historia, an XLIX, 2004, fasc. 1, p. 45-54.

O dezbatere în presa vremii: starea Bisericii unite din Ardeal - viziunea lui Bariț, în Revista Bistriței, XVIII, 2004, p. 281-290.

Denominarea Bisericii romano-catolice și a Suveranului Pontif în cultura religioasă a românilor uniți din Transilvania, în Arhiva Someșană, III, 2004, p. 173-184

Cărțile liturgice din timpul păstoririi episcopului Ioan Lemeni (1832-1850), în Cultura Creștină, serie nouă, an VII, nr. 3-4, 2004, p. 233-244.

O scurtă analiză a situației școlilor unite în mediul rural în timpul păstoririi episcopului Ioan Lemeni, în Acta Blasiensia, tom III, Școlile greco-catolice ale Blajului. 250 de ani de credință și cultură, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004, p. 243-250.

Două predici ale lui Ioan Lemeni, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica, 1 - series Historia ecclesiastica, an L, 2005, p. 145-152.

Noile fundații întemeiate în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni 1832-1850, în Anuarul Școlii Doctorale "Istorie. Civilizație. Cultură", nr. 1, 2005, p. 329-336.

Preoți greco-catolici și predicile lor în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în Cultura Creștină, 2006 - sub tipar.

Structura administrativ-teritorială a Bisericii greco-catolice din Transilvania - aspecte instituționale și terminologice, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia, 2006 - sub tipar.

COVACI, Diana Maria

Doctorand, Catedra de Istorie Modernă din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai

II. Studii și articole

a. în volume colective

Aspecte privind casatoriile mixte în protopopiatele greco-catolic și ortodox ale Reghinului în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în vol. Casatoriile mixte în Transilvania. Secolul al XIX-lea și începutul secolului XX, Arad, 2005.

Beica Romana: model de evoluție demografică. 1836-1885, în vol. Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, Corneliu Padurean (coord.), Transilvania în secolele XIX-XX. Studii de demografie istorică, Cluj-Napoca, 2005.

Completarea scaunelor vacante din Capitlul mitropolitan de Alba-Iulia și Făgăraș (1895-1898), în Biserica și comunitate în Transilvania și Banat, I, coordonat de Nicolae Bocsan, Valeriu Leu, Ion Munteanu, Ion Parvu, Timisoara, 2007.

Modalitățile de instituire a preoților în protopopiatele greco-catolic și ortodox ale Reghinului în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în vol. Identitate și alteritate. Studii de istorie politică și culturală, Cluj-Napoca, 2007.

b. în reviste de specialitate

Problema divorțului în protopopiatul greco-catolic al Reghinului, în Arhiva Someșană. Revista de istorie și cultură, II, 2003.

Averile bisericesti din protopopiatul greco-catolic al Reghinului în a doua jumătate a secolului al XIX - lea în Arhiva Someșana. Revista de istorie și cultură, Seria a III - a, III, Cluj-Napoca, 2004.

Aspecte privind alegerea mitropolitului Victor Mihályi de Apsa, în Anuarul Scolii Doctorale Istorie. Civilizație. Cultură, I, Cluj-Napoca, 2005.

Instalarea mitropolitului Victor Mihályi de Apsa, în Arhiva Someșana. Revista de istorie și cultură, Seria a III - a, IV, Cluj-Napoca, 2005.

Miscarea pentru o salarizare adecvată a Capitulului greco-catolic român de Alba-Iulia și Făgăraș între anii 1903-1918, în Arhiva Someșana, V, Cluj-Napoca, 2006.

Efectele legislației civile din anii 1894-1895 reflectate în actele sinodului arhiepiscopar de Alba-Iulia și Făgăraș din 1896, în Anuarul Scolii Doctorale Istorie. Civilizație. Cultură, II, Cluj-Napoca, 2006.

IVANOV, Bogdan

Doctorand, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai

I. Cărți

Colectiv de autori, *Andrei Șaguna - Corespondența I/1*, PUC, Cluj-Napoca, 2005

Colectiv de autori *Andrei Șaguna - Corespondența I/2*, PUC, Cluj-Napoca, 2007

Colectiv de autori *Martiri pentru Hristos din România, în perioada regimului comunist*, EIBMBOR, București, 2007

II. Studii și articole

a. în volume colective

Ediții ale Sfintei Scripturi în Colecțiile Bibliotecii Academiei Române, filiala Cluj-Napoca, în vol. Biblie si multiculturalitate, coord. Ioan Chirila, Editura PUC si Editura Limes, Cluj-Napoca, 2004, p. 71-197 (în colaborare cu Gabriel Gârdan).

Relationship of Transylvanian Orthodox Church with Roman Catholicism and Greek-Catholicism, în vol. History of Relation between Christian Churches in Transylvania, vol. 1, Cluj-Napoca 2006, p.192-201.

Transylvanian Orthodoxy in front of the Reformation, în vol. History of Relation between Christian Churches in Transylvania, vol. 1, Cluj-Napoca 2006, p.104-112.

b. în revista de specialitate

Politica de Contrareforma în Ungaria, Austria și Tirol. Schiță istorică, în Studia UBB, Theologia Orthodoxa, anul XLVII, 1-2/2002, p.253-265.

Domnia Bathorestilor in Transilvania si dinamica Contrareformeii, in Studia UBB, Theologia Orthodoxa, anul XLVII (Număr special)/2002, p.177-191.

Cartagina creștină între ortodoxie și noncomformism, in Studia UBB, Theologia Orthodoxa, anul XLVIII, 2/2003, p.

Ortodoxia transilvană în fața Contrareformeii în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, în Studia UBB, Theologia Orthodoxa, 1/2005, p.247-255.

BODALE, Horațiu Mihai

II. Studii și articole

a. în volume colective

I Romeni ai Collegi romani, Greco e di Propaganda, în volumul colectiv: I Romeni e la Santa Sede. Miscellanea di studi di storia ecclesiastica, volum îngrijit de Ioan Cârja, București-Roma, 2004, Ed. Scriptorium, p.189-193.

Români transilvăneni, studenți la Colegiul Grec Sf. Athanasie din Roma 1853-1897, în volumul colectiv: *Biserică și comunitate în Banat și Transilvania I*, volum îngrijit de Ion Pârvu, Timișoara, 2007, Ed. Marineasa, p.48-71.

b. în reviste de specialitate

Bursieri români greco-catolici la scolile Romei, în *Arhiva Someșană*, II/2003, p.123-133.

Formarea clerului român greco-catolic la Roma, în a doua jumătate a secolului XIX și începutul secolului XX, în *Anuarul Institutului Italo-Român de Studii Istorice*, Cluj-Napoca, I/2004, Ed. Presa Universitară Clujeană, p.112-116

Romanien Greek-Catholic Students in Rome between 1895-1898, în *Transylvanian Review*, XIII, nr.1, Cluj-Napoca, 2004, p.52-58.

MAGDĂU, Petru

Doctorand, Facultate de Istorie și Filosofie

I. Cărți

Victor Szmigelski, *Liturgica*, ediție și studiu introductiv de Petru Magdău, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007, 307 p. (în curs de apariție).

II. Studii și articole

a. în volume colective

Primele încercări de înființare a unei reviste bisericești în Episcopia greco-catolică de Cluj-Gherla (1867-1868), în *Actele Simpozionului Internațional "230 de ani de la înființarea Eparhiei Romane Unite de Oradea Mare - trecut, prezent și viitor"*, Oradea, 2007. (sub tipar)

b. în reviste de specialitate

Limba liturghierelor greco-catolice (1807-1931). Studiu istoric si lexicogramatologic, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica*, LII/2007, nr. 1 (în colaborare cu Melisa Bianca Magdău)

Aspecte privind activitatea tipografică a lui Ioan Micu Moldovan (1877-1879), în *Sargeția*, Deva, XXXIII, 2007.

A fi sau a nu fi episcop: cazul numirii lui Petru Pal ca episcop al Diecezei catolice de Iași (1904), în *Identitate si alteritate*, V, Cluj-Napoca, 2007 (în pregătire).

Activitatea Tipografiei Seminarului greco-catolic din Blaj (1850-1865), în *Anuarul Scolii Doctorale "Istorie, Cultura, Civilizatie"*, III, Cluj-Napoca, Presa Universitara Clujeana, 2007.

Considerații pe marginea unui manuscris de drept canonic (Manuscris românesc 165 din Biblioteca Academiei Romane - Filiala Cluj-Napoca), în *Biblioteca si cercetarea*, Cluj-Napoca, 2007.

